NE VORBEŞTE PĂRINTELE AUGUSTIN
VOLUMUL IV
OMILII ALE MITROPOLITULUI DE FLORINA, PĂRINTELE A UGUSTIN KANDIOTIS
Traducere: Valeriu Paloş
Se tipăreşte cu binecuvântarea înaltpreasfinţitului Părinte Augustin, Mitropolitul Florinei
ediTura
METAmoRFOSI
2014
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
AUGUSTIN KANDIOTIS, mitropolit
Ne vorbeşte părintele Augustin, Mitropolitul de 104 ani se tipăreşte cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Părinte Augustin, Mitropolitul Florinei; trad.: Valeriu Paloş. slobozia: Metamorfosi, 2012-
20 vol.
ISBN 978-606-93291-1-5
Vol. 4. - 2014. iSBN 978-606-93725-4-8
I. Paloş, Valeriu (trad.)

ÎN LOC DE PROLOG
Fragmente din unele omilii rostite în anul 1990
MITROPOLITUL AUGUSTIN KANDIOTIS DE FLORINA,

LEGĂTURA DINTRE POPORUL ROMÂN ŞI CEL ELIN

„Să nu uităm că avem o legătură deosebită cu poporul român. Cărţile noastre spun că Revoluţia din 1821 s-a proclamat în [Sfânta] Lavră; dar acest lucru nu este corect. Revoluţia s-a proclamat în România, cu o lună înainte. Alexandru Ipsilanti a ridicat steagul libertăţii cu semnul crucii - „EN TOUTO NIKA EN TOYTQ NIKA" („întru acesta vei învinge!") şi cu lozinca „LIBERTATE SAU MOARTE!", înainte de [Sfânta] Lavră, la Iaşi. Primii soldaţi ai lui Alexandru Ipsilanti au fost nişte elevi de şcoală. Atunci s-a auzit cuvântul:...[iar tu, o, tinereţe,] zdrobeşte trestia şi fă-te soldat".

Atunci s-a auzit şi lozinca lui Rigas Feraios:
Mai bine o viaţă liberă timp de o oră Decât 40 de ani de sclavie şi ocnă".

SALUTARE ADRESATĂ STUDENŢILOR FACULTĂŢII DE TEOLOGIE DIN BUCUREŞTI (1990)

„Aceşti copii, pe care îi vedeţi, sunt din România şi s-au luptat pe străzile din Bucureşti. Au căzut trupuri, pentru ca regimul ateu care a dominat timp de 45 de ani să fie biruit.
Regimul ateu a căzut, iar acum trăieşte şi împărăţeşte în România, trăieşte şi împărăţeşte în Cehoslovacia, trăieşte şi împărăţeşte în Rusia HRISTOS!, pe Care, copii ai elinilor şi ai românilor, lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi întru toţi vecii".
Respectabilul şi luptătorul ierarh ortodox dă binecuvântare pentru traducerea cărţilor sale în româneşte:

„Semănăm cuvântul lui Dumnezeu şi scris, şi oral şi prin radio. Şi acest cuvânt nu cade doar în inimile neroditoare, ci şi în inimi roditoare care aduc roadă multă.

Mă bucur că vor fi traduse în româneşte cărţile pe care le-am tipărit, cum s-au tradus şi în engleză şi în alte limbi. Lucrul acesta mă mângâie: pentru că, dacă voi, elinii, nu le citiţi, le vor citi fraţii noştri români".

ÎN LOC DE BIOGRAFIE,
CÂTEVA MOMENTE IMPORTANTE DIN VIAŢA NEVOITORULUI EPISCOP ORTODOX DE FLORINA, PĂRINTELE AUGUSTIN KANDIOTIS

1907: Se naşte în Levkes paros. Părinţii săi: Nicolae (mic comerciant) şi Sofia (învăţătoare). Este botezat Andrei.

1915-1925: Bursier la Gimnaziul din Siros. Termină cu nota 10 (cu calificativul „excelent, foarte bine").

1925: Se înscrie la Facultatea de Teologie a Universităţii din Atena.

1929 (decembrie): Ia examenul de licenţă cu 10.

1929-1934: Locuieşte cu mama sa în Io din Ciclade pentru studiu şi reculegere şi pentru a preda la şcoala primară.

1934 (decembrie): într-o zi ploioasă, în timp ce merge cu capul plecat, vede căzut jos un mic plic poştal. Se apleacă şi-l ia din noroaie. Uimirea lui este mare, când vede că plicul este chiar
6
pentru el (evident căzuse din greşeală din mâinile bătrânului poştaş din insulă). Deschide şi citeşte. Mitropolitul Ierotheos de Etolo-Akarnania îl cheamă să meargă în Mesolonghi şi să ocupe postul de secretar al Mitropoliei. Această întâmplare o percepe ca pe o chemare a lui Dumnezeu şi i se supune neîntârziat.

1934 (Naşterea Domnului): Andrei Kandiotis (al lui Nicolae) este unicul călător spre Pireu, pe nava goală, iar căpitanul se nedumereşte.

1934-1941: Ocupă postul de protosinghel în Mitropolia de Etolo-Akarnania. Ţine prima sa predică în Mesolonghi.

1935: Devine monah şi primeşte numele Augustin. Este hirotonit diacon de către mitropolitul Ierotheos de Akarnania.

1941: Se transferă în Mitropolia Ioanninelor şi slujeşte ca predicator.

1941 (Naşterea Domnului): în faţa ocupanţilor italieni şi în prezenţa mitropolitului Spiridon Vlahos al Ioanninelor, ulterior arhiepiscop al Atenei, predică din amvon cu mult patriotism. Italienii, deranjaţi, emit pe numele lui un ordin de arestare. Episcopul, pentru a-l ocroti, nu-i mai permite să predice. Atunci, văzând că şederea sa în Ioannina e de prisos, predicatorul îşi lasă mama acolo şi pleacă pe timp de iarnă. Italienii nu-l găsesc în asaltul asupra casei lui, dar o arestează pe bătrâna lui mamă.

1942: Vine în Macedonia. în Iannitsa află de la poliţia elină despre ordinul de arestare pe care l-au emis italienii.

1942: în Iannitsa, Mitropolitul Panteleimon de Edessa şi Pelli îl hirotoneşte preot.

1942: Se transferă în Mitropolia Tesalonicului şi de acolo este detaşat succesiv în Kilkis, Veria, Edessa şi Florina.

în Florina îl mustră din amvon pe mitropolitul său Vasilie, pentru că locuia în Atena şi venea în eparhie doar de Crăciun şi de Paşti, iar în episcopie propaganda făcea ravagii. Mitropolitul îl informează telefonic şi îi trimite destituirea
7
telegrafic. însă prin îndepărtarea din Florina, Dumnezeu îl salvează pe predicatorul Augustin de un alt mare rău. Ocupanţii germani arestează zece patrioţi şi îi spânzură în afara satului Proti-Florina; dacă ar mai fi rămas, ar fi fost între cei spânzuraţi.

1943-1945: Se transferă în Kozanis. Episcopul de Kozanis, Ioachim Apostolidis, se retrage în munţi. Satele sunt arse de către nemţi şi poporul aleargă în oraş. Foamea şi moartea bat la uşă. în acel moment dificil, predicatorul Augustin apare ca un înger al lui Dumnezeu şi salvează oraşul. Face o cantină (era război), care oferă până la 8 150 de porţii de mâncare pe zi. Este o minune pe care el însuşi o atribuie Sfântului Nicolae, ocrotitorul oraşului Kozanis. Nemţii îl condamnă de multe ori pentru a fi executat, însă Dumnezeu îl apără.

1945-1947: Se transferă în Mitropolia Grevenelor.

1947-1950: Se înrolează ca preot militar şi predicator şi slujeşte în al doilea corp de armată cu sediul în Kozanis.

1949: Din amvonul bisericii militare Sfântul Atanasie din Kozanis, în prezenţa autorităţilor, interzice cântarea Polihroniului („Mulţi ani trăiască...”) pentru regele Pavlos, care pe atunci era atotputernic. în predica sa îl numeşte nu „preabinecredincios”, cum se spunea în Polihroniu, ci „preanecredincios”, şi îl mustră pentru că a semnat un decret, prin care masoneria era prezentată ca un aşezământ filantropic şi ar fi trebuit să fie susţinută chiar şi de către sfintele biserici şi mănăstiri. Această voce curajoasă din poziţia preotului militar a însemnat începutul unei noi prigoane şi peripeţii pentru predicatorul Augustin. în cele din urmă, regele îşi recunoaşte greşeala şi îşi retrage semnătura de pe decretul filomasonic şi încetează orice prigoană a predicatorului.

1950- 1951: Se transferă în Mitropolia de Karistia cu sediul la Kimi-Ewoia.

1951- 1967: Arhiepiscopul Spiridon Vlahos îl numeşte predicator al Arhiepiscopiei Atenei. Pentru predicator această
8
perioadă este un timp de mare activitate duhovnicească şi de lupte, dar şi de prigoane şi peripeţii.

1964: Se internează la spitalul „Evanghelismos" din Atena pentru o operaţie. Se infectează şi ajunge în pragul morţii. Cler, mănăstiri şi poporul credincios se roagă. Medicii, în ciuda tuturor încercărilor, îşi ridică mâinile şi spun că doar o minune poate să-l salveze. Prevăd până şi ora morţii şi „ultima" noapte critică, trimiţând un medic tânăr ca să rămână alături de el până la apropiatul sfârşit. Are loc însă minunea. Ora, care de către medici a fost indicată ca oră a morţii, a fost ora în care temperatura foarte ridicată a scăzut brusc şi a început ameliorarea. După 60 de zile de îngrijire medicală iese din spital. El însuşi se uimeşte cu teamă: „Dumnezeul meu, de ce îmi prelungeşti viaţa? Ce-mi pregăteşti?"

1965: Sfântul Sinod îi interzice să predice în toată ţara, deoarece îi mustră pe unii mitropoliţi din cauza smintelilor şi luptă împotriva mutărilor de episcopi, pe care Sfintele Canoane le interzic. Poporul se revoltă şi presa întreagă, cu majoritatea parlamentară şi guvernamentală şi opoziţia, trec de partea lui. Ierarhia, văzând reacţiile, este nevoită să-şi retragă în grabă interdicţia.

1967 (mai): Are loc neaşteptatul: „Soarele răsare cum zice el însuşi de la Apus!" Incomodul predicator care a fost continuu sub prigoane din cauza mustrărilor pe care le făcea, este avansat ca episcop şi ales mitropolit de Florina.

1967-2000: Slujeşte cu toate sacrificiile timp de 30 de ani mitropolia (de frontieră) din Florina şi demisionează în anul 2000.

2010: împlineşte 10 ani de la ieşirea din slujirea activă.

28 august 2010: Trece la cele veşnice, fiind înmormântat în Mănăstirea Sfântului Augustin, episcopul Hypponei, din Florina, ultima ctitorie a arhieriei sale.

Arhimandrit Lavrentie

PREDICI LA DUMINICILE DE PESTE AN

PREDICĂ LA APOSTOLUL DIN DUMINICA A 13-A DUPĂ RUSALII

I Corinteni 16,13-24:

„13. Fraţilor, privegheaţi, staţi tari în credinţă, îmbărbătaţi vă, întăriţi-vă.

14. Toate ale voastre cu dragoste să se facă.

15. Vă îndemn însă, fraţilor, ştiţi casa lui Ştefanas, că este pârga Ahaei şi că spre slujirea sfinţilor s-au rânduit pe ei înşişi.

16. Ca şi voi să vă supuneţi unora ca aceştia şi oricui lucrează şi se osteneşte împreună cu ei.

17. Mă bucur de venirea lui Ştefanas, a lui Fortunat şi a lui Ahaic, pentru că aceştia au împlinit lipsa voastră.

18. Şi au liniştit duhul meu şi al vostru. Cunoaşteţi bine deci pe unii ca aceştia.

19. Vă îmbrăţişează Bisericile Asiei. Vă îmbrăţişează mult, în Domnul, Acvila şi Priscila, împreună cu Biserica din casa lor.

20. Vă îmbrăţişează fraţii toţi. îmbrăţişaţi-vă unii pe alţii cu sărutare sfântă.

21. Salutarea cu mâna mea, Pavel.

22. Cel ce nu iubeşte pe Domnul să fie anatema! Maran atha! (Domnul vine).

23. Harul Domnului Iisus Hristos cu voi.

24. Dragostea mea cu voi toţi, în Hristos Iisus! Amin. "

NICIUN TRĂDĂTOR!

„Staţi tari în credinţă!"

(I Corinteni 16,13)

Şi iarăşi, iubiţii mei, şi iarăşi vorbeşte Pavel. Să-l ascultăm. Este ca şi cum l-am asculta pe însuşi Hristos. Pentru că gura lui Hristos a fost Pavel. Nu spunea nimic care să fie pe lângă învăţătura lui Hristos. Propovăduia cu credinţă. Cuvintele îi ieşeau din gură ca focul care cade între spini şi-i arde. Dorinţa lui era să propovăduiască până la marginile lumii Evanghelia. Dorinţa lui era să împrăştie întunericul şi să aducă lumina. Dorinţa lui era ca pretutindeni Hristos să biruiască şi să triumfe.

Pavel se afla întotdeauna în război. Dădea în fiecare zi lupte şi-i chema pe creştini să lupte şi ei sub slăvitul steag a lui Hristos şi să-i biruiască pe vrăjmaşi. Nimeni să nu părăsească sfânta tabără. Nimeni să nu se teamă. Nimeni să nu arunce armele şi să devină dezertor. Nimeni să nu-L trădeze pe Hristos.

Toţi în lupta cea sfântă! se aude glasul lui Pavel. Şi aşa cum un general viteaz în ceasul luptei nu doarme, ci aleargă pretutindeni şi-şi vizitează oastea şi ajunge până în prima linie şi-şi încurajează soldaţii, aşa face şi Pavel. Şi el este un general. Dar ce general! Un general neasemuit mai mare decât orice alt general. Este un general duhovnicesc. Cuvintele pe care le propovăduieşte sunt sabia lui; sabie tăioasă, care nu taie capete omeneşti, dar fiind ascuţită învinge şi nimiceşte în chip fulgerător orice împotrivire satanică. Pavel general. Şi aşa cum generalul dă ordine, aşa şi Pavel dă ordine pe care creştinii trebuie să le execute, dacă vor să biruiască şi să triumfe.

Cinci ordine ale lui Pavel se aud în Apostolul de astăzi. Prin urmare „Privegheaţi!" este primul ordin. „Staţi tari în credinţă!" este al doilea. „îmbărbătaţi-vă!" este al treilea, „întăriţi-vă!" este al patrulea. „Toate ale voastre cu dragoste să se facă" este al cincilea ordin (I Corinteni 16, 13-14).

Toate ordinele sunt insuflate de Dumnezeu. Sunt ordine care se adresează tuturor creştinilor din toate timpurile şi din toate veacurile. Dacă toţi creştinii le-ar fi împlinit, tabăra creştină ar fi fost de neînvins. Vrem ca creştinii noştri să ia aminte în mod deosebit asupra unuia din aceste ordine. Este actual. Este „Staţi tare în credinţă" (I Corinteni 16, 13). Prin acest ordin Pavel ne sfătuieşte să nu ne abatem de la credinţă, ci să rămânem statornici şi neclintiţi pe poziţia noastră şi să

preferăm moartea decât să ne lepădăm de credinţa noastră şi să devenim dezertori şi trădători.

„Staţi tari în credinţă!". Dar ce este această credinţă, pe care suntem chemaţi s-o păstrăm până la moarte? Vom spune câteva exemple, ca să înţeleagă toţi ce înseamnă credinţă. Te îmbolnăveşti. Cazi la pat. Ai febră şi dureri. Te nelinişteşti. Chemi doctorul. Te consultă. După consult, doctorul îţi spune că pentru a te face bine trebuie să iei medicamente, să ţii regim. Şi tu iei medicamentele, ţii regim, te conformezi cu toate recomandările doctorului. Adică dai credinţă doctorului, ai încredere în doctor, că el, cu ştiinţa lui, te va face bine. Dacă însă credinţa, încrederea în doctor, ţi se clatină, atunci nici medicamente nu mai iei, nici regim nu mai ţii, niciun sfat al doctorului nu-l împlineşti. Credinţa în doctor este primul lucru pentru bolnav. Şi mii şi milioane de bolnavi aleargă în fiecare zi la cabinete medicale şi la spitale şi-şi încredinţează sănătatea în mâinile doctorilor. Şi numai bolnavii au nevoie de credinţă? Aproape întreaga viaţă a omului se mişcă în interiorul credinţei, adică în încrederea pe care o avem reciproc între noi. S-a clătinat încrederea? Nu mai poate exista comuniune. Aruncă-ţi o privire în jurul tău şi te vei convinge. Cei care călătoresc îşi încredinţează viaţa conducătorilor ce conduc maşini, trenuri, avioane. Iarăşi, cei care îşi depun banii în bănci îşi încredinţează avuţia puternicelor companii economice...

Oamenii oferă credit tuturor. Cei care au bani, băncilor; cei care călătoresc, conducătorilor; cei care sunt bolnavi, doctorilor. Să vă mai spun un exemplu? Există şi alţii care se duc la vrăjitori şi la vrăjitoare şi care cred cuvintelor ce li se spun. Dar aici este tragedia. în timp ce oamenii cred în toţi şi în toate, nu au credinţă în Dumnezeu. Dumnezeu vorbeşte cu omul. Cuvintele pe care le-a spus Hristos şi pe care le-au propovăduit apostolii şi sunt scrise în Sfânta Scriptură, aceste cuvinte sunt sută la sută adevărate şi ar trebui ca în aceste cuvinte oamenii să

aibă încredere desăvârşită. Ar fi trebuit să creadă că Hristos este singurul doctor, care poate să-i vindece de boala groaznică care se numeşte păcat. Să creadă că Hristos este singurul conducător, care poată să-i conducă cu siguranţă de pe pământ la cer. Să creadă că tot ce dau pentru Hristos, chiar şi o drahmă, nu se pierde, ci se va înmulţi. Nicio bancă nu este atât de sigură şi nu oferă o dobândă atât de mare, ca banca pe care a deschis-o Hristos şi se numeşte milostenie.

Iubiţii mei, au existat pe vremea lui Pavel oameni care au luptat împotriva credinţei. Dar există şi astăzi cei care luptă împotriva credinţei. Şi cu cât se apropie sfârşitul lumii, necredincioşii devin din ce în ce mai mulţi şi luptă împotriva creştinismului cu un fanatism şi mai mare. Necredincioşii sunt obsedaţi să dezrădăcineze din inimile tuturor, chiar şi ale copiilor mici, credinţa în Hristos. Credeţi în ştiinţă, credeţi în mamona, credeţi în plăceri, credeţi în vrăjitori şi vrăjitoare, credeţi în toţi diavolii, dar în Hristos nu. Hristos nu vă va folosi cu nimic zic necredincioşii. Şi, din nefericire, mulţi care-i aud, îşi pierd credinţa, dezertează de la Hristos şi se duc la aceşti mincinoşi, escroci şi profitori. Un rău sfârşit vor avea. Iadul cel veşnic îi aşteaptă. Pentru că necredinţa în Hristos, în adevăratul Dumnezeu, este cel mai mare păcat, dar şi cea mai mare nenorocire. De mii de ori mai bine să se stingă soarele, decât să se stingă din inimi credinţa în Hristos. De aceea şi toţi aceia dintre noi care trăim în acest veac al necredinţei şi al decadenţei, vrem să rămânem aproape de Hristos şi de Sfânta

Lui Biserică, Biserica Ortodoxă, care păstrează curată şi nefalsificată învăţătura Lui, să fim foarte atenţi, şi niciodată să nu uităm ordinul ceresc pe care l-am auzit astăzi: „Staţi tari în credinţă”.
(Din volumul „Apostolos”, Atena, 2001)
17
PREDICĂ LA DUMINICA A 13-A DUPĂ RUSALII
Matei 21, 33-44:
„33. Zis-a Domnul: ascultaţi pilda aceasta: era un om oarecare stăpân al casei sale, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn şi a dat-o lucrătorilor, iar el s-a dus departe.
34. Când a sosit timpul roadelor, a trimis pe slugile sale la lucrători, ca să-i ia roadele.
35. Dar lucrătorii, punând mâna pe slugi, pe una au bătuto, pe alta au omorât-o, iar pe alta au ucis-o cu pietre.
36. Din nou a trimis alte slugi, mai multe decât cele dintâi, şi au făcut cu ele tot aşa.
18
37. La urmă, a trimis la ei pe fiul său zicând: Se vor ruşina de fiul meu.
38. Iar lucrătorii viei, văzând pe fiul, au zis între ei: Acesta este moştenitorul; veniţi să-l omorâm şi să avem noi moştenirea lui.
39. Şi, punând mâna pe el, l-au scos afară din vie şi l-au ucis.
40. Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face acelor lucrători?
41. I-au răspuns: Pe aceşti răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la timpul lor.
42. Zis-a lor Iisus: Au n-aţi citit niciodată în Scripturi: "Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului. De la Domnul a fost aceasta şi este lucru minunat în ochii noştri"?
43. De aceea vă spun că împărăţia lui Dumnezeu se va lua de la voi şi se va da neamului care va face roadele ei.
44. Cine va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cine va cădea îl va strivi. ”
VIA LUI DUMNEZEU
„ Un om oarecare stăpân al casei sale a sădit vie... ” (Matei 21, 33)

Veniţi, iubiţilor, veniţi să vă arăt o vie aleasă. N-a fost aşa dintru început. A fost un loc necultivat. A fost un ogor înţelenit. Era plin de pietre, de ierburi sălbatice, de spini şi de şerpi. Nimeni nu avusese grijă de el. Nimeni nu luase aminte la el. Dar cineva a luat aminte la el. Ştia că sub pietre şi spini se ascunde un pământ ales şi că atunci când acesta avea să fie eliberat de acestea, va putea să devină o vie aleasă. A cumpărat deci acest loc înţelenit şi a început să-l lucreze. A aprins un foc,
19
a ars spinii, a scos pietrele, l-a curăţat de ierburile sălbatice, l-a săpat adânc, a adus viţă de vie şi a sădit-o. L-a îngrădit cu gard din toate părţile, ca să nu poată intra hoţii şi animalele. A săpat un teasc. A construit un turn, unde să stea străjerii, şi de-acolo, ca dintr-un post de observaţie, să urmărească ce se întâmplă în toată via şi dincolo de ea. Omul acesta îşi iubea via şi se îngrijea de toate ale ei. Voia să fie o vie unică. O vie exemplară. A încredinţat-o lucrătorilor, iar el a plecat şi s-a dus departe.

Dar lucrătorii nu erau oameni buni. Nu le-a păsat de vie. Nu au îngrijit-o cum se cuvenea. Credeau că sunt necontrolaţi şi că proprietarul nu se va mai întoarce niciodată, ca s-o vadă şi să ceară socoteală. Dar proprietarul nu şi-a uitat terenul. Şi-a trimis slujitorii, ca să ia roadele. însă lucrătorii cei răi nu le-au dat acestora niciun ciorchine de struguri. Pe unii dintre slujitori i-au ucis, pe alţii i-au bătut, iar pe alţii i-au ucis cu pietre. Proprietarul trimite alţi slujitori. Dar şi acestora le-au făcut la fel. La sfârşit, îşi trimite copilul. însă nici pe acesta nu l-au cinstit. L-au luat, l-au scos afară din vie şi l-au omorât.

Aşadar, ce trebuie să facă proprietarul cu aceşti lucrători răi? a întrebat Domnul pe iudei. Şi aceştia au răspuns că „Pe cei răi cu rău îi va pierde” (Matei 21, 41). Adică, pentru că aceştia s-au arătat răi, rău va fi şi sfârşitul lor, iar via o va da altor lucrători, care o vor lucra, iar la vremea potrivită îi vor da roadele.

Cele pe care le-am zis sunt o pildă; o pildă, care e cuprinsă în Evanghelia de astăzi, iar noi o prezentăm oarecum dezvoltată. Pildă care are un înţeles adânc. Pentru că una spune, dar Domnul lasă să se înţeleagă altceva.

Şi se naşte întrebarea: Care este via? Via este poporul iudeu. Acest popor a fost dintru început ales? A fost o vie îngrijită? Nu. A fost un popor, care semăna cu un pământ înţelenit. Trăia în păcat şi în închinarea la idoli ca toate

popoarele. Dar Dumnezeu şi-a ales acest popor şi l-a îngrijit cu o deosebită dragoste şi afecţiune. Şi ce nu a făcut pentru acest popor! Câtă învăţătură, câte minuni! Câţi mari dascăli şi prooroci nu au învăţat acest popor! Dar, din nefericire, poporul iudaic nu a arătat dragostea ce se cuvenea lui Dumnezeu. Nu a preţuit darurile şi binefacerile lui Dumnezeu. S-a arătat un popor nemulţumitor. Vie care nu a dat roadă Domnului ei. S-a umplut de pietre şi de spini. Şi din spinii aceştia s-a împletit o cunună de spini, pe care soldaţii au pus-o pe capul Unuia-Născut, Fiului lui Dumnezeu, pe care nerecunoscătorii iudei L-au răstignit în afara viei, în afara Ierusalimului. Nu struguri, nu vin dulce, ci oţet cu fiere i-au dat lui Hristos, Binefăcătorului lor.

Sfârşitul lor este cunoscut. A fost sfârşitul lucrătorilor celor răi. Au fost pedepsiţi cu o mare pedeapsă. Au fost pedepsiţi cum se cuvenea. Via a fost luată de sub stăpânirea lor şi dată altor lucrători, altui popor, poporului creştin. Acest popor a constituit Biserica şi a devenit via lui Dumnezeu. De la această nouă vie Domnul aşteaptă acum roadele alese ale viei. Şi vai!, dacă nu le va da. Vai, dacă şi noii lucrători nu lucrează cum se cuvine via, pe care cu lacrimi şi cu Sângele Său a adăpat-o Domnul, Dumnezeul-Om.

Via este Biserica noastră Ortodoxă. îngrădită din toate părţile cu poruncile Domnului, cu dogmele, cu dumnezeieştile şi sfintele Canoane ale Sinoadelor Ecumenice şi Locale. Vie, care are ca teascuri sfinte jertfelnice, unde se oferă Preacuratul Trup şi Cinstitul Sânge al Domnului. Vie cu turnuri, cu biserici, cu amvoane, cu înalte observatoare, de unde străjerii pot să vadă ce se întâmplă nu doar în vie, ci şi în întreaga lume, şi să ia măsurile potrivite. Vie înzestrată cu toate mijloacele, ca să poată aduce roadă aleasă.

21

Da! Biserica Ortodoxă este via lui Dumnezeu. Dar în tot spaţiul Ortodoxiei, o vie este şi fiecare episcopie cu miile de creştini, care sunt viţele. De aceea, şi când liturghiseşte episcopul, chiar înainte de a citi Evanghelia, iese în afara Uşilor împărăteşti, ţine dichero-tricherele, îşi înalţă glasul şi zice: „Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta, şi o desăvârşeşte pe ea”. Ce înseamnă aceste cuvinte? Este o rugăciune. Episcopul îl roagă pe Domnul să nu lase Biserica, ci să-Şi arunce privirea din cer, să se îndure de noi. Şi dacă creştinii au slăbiciuni şi răutăţi, şi se aseamănă viţelor neroditoare, să nu le dezrădăcineze, ci să le lase şi să le mai îngrijească, cu nădejdea că vor deveni şi acestea într-o zi viţe aducătoare de roadă.

Şi pentru această lucrare duhovnicească a creştinilor este responsabil episcopul. Şi nu doar episcopul, ci după episcop, responsabili sunt şi toţi preoţii. Pentru că fiecare parohie este şi ea o mică vie. Mlădiţe sunt toate sufletele, bărbaţi şi femei, care locuiesc în sat. Mlădiţe care au nevoie de îngrijire. Şi aşa cum mlădiţele din natură au nevoie să fie săpate, de copilire, de stropire, de diferite medicamente, au nevoie de apărare de diferiţi vrăjmaşi şi de hoţi, aşa şi enoriaşii, aceste mlădiţe duhovniceşti, au nevoie de o continuă supraveghere. Viticultorul cel bun este întotdeauna în via lui. Uneori o va curăţi de ierburile sălbatice şi de pietre, alteori o va săpa, uneori o va stropi, iar la vremea roadelor rămâne acolo şi noaptea şi păzeşte via. Şi preotul bun nu pleacă niciodată din via lui, nu pleacă din parohia lui. Rămâne lângă enoriaşii săi şi iarna şi vara. întotdeauna are ceva de făcut. Niciodată nu rămâne fără lucru. Un paraclis, un trisaghion la mormintele morţilor, o vizită în casa celor îndureraţi, o învăţătură, o mustrare, o luptă împotriva ereticilor, care vin să sară gardul şi să prade via. O, câte nu poate să facă un preot bun!

22

O, Doamne! Via Ta este Biserica. Trimite în această vie lucratori buni, preoţi şi episcopi buni, pentru ca din nou fiecare episcopie şi fiecare parohie să devină o vie aleasă.

(Din volumul „Kyriaki”, Atena, 1998)

-Via cea adevărată

23

PREDICĂ LA DUMINICA A 14-A DUPĂ RUSALII

Matei 22, 1-14:

„ 1. Zis-a Domnul pilda aceasta:

2. împărăţia cerurilor asemănatu-s-a omului împărat care a făcut nuntă fiului său.

3. Şi a trimis pe slugile sale ca să cheme pe cei poftiţi la nuntă, dar ei n-au voit să vină.

4. Iarăşi a trimis alte slugi, zicând: Spuneţi celor chemaţi: Iată, am pregătit ospăţul meu; juncii mei şi

cele îngrăşate s-au junghiat şi toate sunt gata. Veniţi la nuntă.
5. Dar ei, fără să ţină seama, s-au dus: unul la ţarina sa, altul la neguţătoria lui;
6. Iar ceilalţi, punând mâna pe slugile lui, le-au batjocorit şi le-au ucis.
24
7. Şi auzind împăratul de acestea, s-a umplut de mânie, şi trimiţând oştile sale, a nimicit pe ucigaşii aceia şi cetăţii lor i-au dat foc.
8. Apoi a zis către slugile sale: Nunta este gata, dar cei poftiţi n-au fost vrednici.
9. Mergeţi deci la răspântiile drumurilor şi pe câţi veţi găsi, chemaţi-i la nuntă.
10. Şi ieşind slugile acelea la drumuri, au adunat pe toţi câţi i-au găsit, şi răi şi buni, şi s-a umplut casa nunţii cu oaspeţi.
11. Iar intrând împăratul ca să privească pe oaspeţi, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă,
12. Şi i-a zis: Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă? El însă a tăcut.
13. Atunci împăratul a zis slugilor: Legaţi-l de picioare şi de mâini şi aruncaţi-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.
14. Căci mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi. ”

BUNĂCUVIINŢA ÎN BISERICĂ

„Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă?”
(Matei 22, 12)

Parabolele, iubiţii mei, parabolele, pe care le-a spus gura Domnului nostru Iisus Hristos şi se află scrise în Sfânta Evanghelie, sunt neîntrecute. Adevărurile lor îl luminează şi-l înalţă pe om. Dar şi imaginile, care sunt folosite în ele, atrag atenţia şi fac învăţătura mulţumitoare. Vreţi un exemplu? Iată parabola cinei nunţii fiului de împărat, pe care am ascultat-o astăzi.

Prin această parabolă, Hristos aseamănă împărăţia Cerurilor, bucuria raiului, cu o masă de nuntă. învaţă astfel că,
25
într-adevăr, dincolo de mormânt, există o viaţă nesfârşită, plină de bucurie şi fericire, însă de care se vor desfăta doar cei care sau pregătit pentru ea. Pentru a ne face să înţelegem că este nevoie de o pregătire, vorbeşte despre ţinuta exterioară a acelor invitaţi la cină; foloseşte imaginea hainei. Şi e adevărat că nimeni nu se duce la o nuntă în haine obişnuite; se îmbracă oficial. Aşadar, învaţă într-un mod mulţumitor şi înţelegător că la această masă nimeni nu va fi primit, dacă nu are ţinuta potrivită. Iar îmbrăcămintea, aşa cum spun comentatorii, înseamnă virtuţile creştinului. Adică, nu ajunge ca cineva doar să creadă în Dumnezeu; e nevoie să-şi împodobească credinţa şi cu virtuţi. Altfel, va auzi acel glas mustrător al lui Dumnezeu, spunându-i: „Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă?” (Matei 22, 12).

în câteva cuvinte acestea sunt cele spuse de preafrumoasa parabolă. Se referă, după cum am văzut, la îmbrăcămintea duhovnicească a virtuţilor, care este necesară pentru ca omul să se învrednicească de desfătarea împărăţiei celei cereşti. Dar pentru că acea împărăţie, prin Biserica pe care a întemeiat-o Hristos, se mută aici jos, pe pământ, şi începe încă de pe acum, iar creştinii se roagă în fiecare zi zicând „Vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta, precum în cer şi pe pământ” (Matei 6, 10), de aceea, nu este greşit ca aceste cuvinte „Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă?” (Matei 22, 12) să le împlinim nu numai duhovniceşte, ci şi prin fapte. „Haină de nuntă”, adică, nu sunt doar virtuţile, care trebuie să împodobească sufletele celor care sunt comeseni ai cinei duhovniceşti a cerurilor, ci chiar această îmbrăcăminte nobilă şi înfăţişare exterioară decentă, care se impune să o aibă creştinii întotdeauna, desigur, dar în mod deosebit când vin la biserică. Să vorbim, deci, despre ţinuta credincioşilor, care are o legătură cu bunăcuviinţa casei lui Dumnezeu.
26
Poate că mulţi vor considera această chestiune ceva formal. Dar în Biserica lui Hristos şi forma conţine fondul. După cum nuca şi migdala au nevoie şi de un înveliş tare, care ascunde înăuntru şi apără miezul, tot aşa şi aici. Aşadar, dacă roadelor le este necesar şi învelişul exterior, de ce şi în viaţa Bisericii, unde venim ca să ne mântuim sufletele, să nu fie necesare şi câteva lucruri exterioare dar nu moarte -, câteva forme esenţiale? Acestea conservă în ele fondul sau natura vieţii şi mântuirii în Hristos.

Un astfel de lucru exterior este şi îmbrăcămintea şi în general înfăţişarea noastră, desigur,

pretutindeni, dar în mod deosebit în Biserică. Este nevoie să atingem această chestiune, pentru că situaţia ajunge deja într-un punct extrem. Nu afară, pe străzi şi în pieţe, în mijloacele de transport şi în locurile de distracţie, la teatre şi pe plaje, ci de-acum şi în aceste locuri de slujire, şi mai mult, în timpul Sfintelor Taine, îmbrăcămintea şi ţinuta necuviincioasă întinează curăţia şi tulbură liniştea, care trebuie să domine acolo. Sfintele biserici se prefac în saloane lumeşti sau chiar şi în plajă de nudişti. De aceea, aici ne vom adresa cu câteva sfaturi.

Şi mai întâi bărbaţilor şi tinerilor. Mai întâi, aceştia să încerce să fie în rânduială în ceea ce priveşte partea lor. Să aibă în vedere că, potrivit poruncii clare a Apostolului, bărbatul, în ceasul în care se roagă sau învaţă cuvintele lui Dumnezeu, trebuie să fie descoperit, să nu poarte nimic pe capul său. De asemenea, nu este corect să-şi lase părul lung şi să-l îngrijească cu cochetărie (vezi I Corinteni 11, 4 şi 14). Când vin în sfânta biserică, nu trebuie să intre în îmbrăcăminte sportivă (pantaloni scurţi, cu membre neacoperite) sau să stea cu mâinile la spate, sau să fumeze, sau să discute fără frică de Dumnezeu.

Mai mult, însă, să fie atente femeile şi tinerele. Nu trebuie să vină în biserică cu o înfăţişare care provoacă privirile

curioase şi păcătoase ale bărbaţilor şi tinerilor. îşi atârnă de gât un mare păcat. Mai întâi de toate să aibă în vedere că pantalonul la femeie este interzis de Legea lui Dumnezeu încă din Vechiul Testament, unde scrie: „Nu va purta femeia haine bărbăteşti, nici bărbatul nu se va îmbrăca în rochii femeieşti” (Deuteronom 22, 5). Pretexte şi justificări există multe, însă o creştină nu trebuie să fie atrasă de acestea. Cuvântul lui Dumnezeu este deasupra tuturor. Apoi, ca fiice ale lui Hristos şi ale Maicii Domnului, sunt datoare să ia aminte ca hainele lor să îndeplinească trei lucruri. Mai întâi să nu fie scurte (adică cele care lasă neacoperite părţi din trup, fie de jos, fie de sus, fie şi de la mijloc acum). în al doilea rând, să nu fie mulate (strâmte, lipite pe trup, care fac evidente toate liniile). Şi în al treilea rând, să nu fie transparente (pentru că transparenţa nu se deosebeşte de nud). Câte insistă să meargă aşa la sfânta biserică, să ştie că nu sunt în rânduială. Se poartă ca nişte închinătoare la idoli, introduc în Biserică obiceiuri străine şi profanatoare. Simţământul ruşinii şi înainte de toate simţământul fricii de Dumnezeu nu îngăduie creştinei, care trebuie s-o aibă ca model al ei pe Maica Domnului şi pe Sfintele femei ale credinţei noastre, să se prezinte aşa.

Să nu fie considerate aceste lucruri ca exagerate şi dure. Dimpotrivă, sunt indulgente. Dacă aceste lucruri sunt considerate dure, cum o să le mai auziţi şi pe celelalte exact aşa cum le porunceşte de Dumnezeu insuflata Lege a lui Dumnezeu? Cine va îndrăzni să le amintească acestea femeilor din biserică astăzi? Măcar de ar avea creştinele de astăzi maturitatea duhovnicească şi supunerea pe care le aveau femeile din vremea Sfântului Cosma, care, imediat ce le spunea ceva, de pildă despre podoabele şi bijuteriile de prisos, imediat se supuneau şi cu osârdie le scoteau. Măcar de-ar avea iarăşi sfinţenia şi osârdia femeilor de pe vremea marilor Părinţi şi

Dascăli, cum au fost minunatele lor mame şi surori cu viaţă curată (Sfintele Antuza, Macrina, Monica, Olimpiada şi altele).

în sfârşit, măcar de-ar ajunge la înălţimea femeilor din Biserica Apostolică şi vor face şi ele câte spune Apostolul Pavel în prima Epistolă către Corinteni despre portul femeilor. Dar de vreme ce am deschis acest subiect şi am ajuns până aici, să îndrăznim să amintim, ce anume porunceşte acolo, nu oricine, ci însuşi vasul alegerii, Apostolul neamurilor pavel. Prin acestea pe care le vom spune acum, va fi încercată osârdia şi supunerea femeilor creştine faţă de cuvântul Domnului. Spune deci Apostolul că în antiteză cu bărbaţii, cărora, aşa cum am spus, nu le este îngăduit să-şi lase părul lung tuturor femeilor mari şi mici, nu le este îngăduit să-şi taie părul. Este „ruşinos”, zice, săşi taie femeia părul. Şi nu doar atât, ci atunci când se roagă sau rosteşte cuvintele lui Dumnezeu este ruşine să aibă capul neacoperit, trebuie adică, în biserică să fie acoperită cu o basma cuviincioasă (vezi I Corinteni 11, 5-6). La acestea să mai adăugăm ceva şi să ne oprim. Se observă de multe ori în biserici un fenomen ruşinos, femei părăsindu-şi locurile lor şi ocupând locuri între bărbaţi. Pentru femei, cum se ştie, există toată partea stângă a bisericii şi tot locul rezervat femeilor (pronaosul). Aşadar, să se limiteze la aceste spaţii care sunt suficiente şi să nu se amestece cu bărbaţii.

Iubiţii mei creştini,

Păstorii cei buni depun întotdeauna eforturi de a păzi bunăcuviinţa casei lui Dumnezeu. Dacă

poporul credincios şi mai ales femeile arată supunere, atunci în sfintele noastre biserici toate vor fi „cu bun chip şi în rânduială” (I Corinteni 14, 40). Este regretabil ca delegaţii bisericilor noastre să fie nevoiţi să interzică intrarea persoanelor, care nu vor să se încadreze în rânduiala bisericească. Este regretabil să fie nevoiţi să repete
29
întrebarea: „Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă?” (Matei 22, 12). Dimpotrivă, acolo unde credincioşii şi, desigur, femeile, sunt supuşi, ascultă de poruncile apostolice şi patristice, acolo închinarea se săvârşeşte aşa cum o vrea Dumnezeu, adică „în duh şi în adevăr” (Ioan 4, 24).

PREDICA LA APOSTOLUL DIN DUMINICA A 15-A DUPĂ RUSALII

II Corinteni 4, 6-15:

„6. Fraţilor, Dumnezeu, Care a zis: "Strălucească, din întuneric, lumina" el a strălucit în inimile noastre, ca să strălucească cunoştinţa slavei lui Dumnezeu, pe faţa lui Hristos.

7. Şi avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârşitoare este a lui Dumnezeu şi nu de la noi,

8. în toate pătimind necaz, dar nefiind striviţi; lipsiţi fiind, dar nu deznădăjduiţi;

9. Prigoniţi fiind, dar nu părăsiţi; doborâţi, dar nu nimiciţi;
31

10. Purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus, pentru ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru.

11. Căci pururea noi cei vii suntem daţi spre moarte pentru Iisus, ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor.

12. Astfel că în noi lucrează moartea, iar în voi viaţa.

13. Dar având acelaşi duh al credinţei, după cum este scris: "Crezut-am, pentru aceea am şi grăit”, şi noi credem: pentru aceea şi grăim,

14. Ştiind că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus şi ne va înfăţişa împreună cu voi.

15. Căci toate sunt pentru voi, pentru ca, înmulţindu-se harul să prisosească prin mai mulţi mulţumirea, spre slava lui Dumnezeu. ”

OMORÂREA

„Purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus...” (II Cor. 4, 10)

PAVEL, iubiţii mei cititori, Pavel nu a fost de la început apostol al lui Hristos. Dimpotrivă, a fost un vrăjmaş al Bisericii şi un hulitor, un prigonitor al creştinilor. însă din clipa în care a avut vedenia aproape de Damasc şi a auzit glasul „Saule, Saule, de ce mă prigoneşti?” (Fapte 9, 4), de atunci a crezut şi a devenit cel mai mare predicator al Evangheliei. Cine poate să descrie măreţia lui Pavel! Sfântul Ioan Gură-de-Aur, care era un admirator al lui, zice: „Dacă vrei să vezi în ce punct al decăderii poate să ajungă omul, uită-te la Iuda, care pentru 30 de arginţi L-a trădat pe iubitul său învăţător; şi, iarăşi, dacă vrei să vezi la ce înălţime a virtuţii poate să ajungă omul, uită-te la Apostolul Pavel. A ajuns până la al treilea cer şi a auzit „cuvinte de nespus, pe care nu este îngăduit omului a le grăi” (II Corinteni 12, 4). Şi
32
un filosof şi teolog mai nou a spus despre Pavel, că este primul după Unul, adică după Hristos.

Apostolul Pavel, scriind cea de-a doua Epistolă către Corinteni, printre altele, observă: Atâta vreme cât credem în Domnul şi suntem ucenici ai lui Hristos, Care a fost omorât pe Cruce şi a fost îngropat şi a înviat a treia zi din mormânt, trebuie ca şi noi să purtăm omorârea lui Hristos în trupul nostru. „Purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus...” (II Corinteni 4, 10). Ce înseamnă aceste cuvinte? Să încercăm să explicăm pe scurt acest cuvânt.

Omul, orice om, fie bărbat, fie femeie, din pântecele mamei lui poartă asupra sa aşa-zisul păcat strămoşesc. Acesta îi creează o înclinaţie impetuoasă către păcat. înclină, adică se apleacă, spre rău. Şi în timp ce glasul conştiinţei îi strigă şi îl mustră, de cealaltă parte păcatul îl târăşte după el şi-l robeşte. Trăieşte o dramă groaznică. Sunt clipe în care se întristează şi suspină, pentru că este rob al răului, care s-a înrădăcinat în adâncul existenţei lui şi îl necăjeşte. Simte păcatul, ca pe un corp străin, ca pe un corp infect şi aducător de moarte, intrat în existenţa lui şi continuu infectând-o, otrăvind-o, conducând-o spre stricăciune şi moarte. Şi se naşte întrebarea: Cine îl va izbăvi pe om din această stare insuportabilă? Această întrebare dramatică o pune şi Apostolul Pavel: „Om nenorocit ce sunt!

Cine mă va izbăvi de trupul morţii acesteia?” (Romani 7, 24).

Este o realitate, că în anii dinainte de Hristos sunt rare exemplele de oameni care au izbutit să se împotrivească într-un fel păcatului. Răul domina. Ca pe unul din aceste exemple, care constituie o excepţie pentru acea epocă a închinării la idoli, îl amintim pe filosoful Socrate. Era predicator al înfrânării pe care o promova ca pe una din cele mai importante virtuţi. Însă avea şi vrăjmaşi, care, vrând să-l nimicească, au uneltit următoarele. Au trimis într-o noapte în camera lui o femeie frumoasă, dar

stricată, promiţându-i că o vor răsplăti cu vârf şi îndesat, dacă va izbuti să-l arunce în păcat. Femeia păcătoasă s-a dus şi a încercat cu toate farmecele ei să-l atragă pe Socrate. însă Socrate nu i-a dat nicio importanţă. Desigur, la un moment dat, sforăind, a scuipat şi flegma i-a căzut pe femeia goală. Atunci, pierzându-şi răbdarea, aceasta s-a ridicat şi a fugit, zicând celor care o trimiseseră: Eu am crezut că este vorba despre un bărbat ca ceilalţi, dar am întâlnit un om tare ca marmura şi astfel am fost biruită.

Dar ceea ce s-a întâmplat cu Socrate este ceva rar, aşa cum am spus. Toţi oamenii cădeau în păcat. Răul îşi aruncase rădăcini adânci în organismul lor trupesc şi sufletesc. Dar binecuvântat este Dumnezeu, Care s-a îndurat de om şi L-a trimis pe Unul-Născut Fiul Său în lume, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Acesta, prin învăţătura Lui, prin minunile Sale, şi înainte de toate prin Cinstitul Sânge al Jertfei Lui l-a izbăvit pe om. De când a venit Hristos în lume, omul care crede în El poate cu puterea Acestuia de-acum, să lupte împotriva patimilor, să omoare pe omul cel vechi şi să ajungă pe înălţimile virtuţii. De aceea, Apostolul Pavel zice: Toate le pot în Hristos, Cel ce mă întăreşte” (Filipeni 4, 13).

Cum reuşeşte să omoare patimile omului celui vechi creştinul care crede în Hristos? Să încercăm să facem cât mai accesibil ceea ce spunem. Presupune că ai în faţa ta trupul neînsufleţit al unui om. Dacă aduci şi aşterni lângă el o masă cu cele mai alese mâncăruri, nu le va atinge; este mort. Dacă vor trece pe lângă el cele mai frumoase femei, nu se va mişca deloc la farmecele lor; este mort. Dacă vei ridica lângă el columne, mormane din monezi de aur, va rămâne neclintit, oricât ar străluci; este mort. Dacă, în sfârşit, îi aduci acolo coroanele tuturor împăraţilor şi sceptrele tuturor domnitorilor, iarăşi nu-şi va întinde mâna să le ia; este mort. Aşa este şi omul care crede din inimă în puterea lui Hristos şi trăieşte de bunăvoie o viaţă

evanghelică. Se face mort faţă de păcat. Vreţi exemple? Sunt cuvioşii şi pustnicii, care printr-o luptă continuă şi stăruitoare au izbutit ceea ce omeneşte este imposibil. Dragostea lor faţă de Hristos i-a făcut să-şi supună voia lor sfintei Lui voi. S-au împotrivit ispitelor şi l-au făcut pe diavol să fugă de lângă ei. Puterea demonilor se nimiceşte cu armele postului şi rugăciunii. Şi nu doar cuvioşii şi pustnicii ca Antonie cel Mare, care au trăit în pustie, ci şi alţi oameni care au trăit o viaţă creştină în societate. Au înfruntat o mulţime de piedici, greutăţi groaznice, dar prin puterea lui Hristos au biruit ispitele. Fără Hristos, cu siguranţă că ar fi fost biruiţi. însă puterea lui Dumnezeu i-a întărit. Ca exemplu, putem să-l amintim pe Sfântul Ioan Gurăde-Aur, acest ritor al creştinătăţii. Duşmanii lui de moarte, care-i urau măreţia, l-au clevetit că are relaţii trupeşti cu femei. Şi el ce-a răspuns? Dezbrăcaţi-mă şi vedeţi omorârea trupului meu.

Şi ca să încheiem, zicem că prin ajutorul lui Hristos, femei şi bărbaţi, chiar în secolul nostru, secolul XX, care este cel mai păcătos dintre toate cele anterioare, poartă, în depravatele metropole contemporane, omorârea Domnului Iisus în trupul lor, şi se prezintă ca extraordinare exemple de virtute care biruieşte răutatea. Iar un scriitor francez contemporan a scris o carte cu titlul „Bărbatul fecior”, în care demonstrează că fecioria nu se trăieşte doar în mănăstiri, ci şi în oraşe foarte populate ca Parisul. Poate să meargă cineva în sihăstrii, unde ispitele sunt cu siguranţă mai puţine, şi, cu toate acestea, să fie biruit năprasnic, dacă nu va fi mort pentru Hristos. Şi, dimpotrivă, poate să trăiască în cele mai stricate societăţi, şi, cu toate acestea, să fie mort faţă de patimi, dacă poartă „omorârea Domnului Iisus în trupul său” (II Corinteni 4, 10).

Iubiţii mei! De câte ori ca oameni suntem încercaţi de ispite, şi, desigur, trupeşti, să ne amintim de corifeicul apostol

Pavel, care a luptat împotriva patimilor şi s-a arătat biruitor şi triumfător, şi putea să spună: „Port totdeauna în trup omorârea lui Iisus...” (II Corinteni 4, 10), şi: „Mă răstignesc împreună cu Hristos;

de acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine” (Galateni 2, 20). Şi dacă se va întâmpla să păcătuim ca oameni, iarăşi să nu deznădăjduim, ci să ne pocăim, cerând iertarea lui Hristos în Taina Mărturisirii. Şi de zeci de mii de ori de am cădea, după observaţia Sfântului Ioan Gură-de-Aur, iarăşi să ne ridicăm şi să păşim pe drumul virtuţii, ridicând pe umeri Crucea Domnului şi purtând în trupul nostru omorârea lui Hristos.

(Din volumul „Apostolos”, Atena, 2001)

PREDICĂ LA DUMINICA A 15-A DUPĂ RUSALII

Matei 22, 35- 46:

„35. în vremea aceea s-a apropiat un învăţător de Lege şi, ispitindu-L pe Iisus, L-a întrebat:

36. învăţătorule, care poruncă este mai mare în Lege?

37. El i-a răspuns: Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău.

38. Aceasta este marea şi întâia poruncă.

39. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.

40. în aceste două porunci se cuprind toată Legea şi proorocii.

41. Şi fiind adunaţi fariseii, i-a întrebat Iisus,

36

42. Zicând: Ce vi se pare despre Hristos? Al cui Fiu este? Zis-au Lui: A! lui David.

43. Zis-a lor: Cum deci David, în duh, îl numeşte pe El Domn? zicând:

44. "Zis-a Domnul Domnului meu: Şezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale ".

45. Deci dacă David îl numeşte pe El domn, cum este fiu a! lui?

46. Şi nimeni nu putea să-I răspundă cuvânt şi nici n-a mai îndrăznit cineva, din ziua aceea, să-L mai întrebe. ”

NEMURITOARE EVANGHELIE!

„în aceste două porunci sunt cuprinse toată Legea şi profeţii" (Matei 22, 40)

S-a apropiat, iubiţii mei creştini zice Evanghelistul Matei, s-a apropiat un învăţător de lege de Hristos, vrând să-L încerce, şi I-a pus întrebarea: „învăţătorule, care este cea mai mare poruncă din Lege?”. Care e cea mai importantă poruncă?

Şi Iisus i-a răspuns: „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din tot cugetul tău” (Matei 22, 37). Aceasta este cea dintâi şi cea mai mare poruncă. Şi a doua ca şi

37

aceasta: „Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi”

(Matei 22, 39). Prin aceste cuvinte, Hristos a arătat că în vârful tuturor poruncilor este dragostea, îndoita dragoste: dragostea faţă de Dumnezeu şi dragostea faţă de aproapele. Şi după acestea, a adăugat: „în aceste două porunci sunt cuprinse toată Legea şi proorocii” (Matei 22, 40). Ce înseamnă aceste cuvinte?

Că tot Vechiul Testament şi toată Sfânta Scriptură şi toată Legea şi voinţa lui Dumnezeu sunt rezumate şi cuprinse în aceste două porunci.

Acest cuvânt a lui Hristos arată cât de superioară este Evanghelia faţă de celelalte sisteme religioase şi filosofice. Aşadar, în loc de altă predică de-a noastră, vom prezenta aici câteva observaţii frumoase, pe care le face asupra acestor cuvinte Sfântul Ioan Gură-de-Aur.

Sfântul Părinte spune că vestiţii filosofi antici, cu toată filosofia lor, cu toată lungimea scrierilor lor şi cu toată destoinicia lor dialectică, nu au putut să ofere oamenilor puterea de înţelegere a unor concepte elementare, de pildă ce este corect şi just. Nici nu era posibil ca simpli plugari şi meşteşugari, şi zidari şi alţii, care trăiesc din lucrul mâinilor lor, să-şi lase ocupaţiile şi să se apuce de studiul scrierilor filosofice, ca de pildă de „Republica” lui Platon, ca să afle ce este just. Pentru că până la a studia astfel de scrieri voluminoase şi greoaie şi a afla ce este corect şi drept, ar muri de foame. Dar cu Evanghelia cum e? În ea există toate. Şi ceea ce înseamnă a fi corect, şi ceea ce înseamnă a fi cuviincios, şi ceea ce înseamnă a fi folositor. întrun cuvânt, tot adevărul şi toată virtutea le vei afla acolo. Hristos a cuprins în cuvinte puţine şi clare tot ce este mai important şi necesar pentru mântuirea noastră.

Şi doar atât? Tot ce zice Hristos, învaţă într-un mod atât de simplu şi transmisibil, încât să fie accesibil tuturor şi să înţeleagă şi să ţină minte şi cel mai nepriceput şi incult. însă Hristos are în

cuvintele Sale şi anumite expresii pline sau coapte, care într-un mod unic simplifică şi fac accesibile şi cele mai dificile lucruri. Vreţi două exemple? Un astfel de cuvânt este cel pe care l-am auzit spunându-l către învăţătorul de Lege: „în aceste două porunci sunt cuprinse toată Legea şi proorocii" (Matei 22, 40). Adică toată Legea Dumnezeiască este cuprinsă în iubirea faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele. Nu bate câmpii, zice, nu te încurca, ca să ţii minte. Dacă ai învăţat lecţia
38
dragostei, le-ai învăţat pe toate. Un alt astfel de cuvânt este acea cunoscută „regulă de aur": „Toate câte voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le şi voi lor, căci aceasta este Legea şi proorocii" (Matei 7, 12). Care e adică, în cuvinte scurte, rezumatul şi inima Legii Dumnezeieşti? Iată: Ce voiţi să vă facă ceilalţi oameni, aceea să le faceţi şi voi lor. Există vreo învăţătură mai simplă şi mai clară?

Acestea şi pentru plugar, şi pentru rob, şi pentru femeia văduvă, şi pentru acest copil mic, şi chiar şi pentru celălalt, şi chiar şi pentru cel considerat mai puţin inteligent, „toate sunt uşoare spre a le reţine şi învăţa".

Cum se explică asta? Sfântul Ioan Gură-de-Aur răspunde: „Acestea sunt însuşirile adevărului; aşa este adevărul".

Adevărul este simplu. Şi Evanghelia este adevărul în chestiunile duhovniceşti. De aceea, toţi
39
înţeleg adevărul simplu al Evangheliei. Nu pentru că vorbeşte despre lucruri mici şi uşoare. Dimpotrivă, vorbeşte despre lucruri înalte şi grele. Cere, de pildă, feciorie, cere sărăcie, cere post etc. Aşadar nu pentru că cere lucruri uşoare, ci pentru că are în ea harul lui Dumnezeu, de aceea a fost şi continuă să fie primită din ce în ce mai mult.

Acest lucru îl arată urmările predicii. Adică, zice Sfântul Ioan Gură-de-Aur: Acum, toţi, dar toţi, au aflat ce trebuie să facă. Şi nu au aflat lucrul acesta doar teoretic, ci şi cu fapta. Şi nu doar în oraşe, unde viaţa este considerată evoluată şi civilizată, nici acolo unde se adună lumea, ci chiar pe vârfurile munţilor, deasupra munţilor. într-adevăr, acolo vei vedea că există multă duhovnicie şi peste un trup omenesc strălucind coruri de îngeri şi realizându-se aici pe pământ chipul ceresc de vieţuire.

Iată adevărata vieţuire (politeia), cea pe care ne-au prezentat-o pescarii, ucenicii analfabeţi a lui Hristos, nu acea Republică („Politeia"), pe care a compus-o filosoful Platon şi a predat-o ucenicilor săi în şcoala pe care a întemeiat-o. De altfel, şi între cele două şcoli există o diferenţă. Ca să se înscrie cineva în şcolile filosofilor trebuia să fie mic, să fie sub o anumită vârstă. în schimb pentru ca oamenii să se înscrie ca ucenici în şcoala pescarilor lui Hristos şi să înveţe petrecerea şi viaţa Evangheliei, nu sunt primiţi doar din mica lor vârstă copilărească, aşa cum au hotărât filosofii antici pentru şcolile lor; în şcoala lui Hristos lecţiile se oferă tuturor, fără deosebire, oamenilor de toate vârstele. Şi ca să ajungă să zicem ca să-şi ia diploma aici şi să se numească virtuoşi, nu se cere să fie de atâţia sau atâţia ani, aşa cum spuneau filosofii; la şcoala lui Hristos sunt primiţi şi cei mici, şi cei mari. în sfârşit, dacă vei vrea să compari conţinutul celor două învăţături, a lui Hristos şi a filosofilor, vei vedea că cele pe care le-au spus filosofii antici erau jucării de copii, dar învăţăturile Evangheliei lui Hristos sunt o adevărată realitate (vezi PG 57, 19-20).
40

Nemuritoare Evanghelie! Depăşeşti în conţinut şi adevărurile, depăşeşti şi în formă, în modul în care oferi adevărurile tale.

Aşadar, dacă cineva întreabă cum se face că Evanghelia acoperă toate cele importante şi în ce constă secretul ei de a atrage sufletele, răspunsul este: Evanghelia are o simplitate de neconcurat, simplitatea adevărului. Pentru că adevărul este întotdeauna simplu. După cum spuneau anticii: „Cuvântul adevărat este simplu". Iar împletirea adevărului cu simplitatea, iată lucrul care-i satisface pe toţi.

Iubiţii mei creştini,

Nimeni nu se poate scuza că Evanghelia este grea, de neînţeles, că este pentru aristocraţia spiritului şi a societăţii. Dovadă? Şi pescarii, şi făcătorii de corturi, şi vameşii au primit-o.
41
Dar, desigur, asta nu înseamnă că nu-i împlineşte şi pe cei învăţaţi. Dovadă? Şi parlamentarii, şi învăţătorii de lege, şi fariseii au primit-o. Concluzia: Evanghelia este hărăzită tuturor, fie analfabeţi, fie ştiutori de carte, fie învăţaţi, fie neînvăţaţi, fie aristocraţi, fie popor neînsemnat. Şi este accesibilă tuturor. Când însă? Când va exista şi în inima omului simplitate şi smerenie.

(Din volumul „Kyriaki”, Atena, 1998)
42

PREDICĂ LA APOSTOLUL DIN DUMINICA DINAINTEA ÎNĂLŢĂRII SFINTEI CRUCI

Galateni 6,11-18:

„11. Fraţilor, vedeţi cu ce fel de litere v-am scris eu, cu mâna mea.
12. Câţi vor să placă în trup, aceia vă silesc să vă tăiaţi împrejur, numai ca să nu fie prigoniţi pentru crucea lui Hristos.
13. Căci nici ei singuri, cei ce se taie împrejur, nu păzesc Legea, ci voiesc să vă tăiaţi voi împrejur, ca să se laude ei în trupul vostru.
43
14. Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, şi eu pentru lume!
15. Că în Hristos Iisus nici tăierea împrejur nu este ceva, nici netăierea împrejur, ci făptura cea nouă.
16. Şi câţi vor umbla după dreptarul acesta, pace şi milă asupra lor şi asupra Israelului lui Dumnezeu!
17. De acum înainte, nimeni să nu-mi mai facă supărare, căci eu port în trupul meu, semnele Domnului Iisus.
18. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru, fraţilor! Amin. ”

CRUCEA ÎNVINGE LUMEA

„Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos” (Galateni 6, 14)

Dacă, iubiţii mei, dacă există ceva pentru care un creştin trebuie să se bucure, să se veselească şi să se laude chiar, acest lucru este crucea; crucea, pe care peste câteva zile Biserica ne va chema să o sărbătorim.

Dar când zicem cruce nu înţelegem doar lemnul din care este confecţionată. îl înţelegem pe Cel Răstignit, pe Domnul nostru Iisus Hristos, care a suferit înfricoşata mucenicie a răstignirii, şi prin această jertfă, pe care a oferit-o pe lemnul crucii, a izbăvit neamul omenesc de păcat. Fiecare picătură a sângelui care s-a vărsat din rănile Celui Răstignit, din mâinile, picioarele şi coasta Lui găurite, fiecare picătură a sângelui lui Hristos s-a făcut un râu ce zic? -, s-a făcut o mare, un ocean, în care se spală şi se curăţesc milioanele de oameni păcătoşi.

Crucea! Fără sângele lui Hristos nimeni, niciun om, oricât de bun şi sfânt ar părea, nu poate să se mântuiască. Se
44
mântuieşte, se curăţeşte, se izbăveşte doar omul care crede în Izbăvitorul lumii Cel Răstignit. Puterea, care izvorăşte din jertfa pe cruce a lui Hristos, depăşeşte orice altă putere. Este o putere tainică şi nevăzută. Această putere a crucii a atins sufletul tâlharului şi l-a făcut să spună: „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta” (Luca 23, 42). Această putere l-a făcut pe sutaş să îngenuncheze înaintea Celui Răstignit şi să spună: „Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta!” (Matei 27, 54). Această putere a atins şi sufletul unui fanatic vrăjmaş al Celui Răstignit şi l-a făcut cel mai fierbinte propovăduitor al Evangheliei; şi acesta este apostolul Pavel. Acum, plin de recunoştinţă, Pavel cade şi se închină crucii Domnului şi spune cuvinte care, împreună cu cuvintele pe care le-au spus tâlharul şi sutaşul, constituie un veşnic imn al Celui Răstignit. Zice Pavel: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, fără numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, iar eu pentru lume” (Galateni 6, 14). Adică: Alţii să se laude cu ce doresc e dreptul lor. Eu însă, doar cu un lucru mă laud, cu crucea Domnului. Crucea Domnului m-a mântuit. Ea mi-a dat putere să înving răul care există în lume. Răul nu poate să mă învingă. Eu sunt mort pentru lume, iar lumea este moartă pentru mine.

Dar care este lumea despre care vorbeşte Pavel? în Sfânta Scriptură cuvântul lume are un înţeles bun şi unul rău. Lumea în înţelesul bun sunt toate cele pe care le-a creat Bunul Dumnezeu. Sunt pământul, marea, copacii, munţii, soarele, luna, stelele. Sunt peştii, păsările, animalele. Este omul. Este întreaga creaţie divină. Şi lume, în înţelesul rău, sunt oamenii; nu toţi oamenii, ci cei care nu cred în Dumnezeu, îi calcă poruncile, înjură şi blasfemiază şi nu simt nicio mustrare de cuget pentru răul pe care îl fac, ci încearcă prin diferite mijloace să-i atragă şi pe alţii în necredinţă şi în depravare. Asta este lumea în înţelesul
45

rău, în sens rău. Iar domnitor, care stăpâneşte toată această lume, este satana. De aceea, şi satana se numeşte „stăpânitorul lumii” (Efeseni 6, 12).

Lumea, în înţelesul ei rău, constituie un uriaş curent de necredinţă şi de stricăciune. Este un mare şi groaznic duşman al mântuirii omului.

Această lume îi urăşte pe adevăraţii creştini şi încearcă să-i atragă, să-i târască de partea ei, să-i facă de-ai ei, să gândească, să simtă şi să facă nu ce vrea Hristos, ci ce vrea lumea. Iar armele, pe care le foloseşte lumea împotriva creştinilor, sunt două: farmecele şi sperietorile.

Care sunt farmecele? Sunt acele lucruri mulţumitoare pe care le oferă lumea. Sunt banii, pe care fără efort şi sudoare este gata să-i dea fără măsură celor care o ascultă. Sunt chefurile, beţiile, desfrânările, erosurile ruşinoase. Sunt poziţiile şi funcţiile, pe care lumea e gata să le ofere oamenilor, ajunge să cadă pentru a i se închina. Acestea şi altele încă sunt cele mulţumitoare pe care le oferă lumea. Sunt farmecele ei. Iar sperietorile ei care sunt? Sunt ironiile, vorbele de ocară, dezbinările, calomniile, ameninţările împotriva creştinilor, care vor să trăiască o viaţă creştină. împotriva acestora se ridică lumea. Sperietori mai sunt şi marginalizările, nedreptăţile, concedierile, prigoanele, temniţele, exilurile, şi, în sfârşit, aspra moarte mucenicească. Acestea sunt cele neplăcute cu care ameninţă lumea. Acestea sunt sperietorile ei.

Ah, ce putere are lumea! Unii dintre oameni sunt învinşi de farmecele lumii şi sunt prinşi în cursele satanei şi îşi pierd comportamentul moral şi credinţa şi devin oameni lumeşti, una cu lumea păcătoasă. Alţii, iarăşi, sunt învinşi de sperietoarele pe care le foloseşte lumea împotriva creştinilor. Aceşti oameni se tem şi tremură de lume. Vor să meargă la biserică, să se spovedească, să se împărtăşească, vor să împlinească îndatoririle lor religioase, dar nu le împlinesc. Tremură: „Ce va zice

46

lumea?”. într-un aşa punct de laşitate au ajuns, că nu îndrăznesc să-şi facă semnul crucii, ca să nu-şi bată joc de ei oamenii moderni. Dar slavă lui Dumnezeu, slavă Celui Răstignit! există şi creştini, pe care nici farmecele, nici sperietorile lumii nu-i înving. Aceştia sunt eroii răstigniţi ai creştinismului. Aceştia sunt morţi faţă de farmecele şi sperietorile lumii, dar realmente vii, care au în inima lor pe Hristos şi Hristos le dă puterea de a învinge şi de a triumfa în lume.

Iubiţii mei! între eroii, între învingătorii lumii, se distinge apostolul Pavel. El a învins lumea şi niciun farmec şi nicio sperietoare nu au putut să-l influenţeze, iar pentru asta pe bună-dreptate este auzit spunând: ”Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos” (Galateni 6, 14). Dar noi? O, noi, pe care ne înving răutăţile şi patimile! Nu putem să spunem aceste cuvinte ale lui Pavel. Să ne pocăim deci. Să cerem mila Celui Răstignit şi să luăm hotărârea să trăim după sfânta Lui voie până la moarte.

(Din volumul „Apostolos”, Atena, 2001)

47

PREDICĂ LA DUMINICA DINAINTEA ÎNĂLŢĂRII SFINTEI CRUCI (I)

Ioan 3,13-17:

„13. Zis-a Domnul: nimeni nu s-a suit în cer, decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer.

14. Şi după cum Moise a înălţat şarpele în pustie, aşa trebuie să se înalţe Fiul Omului,

15. Ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică.

48

16. Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică.

17. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea. ”

DUMNEZEU TE IUBEŞTE

„ Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică” (Ioan 3, 16)

înălţarea Cinstitei Cruci este la mijlocul lunii septembrie. Duminica de astăzi se numeşte „înainte de înălţare” şi următoarea „după înălţare”. Catavasiile sunt „Cruce însemnând Moise...”, Apostolul şi Evanghelia fac referire la Cruce.

Ce ne spune Evanghelia? „Nimeni nu s-a suit în cer, decât Cel ce S-a coborât din cer” (Ioan 3,

13). Ba ne vor spune necredincioşii astăzi ştiinţa a avansat, privirile tuturor sunt întoarse spre spaţiu; cum spune Evanghelia că nimeni nu s-a suit în cer? Aici ştiinţa contrazice religia... Ce răspundem?

Nu cunoaşteţi Scripturile. Când Evanghelia zice „cer", nu se referă la acest cer fizic, în care s-a suit proorocul Ilie. Dincolo de acest cer, dincolo de Soare, de Lună, de stele şi de galaxii, există un alt cer, duhovnicesc, supranatural, nevăzut. Din acest motiv, Scriptura zice undeva „Lăudaţi-L pe El cerurile cerurilor" (Psalmul 148, 4). Şi, de aceea, zice despre Apostolul Pavel că a fost răpit „până la al treilea cer" (II Corinteni 12, 2). Există deci şi un cer mai înalt, în care este adorat Dumnezeu. „Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim şi făcătoarei de viaţă Treimi întreitsfântă cântare aducem..." (Dumnezeiasca Liturghie). Despre acest cer, în care nu există nimic pământesc, ci locuiesc Sfânta
49
Treime şi duhurile cele nematerialnice, vorbeşte Hristos când zice: „Nimeni nu s-a suit în cer".

Aşadar, din acel cer a venit pe pământ Domnul nostru Iisus Hristos. Originea Sa este dumnezeiască, adică este Dumnezeu. Şi că este Dumnezeu, Hristos a demonstrat-o, printre altele, prin învăţătura Sa, care este dumnezeiască. Cărţile pe care le-au scris chiar şi cei mai mari înţelepţi sunt inferioare în comparaţie cu Evanghelia. Cine ascultă şi citeşte Evanghelia, simte ca şi ascultătorii lui Hristos, care spuneau: „Niciodată vreun om n-a grăit ca Omul acesta" (Ioan 7, 46). Iar El însuşi a spus despre învăţătura Sa: „Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece" (Matei 24, 35; Luca 21, 33; vezi şi Marcu 13, 31).

Din cerul din care a venit Hristos, El ne-a adus învăţături cereşti înalte. Care veţi întreba este cea mai înaltă dogmă, cea mai mare învăţătură a Lui? O spune astăzi Evanghelia. Măcar de-aş avea eu putere ca Gură-de-Aur şi Vasilie, ca s-o sădesc în sufletele voastre. Cea mai înaltă dogmă, cel mai mare adevăr, este că Dumnezeu iubeşte lumea dumnezeu îl iubeşte pe om (Ioan 3, 16).

îl iubeşte pe om înainte de toate pentru că El l-a creat. Dacă mă vei convinge că a ta casă sau ceasul tău au apărut singure brusc, atunci voi accepta că şi acest mare ceas care se numeşte om a apărut singur. Dumnezeu l-a făcut pe om. El a făcut ochiul să vadă, urechea s-audă, mâinile să se mişte, picioarele să meargă, inima să bată, sângele să circule, mintea să aibă idei. Dumnezeu a dat acestora o funcţionare regulată, sănătatea. Fiecare bătaie a inimii îţi strigă: Dumnezeu te iubeşte!

Şi nu doar că Dumnezeu l-a creat pe om, dar îi şi poartă de grijă. Nu l-a aruncat într-o insulă lipsită de vegetaţie sau pe Lună. L-a pus pe această planetă, căreia i-a dat toate primele materii, toate cele necesare ca să creeze civilizaţie. I-a dat soarele, care luminează şi încălzeşte. Fiecare rază, care călătoreşte atâtea mile şi vine şi cade pe obrazul copilului, pe mâna muncitorului, în case şi în colibe, trece chiar şi prin gratiile închisorii, ce este? îmbrăţişare, sărutul lui Dumnezeu. Fiecare rază de soare, fiecare picătură de ploaie, fiecare suflare a aerului pe care îl respirăm, zefir, brize, copacii, florile, privighetorile, toate vorbesc şi-ţi zic: Dumnezeu te iubeşte!
50

Şi nu numai acestea. Dacă eşti creştin, lasă-i pe alţii să vorbească despre flori şi despre păsări. Vino în Ziua Crucii la biserică. Şi când preotul înalţă Cinstita Cruce şi-L vei vedea cu gândul pe Hristos cu cununa de spini, cu mâinile şi picioarele rănite şi cu coasta împunsă, stai puţin, meditează şi pune-ţi întrebarea: De ce a pătimit toate acestea Hristos? Şi atunci, vei auzi răspunsul, pe care-l dă Proorocul Isaia cu opt sute de ani înainte de Hristos: „El a luat asupră-Şi durerile noastre şi cu suferinţele noastre S-a împovărat. Şi noi îl socoteam pedepsit, bătut şi chinuit de Dumnezeu, dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui noi toţi neam vindecat" (Isaia 53, 4-5). Cine poate simţi cât de mult a iubit Dumnezeu lumea! Cu ce limbă vom descrie iubirea Hristosului nostru? Cine are doar un copil, cât de mult suferă pentru el!

Veniţi deci, tu, mamă, şi tu, tată, să ne spuneţi cât de mult îl iubiţi pe unicul vostru copil! Dacă acum, vă va spune cineva că trebuie să-l jertfiţi pe copilul vostru pentru duşmanul vostru, care mamă şi care tată îl vor jertfi? Şi mai ales pentru duşman? Sub nici un motiv. Nici pentru prieten; cu cât mai mult pentru duşman. Şi totuşi, ce zice astăzi Evanghelia? „Dumnezeu a iubit atât de mult lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a daţ, ca tot cel ce crede într-însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3, 16). Atât a iubit Dumnezeu lumea apostată, îndepărtată de El, încât l-a predat pe Fiul Său, pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca tot cel ce crede într-însul să nu se piardă, ci să aibă viaţa cea veşnică.
51

Nu există îndoială, fraţii mei, că Dumnezeu îl iubeşte pe om. Dar această iubire a lui Dumnezeu

ne creează şi nouă obligaţia să-L iubim. După cum tu, mamă, ai pretenţia să te iubească copilul tău, aşa şi Dumnezeu aşteaptă să-L iubească oamenii. Este de datoria noastră să-L iubim pe Mântuitorul nostru.

Şi cu toate acestea nu există iubire pentru Dumnezeu. Astăzi inimile sunt reci îngheţate pentru Dumnezeu. O profeţie a Apostolului Pavel zice că: „în zilele din urmă" şi suntem în zilele din urmă - „vor fi oamenii... iubitori de plăceri mai mult decât iubitori de Dumnezeu" (II Timotei 3, 1-4), oamenii, adică, vor iubi plăcerile, cele mici şi neînsemnate mai mult decât pe Dumnezeu. Unul îşi va iubi copiii săi, altul femeia sa, unul banii, altul cărţile, unul ştiinţele, altul chefurile, unul sporturile!... Vor înnebuni pentru acestea, dar în inimile lor nu va exista iubirea faţă de Dumnezeu, a infinitului Dumnezeu.

52

Asta nu se întâmplă astăzi? Pe Dumnezeu nu doar că nu-L iubim, ci îl şi batjocorim. îl batjocorim cu limba şi cu cuvintele noastre, îl batjocorim şi cu faptele noastre. în fiecare zi, în fiecare ceas, în fiecare minut se aud înjurături. Şi apoi să aşteptăm progres, bunăstare materială? Aşa cum mergem — numi spuneţi că-s pesimist, cântăresc societatea cu Evanghelia —, vă spun următoarele: Evreii o singură dată L-au răstignit pe Hristos, dar noi îl răstignim de mii de ori în fiecare zi. în case, în şcoli, în cazărmi, în tribunale, în bărci, în maşini, pe plaje, pe ţărmuri, pretutindeni, peste tot îl răstignim. Nu există loc în care să nu ridicăm şi o cruce pentru Hristos.

După toate acestea, eu mă minunez cum Dumnezeu continuă să ne iubească. Slavă îndelung-răbdării Tale, Doamne! Ar fi putut să spună soarelui: Coboară-te puţintel, apropie-te de pământ! Şi atunci, temperatura ar fi urcat de la 40 la 100, 200, 300 de grade. Ar fi putut să spună mării: Nu suport adulterele şi curviile lor! Umflă-te, ridică-te, acoperă vârfurile, înălţimile, să nu rămână niciun vierme viu! Ar fi putut să spună apelor, izvoarelor, norilor şi râurilor: Secaţi!... Omule nemulţumitor, care bei apă şi-L înjuri pe Dumnezeu. Nu faci nici măcar ca găina, care bea şi apoi îşi înalţă capul sus ca şi cum I-ar mulţumi lui Dumnezeu. Dacă ar seca apele, nu vei mai găsi niciun pahar ca să te răcoreşti; ţi se va lipi limba de marmura peşterilor. Şi totuşi, Dumnezeu ne păstrează încă în lume pe noi, viermii. Slavă îndelung-răbdării Tale!

Fraţii mei, câţi credeţi în Evanghelia lui Hristos, în acest veac al stricăciunii, veniţi toţi, mici şi mari, la biserică în Ziua înălţării Crucii. Postiţi ca în Sfânta şi Marea Vineri. Gândiţi-vă la păcatele voastre, număraţi binefacerile lui Dumnezeu. Şi în timp ce vom vedea Cinstita Cruce, să spunem toţi: „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta" (Luca 23, 42). Amin.

(Biserica înălţării, Drapetsona-Pireu, 11.09.1960)

53

PREDICA LA DUMINICA DINAINTEA ÎNĂLŢĂRII SFINTEI CRUCI (II)
DESPRE DUMNEZEIASCA DRAGOSTE

„ Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat, ca tot cel ce crede într-însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3, 16)

Iubiţii mei, încep cu o anecdotă. Un împărat din antichitate nu putea să doarmă într-o noapte. Îl preocupa o nedumerire. Dimineaţă, a chemat la palat un înţelept şi-i zice:

cred că există Dumnezeu, dar ce este Dumnezeu? Spune-mi tu, care ai citit.

înţeleptul a căzut pe gânduri.

dă-mi termen de trei zile, îi zice.

După trei zile s-a înfăţişat înaintea împăratului şi i-a spus:

n-am rezolvat problema.

A cerut un nou termen. Când s-a terminat şi acesta, s-a înfăţişat din nou şi-i zice:

nici n-am început...

Şi, ca să nu mă lungesc, a cerut multe termene până când, în sfârşit, a mărturisit:

nu pot să răspund.

54

Avea dreptate. Pentru că o taină acoperă întreg universul. Universul material (cerul, stelele, pământul, natura), cele mai mici şi cele mai mari, cuprind taine uluitoare. Şi ştiinţa doar le descrie, nu le explică, nu intră mai adânc. Şi de vreme ce universul material are taine, cu cât mai mult cel spiritual? Universul spiritual este o piramidă, al cărei vârf este Dumnezeu, taina tainelor. Dacă nu putem să dezlegăm tainele materiei, cum să intrăm în adâncurile duhului şi să găsim răspuns la ce

este Dumnezeu?

Dar slavă lui Dumnezeu! Dacă omenescul cuvânt e neputincios să răspundă la această întrebare, răspunde dumnezeiasca Descoperire, Sfânta Evanghelie, pe care am ascultat-o astăzi, în Duminica dinaintea înălţării Cinstitei Cruci. Răspunde prin cuvintele:

„Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat, ca tot cel ce crede într-însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică” (Ioan 3, 16). Sunt cuvinte ale Evanghelistului Ioan, care în prima lui Epistolă sobornicească dă răspunsul pe care-l căutăm încă mai laconic, prin trei cuvinte: „Dumnezeu iubire este” (I Ioan 4, 8, 16).

55

Cuvântul de astăzi „Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea...” este, precum s-a spus, Biblia în miniatură, inima Evangheliei.

Cum să-l tâlcuim?

Dumnezeu este Iubire. Ce înseamnă iubire? Adevărata iubire se manifestă nu prin cuvinte, ci prin fapte. Este jertfa, ofertă, predare; să nu păstrezi nimic pentru tine însuţi, ci, aşa cum a spus Pestalozzi (1746-1827), un important pedagog elveţian, să le dai pe toate pentru celălalt.

Un exemplu de dragoste curată este dragostea mamei. Continuu dă. Se spune despre o mamă, care se afla în Sahara,că acolo au secat izvoarele laptelui ei şi nu mai avea cum să-şi alăpteze copilul, că şi-a deschis venele şi l-a adăpat cu propriul sânge, ca să nu moară. Dacă deci mama, care este un om nedesăvârşit, are iubire, cu cât mai mult Dumnezeu?

Dumnezeu este Iubire. De multe ori subliniem cealaltă latură, că Dumnezeu este Dreptate.

Dar în veacul urii să nu uităm că Dumnezeu este Iubire. Avem dovezi ale iubirii Lui? O mulţime!

Iubire sunt binefacerile materiale ale lui Dumnezeu, fiecare rază de soare care ajunge pe pământ de la o aşa distanţă şi ne mângâie fruntea, ce este? O îmbrăţişare, un sărut al Dumnezeirii.

Părintele nostru ceresc „răsare soarele Său peste cei răi şi peste cei buni şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi” (Matei 5, 45). Iubirea lui Dumnezeu sunt soarele, apa, aerul şi oxigenul, copacii, animalele, păsările, care cântă, florile, care izvorăsc bunămireasmă. Doar pe planeta noastră există atâtea bunătăţi; pe Lună domină materii uscate.

Şi nu sunt doar acestea. Dumnezeu l-a făcut pe om şi coroană a creaţiei, făptură desăvârşită, „după chipul şi asemănarea Lui” (Facere 1, 26). Şi ce nu ne-a dat! Un profesor de la Universitatea din Atena mi-a spus: Cred în Dumnezeu. Şi doar faptul că mişc degetul... privesc asta ca pe o minune...
Cum se mişcă degetul tău? Iată măreţii ale lui Dumnezeu! Ne-a dat mâini, ca să lucrăm, picioare să alergăm, urechi să auzim, ochi să vedem, inimă să pună sângele în circulaţie, plămâni să respirăm... Ne-a dat nenumărate calităţi trupeşti, dar mai ales sufleteşti; pentru că pe cele trupeşti le au şi animalele. Omul le întrece prin aceea că Dumnezeu i-a dat minte, cu care gândeşte, judecă, creează, inventează, descoperă; i-a dat conştiinţă, care uneori laudă, iar alteori mustră; i-a dat suflet nemuritor şi veşnic.

Dar încă nu v-am spus nimic. Infinit mai mari sunt bunurile duhovniceşti, pe care ni le-a dăruit Dumnezeu. Care este cea mai mare binefacere a Lui, cea mai uriaşă dovadă a iubirii Lui?

Dumnezeul meu, dă-mi limbă să descriu lucrul acesta, pentru că nu-l simţim. Dacă preşedintele

56

statului ar vizita coliba unui zdrenţăros..., dacă cineva ar datora un miliard şi creditorul i-ar ierta datoria..., dacă cineva a fost condamnat la moarte şi în ultima clipă conducătorul suprem i-a oferit amnistia..., ce-aţi spune? Dar ce este un preşedinte de stat în faţa „împăratului împăraţilor şi Domnului domnilor” (I Timotei 6, 15)? Şi ce sunt datoriile noastre la diferiţi oameni în faţa inimaginabilei noastre datorii în faţa Domnului? Şi ce sunt pedepsele de pe acest pământ în faţa acelei pedepse, care zice: „cu moarte veţi muri”

(Facere 2, 17)?

Aşadar, cea mai mare dovadă a iubirii lui Dumnezeu faţă de noi este că a coborât El însuşi din cer pe pământ. A păşit pe pământ Hristos, S-a născut în peşteră, a învăţat cea mai înaltă învăţătură, a făcut cele mai mari minuni şi în sfârşit de-acum taina iubirii Lui a ajuns în punctul ei culminant s-a răstignit. Hristos S-a răstignit pentru mine, păcătosul, pentru tine, pentru întreaga lume.
O picătură ce zic? -, o moleculă din Sângele care a căzut de pe Crucea Domnului este un ocean în care se spală toţi

57

păcătoşii. „Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat, ca tot cel ce crede într-însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică”.

Fraţii mei, Dumnezeu ne iubeşte. Şi noi? Răspundem în acelaşi mod la iubire? îl iubim pe Dumnezeu? „O, neam necredincios şi desfrânat!” (Matei 17, 17).

Iubim lucruri mici şi neînsemnate. Pe Dumnezeu nu-L iubim aşa cum L-au iubit sfinţii Credinţei noastre. Inima noastră este rece. Mamele şi bunicile sunt vinovate.

Când eram mici, o bunică fără carte ne lua pe noi nepoţeii şi ne spunea:

îi iubiţi pe frăţiorii voştri?

da, răspundeam.

-Cât?

Noi deschideam mâinile şi spuneam:

atât.

pe tata?

atât, şi deschideam mâinile mai mult.

pe mama?

atât, şi deschideam mâinile mai mult.

pe Hristos?

atât, şi deschideam mâinile cât de mult puteam, într-un limbaj simplu bunica ne învăţa că mai mult decât pe toţi trebuie să-L iubim pe Hristos, marele nostru Binefăcător.

Răi şi groaznici ani. Mi-amintesc că într-o insulă, în care eram simplu învăţător, într-o zi tâlcuiam textul „Cel ce iubeşte pe tată sau pe mamă sau pe copii mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine” (Luca 10, 37). Şi cineva, care venise din America cu inele de aur şi altele, a început să ironizeze: auzi colo ce-a spus teologul, să-L iubim pe Hristos mai mult decât pe toate. Dovleci! Nici cât unghiuţa copilului meu nu-L am pe Hristos... Şi asta a spus-o cu gura lui, dar câţi alţii n-o zic prin întregul lor comportament?

Nu numai că nu-L iubim pe Hristos, dar mulţi îl şi înjură obscen. Cum ne mai îngăduie şi încă nu ne-a nimicit. Cel mai mare păcat al nostru, iubiţii mei, acesta este.

Să-L iubim pe Dumnezeu. Aşa cum peştele nu trăieşte în afara mării şi pasărea fără văzduh, aşa şi noi nu putem să trăim departe de Dumnezeu. Neliniştea şi stresul, care chinuiesc epoca noastră, sunt consecinţa îndepărtării celui mai nobil simţământ: legătura cu Dumnezeu. Da, fără case şi înlesniri, fără femeie sau bărbat, şi fără copii poţi să trăieşti, dar fără Dumnezeu nu poţi! Acesta este suprema necesitate.

Sfântul Cosma Etolianul spunea: „Lucrurile voastre să vi le ia. Să nu vă pese. Daţi-le. Nu sunt ale voastre. Sufletul şi Hristos vă trebuiesc. Acestea două, chiar dacă ar cădea întreaga lume, nu poate să vi le ia, dacă nu le daţi de voia voastră” (op. cit., p. 193). Să rămânem deci săraci, dar cu Hristos. Cine este cu Hristos este fericit.

Să nu uităm niciodată minunatele cuvinte: „Căci aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat, ca tot cel ce crede într-însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică”.

PREDICĂ LA DUMINICA DINAINTEA ÎNĂLŢĂRII SFINTEI CRUCI (III) (Ioan 3,13-17)

„ÎN CER”

„Zis-a Domnul: Nimeni nu s-a suit în cer decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului care este în cer "(Ioan 3, 13)

Nimeni, zice Evanghelia de astăzi, nimeni nu s-a suit în cer decât Unul singur, Hristos, Fiul Omului, care întotdeauna este în cer.

Nimeni nu s-a suit în cer. Un necredincios, care aude astăzi aceste cuvinte, va râde şi ne va spune:

aceste cuvinte s-ar fi putut zice în anii trecuţi. în anii în care omul privea cerul şi niciodată n-ar fi crezut c-ar putea să

ajungă la stele. Se zice că un erou antic, Icar, a făcut nişte aripi şi le-a lipit pe spate, şi a încercat să zboare cu ele la cer. A reuşit să zboare pe o distanţă mică. Dar soarele fierbinte a topit ceara cu care erau lipite aripile, iar Icar a căzut şi s-a înecat în mare, care i-a luat numele şi se numeşte Marea Icarion. Asta a fost o poveste, care arată dorinţa puternică a omului de a ajunge într-o zi în cer. Dar

ceea ce a fost o poveste în zilele noastre a devenit realitate. Omul a izbutit să zboare la cer, să ajungă pe Lună. Aşadar, nu putem să spunem astăzi, că nimeni nu s-a suit la ceruri. Da, atâţia şi atâţia astronauţi s-au dus pe Lună şi s-au întors şi ne-au adus fotografii şi ne povestesc ce au văzut acolo sus. Mâine, alţi astronauţi, mai îndrăzneţi, vor merge pe alte stele şi ne vor aduce alte noutăţi. Necălcatul cer a fost călcat. Toate se supun astăzi ştiinţei. Ce ne spuneţi că nimeni nu s-a suit în cer? Bine ar fi ca voi, preoţii, să nu mai citiţi această Evanghelie, ca să nu râdă oamenii epocii de astăzi...

Acestea ni le-ar spune un necredincios, care aude Evanghelia de astăzi.

Şi totuşi, aceste cuvinte ale Evangheliei, şi astăzi, şi mâine, şi după o sută, şi o mie de ani, şi câtă vreme va ţine lumea aceasta, nu-şi vor pierde valoarea. Vor fi adevărate. Atât de adevărate, cât de adevărate au fost când ni le-a zis Hristos pentru prima oară.

Nimeni nu s-a suit în cer fără numai Fiul Omului. Ca să înţelegem aceste cuvinte trebuie să vedem care este cerul de care vorbeşte Domnul.

Cer, în principiu, se numeşte cerul pe care-l vedem. Când soarele apune şi se întinde întunericul, atunci apar stelele, care, pentru că se află la o distanţă foarte mare, par foarte mici, par ca nişte candeluţe, care îşi aruncă lumina în întunericul dens. Din toate stelele doar una ne apare mare, Luna, pentru că este mai aproape de pământ decât toate celelalte corpuri cereşti. Dacă

şi Luna ar fi fost departe, ca şi celelalte stele, nu s-ar fi văzut deloc şi ar fi trebuit să mergem la un observator astronomic, ca să putem să o vedem. Nenumărate sunt stelele. Cu ochiul liber numărăm cinci, şase mii de stele. Marinarii, care călătoresc nopţi pe mările sălbatice, cunosc bine stelele şi mai ales pe una dintre ele, pe care o numesc Steaua Polară, o au ca şi călăuză în călătoriile lor, pentru că această stea nu-şi schimbă poziţia, ci rămâne întotdeauna în acelaşi loc, şi iarna, şi vara. Cu telescoapele, cu care sunt dotate marile astroscoape, astronomii numără stelele şi găsesc că sunt milioane. Şi cu cât fabrică telescoape mai mari, cu atât descoperă şi noi stele. Şi astronomii rămân extaziaţi înaintea priveliştii milioanelor de stele. Dacă cineva ar putea să numere câte picături de apă are marea, tot aşa poate să numere câte sunt stelele cerului.

La stelele care sunt aproape de pământ poate că omul va reuşi vreodată să ajungă cu navele lui spaţiale. Dar la stelele de departe cum? Pentru că pentru a ajunge acolo, chiar dacă ar zbura atât de repede cum aleargă raza soarelui, ar avea nevoie de mii de ani. Dar anii vieţii omului nu sunt mulţi. A intrat de tânăr în nava spaţială, va călători continuu, părul îi va albi, ajunge bătrân şi va muri în nava spaţială. Şi cine va continua călătoria lui? Spunem acestea, ca să ne facem o idee despre ce este acest cer pe care-l vedem şi să nu credem că, pentru că am ajuns pe Lună, am cucerit universul. E ca şi cum noi am făcut primii paşi în afara curţii casei noastre, dar credem c-am ajuns la Polul Nord.

Dar există doar un cer material? Dincolo de Lună, dincolo de Soare, dincolo de milioanele milioanelor de stele, nu există nimic altceva?

La această întrebare ştiinţa tace. Tace şi va tăcea pentru totdeauna, pentru că ştiinţa cercetează doar lucrurile materiale, doar cele pe care le vede şi le atinge fie cu ochii, fie cu

mijloacele ştiinţifice de care dispune. Dar toate câte sunt în afară de materie, cum sunt gândirea, sentimentul, dragostea, acestea nu poate să le vadă şi să le cântărească. Acestea sunt imateriale şi duhovniceşti.

Dar dacă ştiinţa nu poate să răspundă la întrebarea ce există dincolo de stele, cu toate acestea Sfânta Scriptură, Cuvântul lui Dumnezeu, care este în Vechiul şi Noul Testament, răspunde. Şi Cuvântul lui Dumnezeu ne confirmă, că dincolo de cerul pe care-l vedem există şi un alt cer. Cer, care este real, atât de real cât este şi cerul pe care-l vedem. Cer de mii de ori şi de milioane de ori mai frumos decât cerul văzut. Cer, care niciodată nu va fi distrus.

Dacă pe cerul material străluceşte soarele, în celălalt cer, cel duhovnicesc, străluceşte un alt soare, Dumnezeirea cea în Trei Sori, străluceşte Sfânta Treime, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh; Sfântă Treime, miluieşte lumea şi mântuieşte-ne pe noi, păcătoşii.

Soarele nu putem să-l vedem cu ochii noştri. Cum savem atunci pretenţia să-L vedem pe Dumnezeu? Dumnezeu, Dumnezeu Cel în Treime, străluceşte ca un soare în cerul cel duhovnicesc. Lună, care împrăştie dulcea ei lumină, este Preasfânta noastră. Stele luminoase şi strălucitoare, mici sori aproape de soarele cel mare, sunt sfinţii, bărbaţi şi femei, care au trăit aici pe pământ cu credinţă şi în sfinţenie. A spus-o Domnul, că cei drepţi vor străluci ca sorii în împărăţia Cerurilor. Stele

luminoase, de primă dimensiune, de primă mărime, sunt şi îngerii şi arhanghelii. Toate aceste duhuri constituie cerul cel duhovnicesc.

în acest cer locuieşte Hristos. Din acest cer a venit aici pe pământ. în acest cer S-a şi întors din nou ca Om în ziua înălţării. în acesta locuieşte ca Om. Din acest cer va veni din nou ca Judecător, ca să judece omenirea. în acest cer, al treilea cer, s-a suit de viu Apostolul Pavel, a trăit acolo câteva clipe şi

întors pe pământ, dar limba lui nu a putut să descrie toate cele frumuseţi uluitoare, de neînchipuit, pe care le-a văzut sus, în cer.

Către acest cer, iubiţii mei creştini, cel real şi veşnic, să ne îndreptăm gândul nostru. Cerul acesta este patria noastră, veşnica noastră patrie. Acolo trăiesc cei iubiţi ai noştri. Acolo vom trăi şi noi, dacă trăim şi petrecem aici pe pământ potrivit voii Domnului. Fraţilor, „sus să avem inimile”!

(Din volumul „Kyriaki”, Atena 1998)

PREDICA LA DUMINICA DUPĂ ÎNĂLŢAREA SFINTEI CRUCI (I)

Marcu 8, 34 - 38; 9,1:

„8,34. Şi chemând la Sine mulţimea, împreună cu ucenicii Săi, le-a zis: Oricine voieşte să vină după Mine să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie.

35. Căci cine va voi să-şi scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul Său pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va scăpa.

36. Căci ce-i foloseşte omului să câştige lumea întreagă, dacă-şi pierde sufletul?

37. Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?

38. Căci de cel ce se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat şi păcătos, şi Fiul Omului Se va ruşina de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinţii îngeri.

9,1. Şi le zicea lor: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii, din cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, până ce nu vor vedea împărăţia lui Dumnezeu, venind întru putere. ”

CRUCEA LUI HRISTOS ŞI CRUCILE NOASTRE

„Cine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34)

Am sărbătorit, iubiţii mei, praznicul Cinstitei şi de-viaţăfăcătoarei Cruci, pentru care Biserica noastră a cântat „Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, şi sfântă învierea Ta o lăudăm şi o slăvim”. Pentru Cruce poeţii Bisericii au alcătuit imne, iar Sfinţii Părinţi, de la cei mai vechi până la cei mai noi, au împletit cuvinte de laudă.

Cinstita Cruce o iubea şi o cinstea şi Sfântul Cosma Etolianul, care a primit mucenicia în anii sclaviei. Atât de mult o avea la evlavie, încât oriunde mergea ridica o cruce mare de lemn şi sub umbra ei predica; şi împărţea pretutindeni cruciuliţe care fac minuni.

Iubiţii mei, despre cinstita Cruce vorbeşte şi Evanghelia de astăzi.

Cum începe? „Cine voieşte să vină după mine...” (Marcu 8, 34). „Cine voieşte”, zice. Nu forţează pe nimeni Hristos, nu îl ia de ureche să-l bage în staul, ca pe o oaie ca pe o căpriţă -, ci îl lasă liber pe om. Dacă vrei, crezi în Hristos, dar dacă nu vrei, nu crezi.

Şi chiar dacă nimeni nu vrea să creadă şi vor veni aceşti ani în care nimeni nu va crede -, Hristos n-are nevoie de noi; sus în cer cete de îngeri îl laudă şi-L slăvesc zi şi noapte.

Aşadar, eşti liber să crezi sau să nu crezi. Dar din momentul în care ai spus că crezi, dacă vrei să fii consecvent, trebuie să împlineşti trei lucruri pe care vi le voi zice în continuare. Primul este „să se lepede de sine”, adică să-ţi urăşti sinele tău stricat, să urăşti păcatul ca pe cel mai mare duşman al tău. Al doilea este să ridici crucea, crucea ta. Şi al treilea — să urmezi paşii, urmele lui Hristos. Ne cheamă deci astăzi Hristos să ne ridicăm crucea. Aşa cum El a ridicat pe umeri Crucea Lui, aşa şi noi creştinii, mici şi mari, bărbaţi şi femei, trebuie să ne ridicăm crucea noastră.

Şi care este această cruce pe care trebuie s-o ridicăm? Ce înseamnă cruce? Nu trai bun, nu confort, nu bani. Cruce înseamnă silinţă, trudă, sudoare. Şi vedem că aşa s-a făcut şi aşa se face orice lucru bun. Cine păşeşte pe acest drum, are parte de cruce. Din clipa în care se naşte până va închide ochii în această lume deşartă şi se va aşeza o cruce pe mormântul lui, creştinul îşi ridică crucea. Şi vai!, dacă nu o ridică. Care este această cruce? Vă voi arăta acum câteva astfel de cruci.

Mai întâi de toate cruce este munca, pe care trebuie să o facă omul. Este poruncă dumnezeiască şi datorie. Uitaţi-vă, de pildă, la plugar. Se scoală de dimineaţă, se duce la ogor, sapă pământul, ară, seamănă, taie ramurile uscate, adapă pământul nu doar cu apă, ci şi cu sudoarea lui, iar de multe ori şi cu sângele lui când se întâmplă accidente cu maşinile agricole. Şi ciobanul ridică o cruce, ciobanul care aleargă în munţi după oi, după căpriţe şi după vacile lui. O cruce ridică şi muncitorul, care se clatină pe schelă sau respiră gaz în fabrică sau uneori este strivit în mină. O cruce ridică învăţătorul, care are de-a face cu copiii obraznici, răsfăţaţi şi cu toane. O cruce are şi medicul, care este dator să alerge la nevoie la orice oră. O cruce ridică şi sora

medicală, care înnoptează la căpătâiul celui bolnav. O cruce ridică preotul, mai ales astăzi când îl iau peste picior şi-l înjură chiar şi copiii mici. Orice om cinstit are o cruce. Alaltăieri, au scris ziarele că se îneca un om într-o fântână, pe care au deschiso pe un teren agricol; au chemat pompierii, iar un pompier, tânăr de 22 de ani, a coborât să-l scoată, dar din cauza gazelor ce erau acolo s-a asfixiat şi l-au scos mort. S-a jertfit pentru celălalt, aşa cum Hristos S-a răstignit pentru toţi.

Aşadar, o cruce este lucrarea noastră, munca noastră cu conştiinciozitate. O cruce este şi boala. Gândiţi-vă! Să fii ţintuit la pat nu o oră sau două, sau o zi, ci o lună, două luni, un an, doi ani, douăzeci de ani, treizeci de ani, patruzeci de ani! Cine rabdă boala fără să hulească, ci slăvindu-L pe Dumnezeu, îşi ridică crucea şi va avea cunună. Vreţi alte cruci? O cruce este şi căsătoria. Şi femeia cu bărbat rău şi grosolan, care o maltratează şi o bate, şi bărbatul cu femeie capricioasă sau geloasă, care nu-l

lasă nicio clipă să se liniştească, şi ei ridică o cruce.

O cruce este şi familia: Să meargă tatăl de dimineaţă la

serviciu, să se ostenească să-şi scoată pâinea, iar mama să nască copii, să se îngrijească de toate, toată ziua şi noaptea, să privegheze lângă copilul bolnav.

Cruce este şi văduvia. Femeia tânără, căreia i-a murit bărbatul, ce cruce are! Alaltăieri am primit o scrisoare din Germania şi am plâns. O femeie îşi descrie chinurile ei: „Eram de 22 de ani, căsătorită cu doi copii şi bărbatul mi-a murit. Eram într-o mare sărăcie. Nu puteam să trăiesc la sat, am plecat, m-am dus în Germania şi am lucrat acolo 30 de ani în fabrici. Slavă lui Dumnezeu, Care m-a ajutat şi mi-am purtat în şcoală copiii; acum sunt admirabili oameni de ştiinţă şi oameni ai lui Dumnezeu”. Aceasta a rămas văduvă şi credincioasă bărbatului ei, nu s-a recăsătorit, însă unele se căsătoresc imediat. 30 de ani a ridicat o cruce. Binecuvântate sunt astfel de femei.

„Şi să-şi ia crucea sa”. Dar când Hristos zice că trebuie să ridicăm crucea nu se referă doar la aceste cruci. Se referă şi la ceva mai profund. Care este acest lucru mai profund? Cruce înseamnă în principal bătălie, lupta pe care trebuie s-o ducem cu noi înşine; cruce este să războim cu putere patimile noastre, răutăţile noastre, păcatul. O, păcatul! Acesta este marele duşman. Păcatul (fie slavă deşartă şi egoism, fie iubirea de argint şi lăcomia, fie curvia şi adulterul, fie invidia şi răutatea, fie orice altă neputinţă), este o fiară care mugeşte în piepturile noastre, fiara cu şapte capete a iadului, care caută să ne sfârtece.

Aşadar, este nevoie de crucificare, de răstignire. Nu doar de semnul crucii, pe care-l fac mamele copilaşilor luându-le mânuţa. Crucificare sau răstignire înseamnă să loveşti la rădăcină patimile,

răutăţile, defectele tale, să-ţi omori păcatul ce-l ai în tine. Şi aşa cum Cel răstignit nu poate să fure sau să facă alt rău, pentru că mâinile lui sunt pironite, aşa şi cel care îşi omoară patimile devine inapt pentru păcat.

Cu alte cuvinte, cruce într-un sens mai profund, este onestitatea, iubirea de adevăr, consecvenţa, sărăcia de bunăvoie, nearătarea, anonimatul, smerenia, tăierea voii păcătoase, omorârea ego-ului şi a patimilor, ascultarea faţă de legea şi voia

lui Dumnezeu, urmarea lui Hristos.

Acestea, iubiţii mei, sunt crucile pe care trebuie să le ridicăm toţi. Şi fericit cel care îşi îndeplineşte această sfântă datorie. Acesta îl urmează pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Era odată într-un sat un om care suferea chinuri, dar nu avea răbdare. Cârtea şi spunea: De ce, Dumnezeul meu, au venit aceste încercări peste mine? De ce nenorocirea asta atât de mare? Grea cruce mi-ai pus pe umeri, eşti nedrept... într-o noapte, a văzut în vis că l-a luat un înger, l-a dus pe o câmpie mare şi acolo vede răsărind cruci ca spicele; cruci de diferite

forme şi mărimi, de la mici la mari; cruci de lemn, de marmură, de fier, de la cele uşoare la cele grele. îi zice îngerul:

alege-ţi singur una din aceste cruci.

El, după ce s-a uitat la toate, a ales o cruce mică, foarte uşoară.

pe asta o vreau, zice.

ei, îi răspunde atunci îngerul, asta este crucea ta; este cea mai mică ce există.

înţelegeţi? Există cruci mari şi grele pe care le-au ridicat Sfinţii şi Părinţii Bisericii, ca de pildă Sfântul Cosma. Crucea noastră este foarte mică, fulg şi paie în comparaţie cu crucea acelora şi mai ales în comparaţie cu crucea pe care a ridicat-o Hristos.

Să nu cârtim şi să hulim. Alţii pătimesc mult mai rele.

Să-L rugăm pe Dumnezeu să ne învrednicească să împlinim ceea ce spune Hristos: „Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34).
(Biserica Sfântului Cosma Etolianul, Flaburuflorina,

PREDICA LA DUMINICA DUPĂ ÎNĂLŢAREA SFINTEI CRUCI (II) (Marcu 8, 34-38; 9,1)

Zis-a Domnul: Cine voieşte să vină după Mine... ” (Marcu 8, 34)

Să luăm aminte, iubiţilor, să luăm aminte la începutul Evangheliei de astăzi. „Cine vrea să vină după Mine...”. Aşa începe. Cine vrea să mă urmeze... Cine este cel care zice aceste cuvinte? Este Domnul nostru Iisus Hristos. Este Cel care a creat din nimic lumea. Este Cel care a pus legi în toată natura şi în toate fiinţele, plante, copaci, păsări, animale, soare, lună şi stele, de la cele mai mici până la cele mai mari, toate acţionează potrivit legilor fizice, toate urmează cu fidelitate itinerarul, pe care El l-a stabilit pentru fiecare. Toate se supun poruncii Lui. El stăpâneşte toată lumea fizică sau naturală. El este Făcătorul

tuturor, El se numeşte şi este împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor.

însuşi Domnul nostru Iisus Hristos l-a făcut şi pe om. Ca şi Creator ar fi putut să-l îndatoreze pe om să i se supună absolut, să împlinească voia Lui, ca şi celelalte creaturi. Dar nu a făcut-o. A suflat în el suflet nemuritor. I-a dat două însuşiri deosebite şi unice. I-a dat raţiune şi libertate. Prin raţiune omul poate să deosebească binele de rău, adevărul de minciună, virtutea de răutate. Prin libertate poate să aleagă drumul pe care-l voieşte, drumul pe care-l arată ca drept raţiunea.

Şi Hristos, Care l-a creat pe om raţional şi liber, i se adresează şi-i spune: „Cine voieşte să vină după Mine...” (Marcu 8, 34). Nicio constrângere, nicio presiune. Hristos, spre folosul omului, avea toată puterea să-l oblige pe om să asculte. Dar dacă ar fi făcut asta, atunci binele, pe care l-ar fi făcut omul, n-ar mai fi avut nicio valoare, pentru că l-ar fi făcut forţat, şi omul s-ar fi transformat într-un dispozitiv, într-un robot, care se mişcă conform voinţei mecanicului. Acum, binele pe care-l face omul are valoare, pentru că poate să nu-l facă şi să facă ceea ce-i contrar, să facă răul. Să dăm un exemplu. Cineva se plimbă pe drum. Deodată află o mare sumă de bani. Nu-l vede nimeni. Se apleacă şi o ia. Dar imediat încep gândurile: „Să o predau Poliţiei ca să se găsească posesorul ei sau să o păstrez?”. Cel care a găsit-o este sărac, foarte sărac. Abia îşi agoniseşte pâinea lui şi a familiei. Ce bucurie va simţi sărmana lui femeie, dacă se va duce şi îi va spune că a găsit 100 de lire de aur! Cât de mult s-ar uşura familia lui! Dar în el se aude glasul lui Dumnezeu: „Nu este corect”, zice, „să păstrezi bani străini. Trebuie să-i predai”. Şi acest glas, glasul datoriei, biruieşte celălalt glas potrivnic, glasul interesului. Şi săracul predă banii Poliţiei.

Acesta este omul. Liber să păstreze banii, dar şi liber să-i întoarcă. în timp ce animalul nu poate să facă nicio deosebire; sare gardurile, intră pe ogoare şi în vii şi distruge totul. Nu are

conceptul de pagubă, furt, tâlhărie şi omor. Orice face o face din instinctul care îl împinge să facă asta sau cealaltă fără să examineze şi să cerceteze.

Omul este liber. Şi către acest om liber Hristos se întoarce şi îi spune: „Cine voieşte să vină după Mine...” (Marcu 8, 34). Regii pământului, ca să ţină popoarele în supunere, folosesc forţa. Cei care merg împotriva poruncilor lor, a dispoziţiilor lor, a voinţei lor şi îndrăznesc să-i incite pe alţii la răscoală şi revoluţie împotriva stăpânirii lor imediat sunt arestaţi şi aruncaţi în temniţă. Fără forţă, fără arme, fără tribunale şi închisori care stat din lume poate să se menţină? Niciunul. Toate statele,

şi cele care sunt considerate mult mai liberale şi democratice, se sprijină pe puterea armelor.

Ştiu însă un stat, ştiu un regat deosebit, în care regele de acolo nu are arme, nu foloseşte forţa, nu îi constrânge pe oameni să se supună. Acest regat deosebit este Biserica. Rege este Domnul Cel Răstignit. Priviţi-L, iubiţii mei creştini! Preacuratele Lui mâini, întinse, arată că îi primeşte pe toţi oamenii, toată omenirea vrea să o îmbrăţişeze. Iubirea Lui vrea să mântuiască întreaga lume. Iubirea Lui vrea să-i atragă pe toţi păcătoşii. Iubirea Lui este nesfârşită.

Dar oamenii, răi şi stricaţi, nu vor să asculte de glasul Lui, nu vor să preţuiască dragostea Lui. Ca şi primii răstignitori stau şi ei sub Crucea Lui, îşi bat joc de El, iar acum, pentru neputinţa Lui, îl scuipă şi-L hulesc, şi unii atei de azi zic: „Hristoase, ai eşuat în misiunea Ta. Lumea nu este condusă prin dragoste, ci prin forţă". Hristos însă, de pe cruce, continuă să se adreseze întregii lumi şi fiecăruia îndeosebi şi să spună: „Cine voieşte să vină după Mine..." (Marcu 8, 34).

Să dispreţuiască lumea, lumea forţei sălbatice şi a neomeniei, lumea tiranilor şi a ateilor, să dispreţuiască glasul lui

Hristos. Au existat, există şi vor exista până la sfârşitul veacurilor suflete alese, care vor asculta glasul lui Hristos şi îl vor urma pe drumul pocăinţei. Vreun tâlhar va striga şi astăzi: „Pomeneşte-mă, Doamne!" (Luca 23, 42). Vreun sutaş se va smeri şi va mărturisi slava Lui: „Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta!" (Matei 27, 54).

„Cine voieşte să vină după Mine...". Omule, două drumuri sunt înaintea ta. Un drum este larg şi spaţios. Mii şi milioane îl urmează. Este odihnitor la început. Dar, la sfârşit, acest drum este distrugere şi moarte. Celălalt drum este strâmt, este în urcuş greu, este plin cu pietre şi spini. Este un drum plin de piedici. Este drumul Golgotei. Primul drum, cel larg şi spaţios, este drumul răutăţii, este drumul rătăcirii şi al stricăciunii, este drumul satanei. Celălalt drum este drumul virtuţii. Este drumul onoarei şi al datoriei. Este drumul lui Hristos. La început e greu, plin de piedici, dar la sfârşit slavă şi cinste, înviere, viaţă veşnică şi împărăţie.

„Cine voieşte să vină după Mine..." (Marcu 8, 34). Omule, te strigă Hristos. Urmează-L şi niciodată nu vei regreta!

PREDICĂ LA DUMINICA A 18-A DUPĂ RUSALII

Luca 5,1 - 11:

„1. În vremea aceea şedea Iisus lângă lacul Ghenizaretului

2. Şi a văzut două corăbii oprite lângă ţărm, iar pescarii, coborând din ele, spălau mrejele.

3. Şi urcându-Se într-una din corăbii care era a lui Simon, l-a rugat s-o depărteze puţin de la uscat. Şi şezând în corabie, învăţa, din ea, mulţimile.

4. Iar când a încetat de a vorbi, i-a zis lui Simon: Mână la adânc, şi lăsaţi în jos mrejele voastre, ca să pescuiţi.

5. Şi, răspunzând, Simon a zis: învăţătorule, toată noaptea ne-am trudit şi nimic nu am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele.

6. Şi făcând ei aceasta, au prins mulţime mare de peşte, că li se rupeau mrejele.

7. Şi au făcut semn celor care erau în cealaltă corabie, să vină să le ajute. Şi au venit şi au umplut amândouă corăbiile, încât erau gata să se afunde,

8. Iar Simon Petru, văzând aceasta, a căzut la genunchii lui Iisus, zicând: Ieşi de la mine, Doamne, că sunt om păcătos.

9. Căci spaima îl cuprinsese pe el şi pe toţi cei ce erau cu el, pentru pescuitul peştilor pe care îi prinseseră.

10. Tot aşa şi pe Iacov şi pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau împreună cu Simon. Şi a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni.

11. Şi trăgând corăbiile la ţărm, au lăsat totul şi au mers după EL "

„MÂNARE" SAU EDUCAŢIE LA ADÂNC

„Mână la adânc şi lăsaţi în jos mrejele voastre ca să pescuiţi" (Luca 5, 4)

Luca, precum se ştie, este al treilea evanghelist. A fost ucenic al Apostolului Pavel şi îl însoţea pretutindeni, chiar şi în închisorile Romei. Ştia bine limba elină. Aşa cum un zugrav priceput foloseşte pensula, ca să zugrăvească icoane, aşa şi Luca foloseşte frumoasa limbă elină, ca să descrie viaţa şi

minunile Domnului nostru Iisus Hristos. Astăzi se citeşte o pericopă, care descrie o minune pe scurt.

Dar numai o minune a făcut Hristos? Nu numai una, ci multe. Nenumărate sunt minunile Lui. Pot fi numărate stelele cerului? Pot fi numărate picăturile oceanului? Pot fi numărate

76

razele soarelui? La fel, nu pot fi numărate nici minunile, pe care le-a făcut Hristos personal, şi pe care continuă să le facă până astăzi prin Biserica Sa. De aceea, un alt Evanghelist, Ioan, încheindu-şi Evanghelia, zice că, dacă ar trebui să fie descrise una câte una faptele şi minunile lui Hristos, „n-ar putea încăpea nici lumea toată cărţile ce s-ar fi scris”. Adică: „Cred că nici chiar lumea toată nu va putea încăpea cărţile care s-ar scrie” (Ioan 21, 25). Nu e nevoie însă să fie istorisite toate. Pentru cine are dispoziţie bună şi o minune este de-ajuns ca să creadă. Dar pe acela care nu are dispoziţia de a crede, ci este ţinut de demonul necredinţei, nici miriade de minuni nu-l vor convinge.

Minunea, care este descrisă aici, este o minune pe care a făcut-o Hristos asupra naturii necuvântătoare. în Galileea există un lac frumos, lacul Ghenizaret. Este alcătuit din apele râului Iordan care îl străbate. Oameni săraci, pescari de meserie, îşi aruncau mrejele şi prindeau peşti, pe care-i vindeau, ca să trăiască familiile lor.

Pe ţărmul acestui lac a ajuns Hristos. S-a suit în barca pescărească a lui Petru şi de acolo a vorbit mulţimilor, care se adunaseră ca să-I asculte cuvintele. După predică, Hristos a spus ucenicului Său Petru să meargă înainte „în adâncul” lacului şi să-şi arunce mrejele, ca să pescuiască. Doamne, a zis Petru, toată noaptea ne-am ostenit şi n-am prins nimic. Dar dacă Tu porunceşti, voi asculta şi voi arunca mreaja. Şi au aruncat mreaja în adânc. Şi iată minunea. Mreaja s-a umplut de peşti şi erau atât de mulţi, încât era să li se rupă mreaja. Petru s-a cutremurat de acest lucru. Dar Domnul l-a liniştit, spunându-i: Nu te teme. De acum înainte, pentru că ai devenit ucenicul meu, vei învăţa o un nou meşteşug, meşteşugul de a pescui de acum nu peşti, ci oameni, pe care îi vei conduce la viaţa veşnică.

Acesta este conţinutul Sfintei Evanghelii de astăzi. Din toată pericopă vă rog să luăm aminte la acel cuvânt, pe care l-a

77

spus Hristos, când i-a arătat lui Petru şi celor împreună cu el, unde să arunce mrejele: „la adânc”. De această dumnezeiască poruncă a lui Hristos peştii au ascultat şi s-au adunat.

„La adânc”. Această poruncă are mare importanţă. Se adresează tuturor celor care în diferite moduri îşi fac lucrul asemenea cu lucrul ucenicilor lui Hristos. Şi acest lucru este lucrul mânării sau al educaţiei.

Educaţi „în adânc”. Educaţia este o artă sfântă. Primii, care sunt chemaţi să muncească în acest lucru, sunt născătorii sau părinţii.

Despre acest lucru, Sfântul Ioan Gură-de-Aur spune:„ Tată nu te numesc pentru că naşti copii, pentru că şi animalele dau naştere la urmaşi; tată te voi numi când îţi vei creşte copiii aşa cum vrea Dumnezeu”. Din primele zile ale vieţii copilului trebuie să înceapă educaţia. Pruncul trebuie să înveţe să-şi facă semnul crucii şi să îngâne ca prim cuvânt numele Domnului nostru Iisus Hristos. Şi cu cât creşte, să lase încet-încet hrana cu lapte şi să se hrănească cu hrană mai tare. Din vreme, părinţii trebuie să-i obişnuiască pe copiii lor cu rugăciunea, cu citirea Sfintei Scripturi, cu Vieţile Sfinţilor şi cu cuvintele Părinţilor

78

Bisericii noastre, cu mersul la Biserică, cu Spovedania şi dumnezeiasca împărtăşanie.

Educaţie „în adânc”. Acest îndemn al lui Hristos se adresează şi cadrelor didactice. Dascălii şi profesorii din toate şcolile noastre trebuie să înveţe viaţa în Hristos nu doar prin cuvânt, ci înainte de toate prin faptele lor. Lecţiile trebuie să înceapă cu rugăciunea şi să se încheie cu rugăciunea. Iar în duminici, învăţătorii şi profesorii să dea exemplul cel bun mergând la biserică împreună cu elevii lor.

Educaţie „în adânc”. Şi fiecare creştin trebuie să-şi îndrepte atenţia nu atât spre viaţa exterioară, cât spre lumea lui interioară şi să se îngrijească să dobândească o inimă curată. în aceasta stă adevărata valoare a omului. Din nefericire, o astfel de educaţie lipseşte din lumea de azi. Şi este nevoie ca întreaga noastră educaţie, aşa cum au spus şi eminenţii psihologi şi pedagogi contemporani, să se îndrepte spre adânc. De aceea şi astăzi se cultivă o altă psihologie, pe care au numit-o psihologia abisală (a adâncului). Şi au avut dreptate. Pentru că, într-adevăr, ce adânc, ce abis ascunde sufletul omenesc! Dacă omul dobândeşte o educaţie bună, poate să ajungă pe înălţimile virtuţii şi să-şi găsească adevărata vocaţie, care-l face demn să se numească om. Aşa cum spuneau strămoşii noştri

antici: „Cât de încântător este omul, când este într-adevăr om!”. Dacă însă nu dobândeşte o educaţie bună, ci aude şi vede toate cele necuviincioase şi ruşinoase, atunci omul se depravează şi nu-i mai rămâne nimic sănătos. Crimele de fiecare zi, care se întâmplă acum în societate, demonstrează că, dacă omul este lipsit de o bună educaţie, devine cea mai sălbatică fiară din lume.

Educaţie „în adânc”. Cuvântul lui Hristos către Petru trebuie în final să-i neliniştească pe clericii celor trei trepte ale preoţiei, pentru că ei sunt urmaşii celor doisprezece Apostoli. Să nu se limiteze la o cultivare superficială a turmei lor, care

79

creează doar aşa-numiţii oameni buni. Să se adâncească din ce în ce mai mult, urmărind să lege substanţial sufletele de Izvorul vieţii, Domnul nostru Iisus Hristos, şi cu Biserica Lui Ortodoxă, posesoarea adevărului. Atunci, poporul nostru va dobândi convingeri religioase neclintite şi nicio putere vrăjmaşă nu va putea să dezrădăcineze ce a semănat şi a sădit în inimile fiilor săi duhovniceşti clericul cel bun.

Iubiţii mei!

Mânare sau educaţie „în adânc”. Fiecare dintre noi, fie părinte, fie dascăl, fie profesor, fie cleric, să ia aminte la el însuşi, potrivit celor zise de Marele Vasilie în minunata omilie la cuvântul „Ia aminte la tine însuţi”.

Să nu ne limităm la o aranjare exterioară „spre a fi văzuţi de oameni” (Matei 23, 5) şi de ochii lumii. Să ne cultivăm inima în profunzime, încercând ca „Hristos să ia chip în noi” (Galateni 4, 19). Acolo, în adâncul existenţei noastre, să aruncăm adesea o privire atentă, dimineaţa şi seara. Acolo, ca într-o oglindă a propriului sine, să urmărim drumul lui de fiecare zi. Aşadar, „la adânc”.

(Din volumul „Kyriaki”, Atena, 1998)

80

PREDICĂ LA UN SFÂNT CAFEGIU: NOUL MUCENIC GHEORGHE - 25 iunie -

Icoana Sfinţilor Noi Mucenici de după căderea Constantinopolului

83

Vom vorbi, iubiţii mei, despre un nou mucenic, a cărui pomenire Sfânta noastră Biserică o sărbătoreşte pe 25 iunie.

Noul Mucenic se numeşte Gheorghe. Patria lui era Atalia din Asia Mică. Limba pe care o vorbeau atunci cei mai mulţi locuitori din Atalia era turca. Asta nu înseamnă însă că erau şi turci. Pentru că limba nu este întotdeauna un semn al religiei şi al patriei.

În părţile Asiei Mici, unde stăpâneau turcii şi împilau poporul elin, din cauza sclaviei de mulţi ani, mulţi uitaseră limba elină şi vorbeau turca.

Limba lor era cea turcă, dar inima lor era creştină şi elină.

Cât de mult aceşti turcofoni iubeau Elada şi-L adorau pe Hristos, au arătat-o în foarte multe împrejurări tragice. Au preferat moartea, decât să se lepede de Hristos şi de Elada. La ce bun să te faci că vorbeşti şi că scrii minunat în elină, dar să fii ateu, necredincios şi prin toate câte zici şi faci să urmăreşti să-ţi distrugi religia şi patria?

Desigur, ar fi bine, ca toţi cei care locuiesc în această ţară, care se numeşte Elada, să vorbească frumoasa limbă elină, potrivit sfatului Sfântului Cosma Etolianul, care a deschis pretutindeni şcoli, ca oamenii să înveţe elina.

În părţile Ataliei s-a născut Noul Mucenic Gheorghe. Părinţii lui erau bogaţi şi se distingeau prin evlavia lor. Au construit o frumoasă biserică în cinstea Sfintei Mari Muceniţe Ecaterina.

84

Gheorghe era un băieţel harismatic, pe care-l iubeau mult părinţii lui. Dar, din nefericire, în acea vreme a turcocraţiei, părinţii creştini nu aveau stăpânire peste copiii lor. Îi stăpâneau turcii. Când voiau, ei îi luau cu forţa pe copii din braţele părinţilor, îi tăiau împrejur şi-i făceau turci. Aceşti copii deveneau vestiţii ieniceri, care ca nişte fiare sălbatice se aruncau asupra creştinilor şi constituiau înfricoşătoarea putere armată a turcilor.

Sărmanii părinţi creştini tremurau ca nu cumva să-şi piardă copiii. Şi atât cât puteau îi ascundeau de ochii turcilor.

Dar micuţul Gheorghe a scăpat într-o zi de sub privirea părinţilor săi, s-a îndepărtat de casă şi rătăcea pe drumurile Ataliei. S-a întâmplat atunci să treacă pe drum un guvernator turc din regiune, un agă, care l-a văzut pe acest băieţel drăgălaş, l-a răpit şi l-a dus în casa lui.

Acolo, prin linguşiri, aga l-a făcut să se lepede de credinţa în Hristos, să primească tăierea împrejur şi să devină mahomedan. Din Gheorghe a devenit Mehmed. Părinţii lui, care nu ştiau ce s-a întâmplat, credeau că micuţul s-a rătăcit şi îl căutau pentru a-l găsi. Mare a fost neliniştea lor. în sfârşit, au aflat groaznica ştire, cum că a devenit turc. Cât au plâns şi s-au întristat! L-au căutat, şi-au cerut copilul, dar aga nu doar că nu li l-a dat, ci i-a dat acestuia drept femeie pe fiica lui. Astfel, nefericiţii părinţi şi-au pierdut orice nădejde şi plângeau pierderea lui.

în casa agăi slujea o femeie creştină. Numele ei era Maria. Aceasta era cunoscută părinţilor lui Gheorghe, care au rugat-o să găsească un prilej şi să-i amintească lui Gheorghe originea lui, poate se va emoţiona. Maria a găsit un prilej, a discutat cu Gheorghe. I-a spus că părinţii lui plâng şi se tânguiesc pentru pierderea lui. Aceste cuvinte ale Mariei au

căzut în inima lui Gheorghe ca o sământă aleasă şi au adus roadă. Gheorghe s-a emoţionat şi a hotărât să fugă din casa agăi. Dar pentru că aga era un om dur, s-a temut ca nu cumva să se sălbăticească şi să provoace vreun rău părinţilor lui şi, în general, creştinilor. De aceea a fugit cu cap. S-a prefăcut că vrea să meargă la Mecca să se închine, ca toţi mahomedanii, la mormântul lui Mahomed. Aga i-a dat permisiunea fără să bănuiască nimic. Dar Gheorghe, în loc să meargă la Mecca, s-a dus împreună cu creştina Maria la Ierusalim şi s-au închinat la Sfintele Locuri. Au ajuns în Sfânta Mănăstire a Sfântului Sava şi-a găsit acolo un părinte duhovnicesc, şi-a spovedit păcatele, sa dus apoi la râul Iordan, s-a îmbăiat în apele lui curate, a primit curaj şi mângâiere şi s-a învrednicit apoi, în urma unei pocăinţe sincere şi a mărturisirii, să se împărtăşească cu Preacuratele Taine.

Astfel, a devenit din nou creştin. A rămas în Ierusalim doi ani. Dar Maria, care l-a însoţit ca o maică duhovnicească, l-a sfătuit să-şi schimbe locul, deoarece exista teama ca aga să-i descopere şi atunci ea însăşi ar fi fost în pericol, pentru că l-a ajutat să fugă. Au plecat deci din Ierusalim şi au venit şi au locuit într-o cetate din Asia Mică, în Ţesme. Acolo, ca să-şi scoată pâinea cea de toate zilele, Gheorghe şi-a deschis un mic magazin şi o făcea pe cafegiul. Peste puţin, ca creştin, a făcut nuntă după lege cu o fată creştină, Elena. Trăia o viaţă liniştită şi creştină. Dar în vremea aceea izbucnise Revoluţia din 1821. Era o mare răscolire şi tulburare. Turcii îi înrolau pe creştini cu forţa. Gheorghe, deoarece ştia bine limba turcă, a fost luat ca îngrijitor de cai la tribunalul din cetate. Nimeni nu ştia istoria lui.

Dar deodată s-a auzit că venea în Ţesme aga-prefect al Ataliei, pentru a trece în insula Hios de vis-â-vis, să înăbuşe revoluţia şi să distrugă insula (după cum de altfel s-a şi întâmplat, distrugând-o). Creştinii din cetate, cum au aflat că vin

oştile turceşti, s-au ascuns în casele otomanilor care pătimeau împreună cu ei. Asta l-au sfătuit şi pe Gheorghe să facă. Dar inima lui ardea de dragostea muceniciei. De aceea, când a venit aga Ataliei, Gheorghe a alergat să-l întâmpine, să-l primească şi a ţinut hăţurile calului lui, ca să coboare. Aga nu l-a cunoscut la început. Dar când s-a uitat la el cu atenţie, l-a cunoscut şi l-a ameninţat pe prefectul din Ţesme pentru că l-a pus pe ginerele său într-o treaptă atât de umilă. Aga a poruncit să-l aducă în faţa lui pe Gheorghe.

mehmed îi spune aga de ce ai plecat cu înşelăciune din casa mea? De ce ţi-ai părăsit femeia şi copilul?

nu sunt Mehmed. Mă numesc Gheorghe şi creştin voi muri!

Degeaba a încercat aga să-l câştige pentru el. Gheorghe a rămas neînduplecat. Atunci aga s-a mâniat şi a poruncit să-l închidă în temniţă şi să-l biciuiască crunt, ca să-şi schimbe părerea. în temniţă l-a vizitat un ofiţer superior, care l-a sfătuit să se lepede de Hristos şi să se turcească din nou şi atunci va avea toate bunătăţile. Au început groaznicele lui chinuri. Dar Gheorghe, în ciuda tuturor durerilor pe care le simţea, a rămas neclintit şi a stârnit uimirea tuturor. în sfârşit, în data de 25 iunie 1823, în Piaţa din Ţesme, în faţa a mii de oameni, turcii l-au spânzurat pe mucenic. Ultimele lui cuvinte au fost „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta".

Un nou mucenic cafegiu. Dovadă că nicio meserie, atunci când este făcută cu cinste, nu-l împiedică pe cineva să fie un înflăcărat creştin.

(Din volumul „Apola ta epanghelmata", Atena, 1980)

PREDICĂ LA ADORMIREA MAICII DOMNULUI

Luca 10, 38-42; 11,27-28:
“38. Şi pe când mergeau ei, El a intrat într-un sat, iar o femeie, cu numele Marta, L-a primit în casa ei.
39. Şi ea avea o soră ce se numea Maria, care, aşezându-se la picioarele Domnului, asculta cuvântul Lui.
40. Iar Marta se silea cu multă slujire şi, apropiindu-se, a zis: Doamne, au nu socoteşti că sora mea m-a lăsat singură să slujesc? Spune-i deci să-mi ajute.
41. Şi, răspunzând, Domnul i-a zis: Marto, Marto, te îngrijeşti şi pentru multe te sileşti;
42. Dar un lucru trebuie: căci Maria partea bună şi-a ales, care nu se va lua de la ea.
Cap. 11:
27. Şi când zicea El acestea, o femeie din mulţime, ridicând glasul, I-a zis: Fericit este pântecele care Te-a purtat şi fericiţi sunt sânii pe care i-ai supt!
88
28. Iar El a zis: Aşa este, dar fericiţi sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l păzesc. ”

O GOSPODINĂ ŞI O MISIONARĂ

„Marto, Marto, te sileşti şi te îngrijeşti de multe; dar un singur lucru trebuieşte”
(Luca 10, 41 — 42)

Astăzi, iubiţii mei, în toate bisericile Ortodoxiei se prăznuieşte Adormirea Născătoarei de Dumnezeu şi se citeşte Evanghelia pe care aţi auzit-o. în aceasta, Evanghelistul Luca descrie în culori vii un episod din viaţa lui Iisus Hristos, prin care ne oferă o imagine a două femei deosebite. Sunt surorile lui Lazăr: Marta şi Maria. Amândouă îl iubeau pe Hristos. Dar potrivit caracterului fiecăreia, îşi arătau iubirea lor într-un fel una, într-un fel alta. Dar amândouă sunt vrednice de urmare. Măcar de-am avea în epoca noastră femei care să semene, dacă nu Preasfintei (Maicii Domnului), care este de neajuns şi irepetabilă, cel puţin acestora. Dar să vedem pericopă.

La o mică distanţă, în afara Ierusalimului, era un sat, Betania. Hristos mergea acolo adesea, pentru că exista familia aceasta cu care avea o legătură. Deci şi acum vine în casa lor. Marta, doar ce L-a văzut, a alergat să-L primească şi imediat s-a suflecat ca să aibă grijă de El. S-a dus la bucătărie, a aprins focul şi-a început să gătească. Ca să-I mulţumească a pregătit o masă aleasă, folosindu-se de toată arta ei.

Ce ziceţi voi, a făcut rău? Cine o va acuza pentru asta? Bine a făcut. Mai întâi şi întâi, pentru că Hristos avea nevoie de hrană. “Dumnezeirea nu are trebuinţe sau nevoi”, zice Sfântul Ioan Damaschinul. Hristos însă nu era doar Dumnezeu. Era şi
89
Om, avea trup şi flămânzea. De altfel, El însuşi în pericopă celei de-a Doua Veniri a învăţat ospitalitatea. “Străin am fost şi M-aţi primit”, n-am avut unde să rămân a zis şi Mi-aţi oferit ospitalitate (Matei 25, 35).

Prin urmare, nu putem s-o acuzăm pe Marta, că a pregătit de mâncare. Altundeva trebuie căutată greşeala ei. Adică: deşi ea face ceea ce crede că este bine, pretinde să facă acelaşi lucru şi sora ei. Dar Maria, doar ce a venit Hristos, a luat un scaun, s-a aşezat lângă picioarele Lui şi asculta învăţătura Sa. Şi era atât de mulţumită! Ca o albină pe-o floare, ca o oaie la iarbă, ca un prunc la sânul mamei, aşa sorbea cuvintele lui Dumnezeu. Nu mai era pe pământ, se afla în altă lume. Acest lucru îl simt doar cei care cred. Spune filosoful Platon: Dacă iei o chitară şi mergi în grajd, unde sunt măgarii, şi începi să le cânţi, nu vor înţelege nimic. Aşa sunt şi unii oameni. De aceea, Domnul a vorbit pentru cei care au urechi, dar nu aud (vezi Marcu 8, 18). Aşadar, în timp ce Maria era ataşată de învăţătura lui Hristos, vine Marta şi zice: Doamne, nu te gândeşti la mine, că sora mea m-a lăsat singură să pregătesc? Spune-I dar să vină să mă ajute. Şi atunci Hristos i-a răspuns cu acele renumite cuvinte, care sunt explicate în mod diferit şi răstălmăcite: „Marto, Marto, te sileşti şi te îngrijeşti de multe; dar un singur lucru este de trebuinţă” (Luca 10, 41-42).

Ce vrea să spună Hristos prin cuvintele acestea? O acuză pe Marta? Nu. Doar că-i face o uşoară observaţie. Zice: Preţuiesc dragostea şi ospitalitatea ta, dar de ce te osteneşti atât? Eu nu sunt din aceia care îşi găsesc plăcerea în ele. îmi ajunge o mâncare simplă, aşa încât să-ţi rămână vreme să vii şi tu aici să asculţi. Maria însă şi-a ales partea cea bună, adică să asculte cuvintele Mele, care sunt hrană duhovnicească şi dumnezeiască.

În aceste cuvinte a lui Hristos se văd însuşirile pozitive ale celor două surori, şi asupra acestora

vreau să ne îndreptăm acum atenţia.
90

Marta este simbolul gospodinei. Astăzi, gospodina care se îngrijeşte de familie şi de casă, găteşte etc., a devenit un lucru rar. Mai demult, femeile, îndeosebi de la sat, se osteneau foarte mult şi mureau devreme în timp ce bărbaţii stăteau la cafenele. Acum, femeile, îndeosebi de la oraşe, au desfiinţat gospodina. Multe lucruri nu ştiu. Nu spală, nu gătesc. Se vopsesc, se îngrijesc ore întregi de ele însele. Şi dacă le vine vreun străin, nu-i oferă o masă în casă. îl duc la restaurante. S-a schimbat mentalitatea, a devenit americană, de unde şi mii de rele.

Fericit bărbatul, care o are pe femeia lui gospodină. Ne spunea un profesor universitar: Slavă lui Dumnezeu!, că n-am făcut greşeala de a-mi lua o femeie funcţionar, angajată. M-am dus în satul meu, am căutat şi am găsit o gospodină... Acum, din nefericire, şi în cadrul tratativelor de căsătorie, la peţire, scopul este “cât îi dai”! Caută femeie care să lucreze, să aibă o poziţie şi să câştige salariu. Nu-i interesează consecinţele. De mult ori o pereche de funcţionari se desparte. Şi atunci când nu se despart, soţii se abat de la rolul lor. Pentru că gospodina este în casă regina, care ţine familia. Şi dacă ea nu stă acasă, adeseori este nevoit bărbatul să facă treburile femeieşti. Un exemplu: Un funcţionar, şeful unui birou ministerial, a cărui femeie îl obligă să spele farfuriile. Cu siguranţă asta nu e rău, dar este schimbarea poziţiilor. însă lucrul cel mai grav este că pruncii sunt părăsiţi şi nesupravegheaţi şi se învaţă rău, devin obraznici. De aceea, Scriptura zice că cei care şi-au găsit o femeie gospodină, şi-au găsit comoara (vezi Pilde 31, 10).

Femeia creştină, după modelul Martei, trebuie să fie gospodină. Să ia aminte însă la un alt lucru: să nu fie absorbită cu totul de gospodărie. Pentru că, iarăşi, asta este un alt rău. Nici una, nici alta. într-un sat, m-am supărat când am ieşit de la Liturghie. în biserică erau doar bărbaţi şi nişte copii. Dar nicio
91
femeie. Bărbaţii le obligau la muncă şi de dimineaţă făceau grătar ca să urmeze cheful, chiolhanul. în anii de demult, cei binecuvântaţi, în care creştinii se îngrijeau şi de femeile lor, vorbeau ca Hristos: „Marto, fă mâncăruri simple”. Citind, am aflat că în Macedonia, în duminici şi sărbători, femeia nu gătea. Pregătea mâncarea de sâmbătă, ca să poată să meargă şi ea la Liturghie. Acum, sărmana femeie, nici în duminici şi sărbători nu poate să se bucure. Sărbătoare şi nelucrare este şi pentru femeie. “Marto, Marto, te îngrijeşti şi te sileşti spre multe; dar un singur lucru trebuieşte”.

Acum, cealaltă soră, Maria. Este femeia credincioasă şi duhovnicească, a cărei poziţie Domnul o laudă. „Iar Maria partea cea bună şi-a ales care nu se va lua de la ea”. Este un simbol al misionarului. Femei de acestea sunt şi mai greu de găsit. Dacă astăzi este greu să găseşti o gospodină, apoi şi mai greu este să găseşti o femeie misionar, dedicată lucrărilor Bisericii, lucrărilor iubirii. Tot oraşul să-l cerni, nu vei afla astfel de persoane, persoane dedicate nu doar copilului, bărbatului şi casei, ci lui Dumnezeu şi slujirii aproapelui. Slujesc în spitale şi în alte aşezăminte filantropice fără salariu! Şi ceea ce este mai trist este faptul că, în loc de salariu şi recunoaştere, de multe ori se aleg din partea unora cu dispreţul şi caracterizarea persiflantă de „fete pentru bătrâni”. Nu, domnilor! Aceste persoane sunt eroice şi sfinte, ideologi. Sunt Măriile epocii noastre. La Azilul Bisericesc din Florina există bătrâni pe care ai lor i-au părăsit, dar îi îngrijesc femei misionare.

Femeile afierosite, dedicate, nu-şi consideră viaţa irosită, nici anii pierduţi. Timpul pe care oamenii îl închină lui Dumnezeu nu este timp pierdut. Timpul rugăciunii, al mersului la biserică, al studiului Scripturii, al participării la Taine, al Mărturisirii păcatelor, al vizitării bolnavilor, al slujirii în general în faptele iubirii. De aceea, aceste rare femei au o mare valoare.
92

Lumea, iubiţii mei, nu are nevoie de femei moderne. Are nevoie de Marte şi de Marii, de gospodine şi de misionari, care vor reclădi familia şi vor readuce în Biserică Lumina lui Hristos şi omenia.

O, patria noastră, când vei câştiga astfel de femei? Din nefericire, a intrat duhul modei, dintr-o parte al depravării şi al corupţiei, iar din alta al materialismului şi ateismului, şi a deformat caracterul elinidelor, le-a făcut de nerecunoscut.

Fie ca Dumnezeu, prin mijlocirile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, să le lumineze pe elinide să devină din nou gospodine şi misionare, spre slava şi cinstea Sfintei Treimi. Amin.

(Sfânta Mănăstire a Adormirii Născătoarei de Dumnezeu din Kladorrahis florina, 15.08.1976)

93

PREDICĂ LA SFINŢII SĂPĂTORI ÎN PIATRĂ, MUCENICII FLOR ŞI LA VRU - 18 august -

Un sfânt tâmplar. Un sfânt plugar. Un sfânt marinar. Despre aceşti sfinţi am vorbit în cele două predici anterioare. Acum vom prezenta alţi doi sfinţi care sunt sărbătoriţi pe 18 august. Numele acestor doi sfinţi sunt Flor şi Lavru. Există şi un sat în Peloponez care poartă numele unuia din aceştia, al lui Flor şi prăznuieşte panegiric în această zi într-o minunată biserică, care este zidită în cinstea Sfântului Flor.

Aceşti doi sfinţi erau fraţi gemeni. S-au născut în părţile Traciei sud-răsăritene, şi au trăit şi au mărturisit în epoca prigoanelor din primele secole.

94

Părinţii lor erau oameni săraci. N-au putut să-i trimită la studii. S-au îngrijit însă să-i înveţe pe copiii lor o artă frumoasă ca să trăiască cinstit în societate. în părţile lor exista atunci un atelier pe care îl conduceau nişte artişti renumiţi. Acolo, tinerii au învăţat cum să cioplească pietrele şi să devină tăietori de piatră şi zidari. Şi un meseriaş bun şi cinstit este un factor preţios al societăţii şi valorează mai mult decât un om de ştiinţă, care a învăţat carte nu ca să slujească societăţii, ci ca să profite de pe urma ei. Zidari conştiinciosi şi harnici îşi oferă marele lor servicii societăţii. Biserici, şcoli şi universităţi, spitale şi azile, case, fabrici, poduri şi orice fel de construcţie este lucrarea zidarilor. Binecuvântate să fie mâinile lor şi nimeni să nu-i dispreţuiască.

în fabrica la care mergeau cei doi tineri ca să înveţe meşteşugul tăierii în piatră, maiştrii şi dascălii lor erau doi bărbaţi renumiţi: Patrocle şi Maxim. Aceşti doi dascăli şi maiştri erau creştini credincioşi, care încercau să-i înveţe pe ucenicii lor nu doar meşteşugul, ci să le predea şi credinţa în Hristos. O, ce lucru rar ca maiştrii diverselor fabrici să fie evlavioşi! Toţi cei care au avut fericirea să înveţe un meşteşug pe lângă nişte maiştri evlavioşi cu simţământ de recunoştinţă le rostesc numele. Un atelier care este condus de un creştin credincios devine o şcoală a lui Hristos. Dimpotrivă, un atelier care este condus de un maistru necredincios şi stricat devine cauza decadenţei morale şi religioase a ucenicilor.

Minunat era atelierul pe care îl conduceau cei doi minunaţi oameni, Patrocle şi Maxim. Tinerii care avuseseră fericirea să studieze în atelierul lor ieşiră zidari excelenţi şi creştini credincioşi. Erau cei mai căutaţi zidarii aceştia. Dar acest minunat atelier de tăiere a pietrei şi de zidărie s-a închis. De ce? Pentru că idolatrii, invidioşi pe progresul atelierului, s-au dus şi au denunţat autorităţilor că Patrocle şi Maxim sunt creştini şi odată cu meşteşugul lor îi învaţă pe tineri şi despre

95

Hristos. După această denunţare, cei doi maiştri ai atelierului au fost prinşi şi şi-au mărturisit cu curaj credinţa lor în Hristos şi au fost condamnaţi la moarte. Zidarii Patrocle şi Maxim s-au încununat de către Hristos cu cununa muceniciei.

După mucenicia dascălilor, cei doi fraţi, Flor şi Lavru, au lăsat părţile acelea şi s-au dus în nişte locuri îndepărtate, în Iliria şi Slavonia şi acolo îşi puneau în valoare meşteşugul. Faima că erau meşteri buni s-a întins. Cei doi fraţi au devenit foarte căutaţi. Toţi îi căutau. I-a chemat şi un ighemon şi i-a însărcinat să facă un plan şi să-i zidească un mare templu idolatru. Cei doi fraţi au făcut planul templului şi planul i-a plăcut ighemonului şi a dat mulţi bani ca să-l construiască. Dar cei doi fraţi erau creştini. Cum să zidească un templu idolatru? N-ar fi fost şi ei într-un fel răspunzători pentru zidirea unui templu idolatru? N-ar fi fost mai bine să refuze? Dar ei au preferat altceva, fapt care, mai târziu, s-a dovedit a fi superior, iar în cele din urmă a contribuit la slava lui Hristos. Ce-au făcut?

Banii pe care i-a dat ighemonul nu i-au ţinut pentru ei, dar i-au luat şi i-au împărţit la săraci. Noaptea se rugau lui Dumnezeu să-i ţină credincioşi şi dedicaţi voii Sale, iar ziua lucrau cu mare grijă şi în puţin timp au reuşit să zidească un foarte frumos templu. Dar acest templu, care era destinat pentru adorarea idolilor, nu a fost folosit în acest scop. A fost folosit pentru adorarea lui Hristos. Cum?

în perioada în care cei doi zidari construiau templul, ei nu încetaseră să-i înveţe şi să-i îndrume pe oameni către Hristos. Iar între oamenii care erau catehizaţi şi care reuşiseră să fie convinşi să devină creştini, era şi un preot al idolilor, pe nume Merentie. Acesta şi fiul lui au crezut în Hristos. Apoi, cei doi meşteri i-au chemat pe săracii pe care îi miluiseră şi-i făcuseră să creadă în Hristos. Şi premergând ca exemplu, au tras idolii cu funii, i-au dărâmat şi i-au făcut bucăţi. Şi templul l-au închinat adorării lui Hristos. Şi au făcut o slujbă impresionantă.

96

Mare a fost izbânda lor. Un preot al idolilor creştin. Idoli dărâmaţi şi templu idolatru transformat în biserică creştină. Ce-au izbândit cei doi meşteri care credeau în Hristos şi aveau o arzătoare dragoste pentru El!

Dar ceea ce au făcut cei doi fraţi, Flor şi Lavru, nu putea să rămână un secret. Se întâmplase în faţa poporului. Şi când ighemonul a aflat în detaliu amănuntele, s-a mâniat, i-a prins pe cei doi meşteri, i-a aruncat în închisoare şi i-a tiranizat cu chinuri cumplite. în cele din urmă i-a aruncat într-o fântână şi acolo şi-au aflat moartea mucenicească.

Sfinţilor Mucenici Flor şi Lavru, vă rugăm: Rugaţi-vă Domnului, ca toţi zidarii, cei asemenea cu voi la meşteşug, să fie insuflaţi de credinţa lui Hristos, căci doar aceasta alcătuieşte şi arată caractere luminoase, membri cinstiţi ai societăţii şi moştenitori ai împărăţiei cerurilor.

97

PREDICĂ LA POMENIREA SFINŢILOR MUCENICI ADRIAN ŞI NATALIA - 26 august -
O FAMILIE DEOSEBITĂ

Despre un mucenic, iubiţii mei, despre un mucenic am vorbit şi în predica anterioară. Am vorbit despre Sfântul Cosma, care a trăit şi a fost martirizat cu două sute de ani în urmă. Sfântul Cosma este unul din noii mucenici. în cinstea noilor mucenici s-a zidit o minunată bisericuţă pe o înălţime din regiunea Amintaios.

98

Despre mucenici vom vorbi şi aici. Sunt douăzeci şi patru de mucenici, care sunt prăznuiţi pe 26 august. Douăzeci şi patru de mucenici, douăzeci şi patru de stele, care strălucesc pe firmamentul duhovnicesc al Bisericii noastre. Douăzeci şi patru de mucenici, o întreagă constelaţie. Cea mai luminoasă stea în această constelaţie este ultima. Se numeşte Adrian.

Să vedem unde, când şi cum au fost martirizaţi aceşti douăzeci şi patru de mucenici.

Aceşti mucenici au trăit în epoca primelor veacuri, când, după cum ştim, Biserica lui Hristos era prigonită. Au trăit în epoca groaznicei prigoane a împăratului Maximian (284-305 d.Hr.). Maximian îşi avea reşedinţa la Nicomidia în Asia Mică. Dăduse un ordin aspru soldaţilor săi: să-i urmărească pe creştini, să-i prindă şi să-i aducă înaintea sa. Nişte soldaţi ai tiranului au descoperit într-o peşteră douăzeci şi trei de creştini ascunşi. I-au prins, i-au legat şi i-au aruncat în temniţe. Nu i-au omorât imediat, pentru că prin chinurile continue nădăjduiau că i-ar putea îndupleca să se lepede de Hristos. în timp ce soldaţii îi chinuiau pe cei douăzeci şi trei de creştini, a trecut pe drum un oarecare închinător la idoli, pe nume Adrian. I-a întrebat pe soldaţi ce rău au făcut aceşti oameni încât îi chinuiau atât de sălbatic.

n-au făcut niciun rău, au răspuns soldaţii, dar sunt creştini şi avem poruncă să-i chinuim ca să se lepede de credinţa lor. Adrian, auzind că oamenii aceştia sunt nevinovaţi şi că singurul motiv pentru care erau prigoniţi era credinţa lor în Hristos, s-a cutremurat, i-a compătimit pe mucenici şi le-a zis soldaţilor: Scrieţi, vă rog, şi numele meu alături de numele acestor creştini. Vreau şi eu să devin creştin şi să fiu martirizat cu aceşti oameni, care jertfesc toate pentru credinţa lor.

99

Soldaţii, imediat ce au auzit aceste cuvinte ale lui Adrian, l-au prins, l-au legat şi l-au aruncat la închisoare. Dar Adrian nu era singur. Era căsătorit. Era tânăr de 28 de ani. Nu trecuse multă vreme de când făcuse nunta cu o fată deosebită care se numea Natalia. Dragostea familiei era foarte mare. Adrian se întorcea întotdeauna devreme acasă şi bucuria lui era să-şi vadă şi să-şi audă soţia. Când în ziua în care Adrian a fost prins, s-a înserat şi el nu s-a întors acasă, soţia lui, Natalia, s-a neliniştit mult, ca orice femeie care-şi iubeşte bărbatul, se nelinişteşte când se face seară şi bărbatul ei nu s-a întors acasă. Natalia a întrebat şi a aflat că bărbatul ei este întemniţat. La început s-a întristat, pentru că nu ştia de ce a fost întemniţat Adrian. Credea că o fi făcut vreun rău şi de aceea l-au prins. Dar când a aflat că l-au prins, pentru că a mărturisit că este creştin, nu doar că nu s-a întristat, ci s-a şi bucurat. Adrian la închisoare. Femeia lui acasă, singură, făcea rugăciuni şi-I cerea lui Hristos să-l întărească pe bărbatul ei în ceasul muceniciei.

într-o noapte, Natalia aude pe cineva bătând în poartă. Era Adrian. S-a tulburat când l-a văzut. Credea că Adrian s-a înfricoşat, s-a lepădat de Hristos şi l-au lăsat liber. Şi de aceea, în timp ce Adrian bătea ca să-i deschidă, Natalia nu-i deschidea. Nu voia să aibă bărbat lepădat de Hristos. Când însă Adrian i-a explicat că nu s-a lepădat de Hristos, ci că a reuşit să fugă din închisoare, ca să vină să-şi

ia rămas bun de la ea, pentru că în ziua următoare avea să fie martirizat împreună cu cei douăzeci şi trei de mucenici, s-a liniştit. L-a slăvit pe Dumnezeu, că bărbatul ei nu s-a împuţinat, ci a rămas statornic în hotărârea lui cea dintâi. L-a sărutat, l-a sfătuit din nou să rămână credincios lui Hristos şi i-a spus că în ceasul muceniciei ea se va ruga lui Hristos să-i dea putere.

Noi, oamenii, care trăim în această epocă a necredinţei şi a depravării, nu putem să înţelegem cuvintele care le-a spus această sfântă femeie bărbatului ei, candidat la mucenicie. Altă
100
femeie, în locul ei, ca să nu-şi piardă bărbatul, ar fi căzut la picioarele lui şi l-ar fi rugat cu suspine şi cu lacrimi să se lepede de Hristos şi să rămână lângă ea. Natalia însă îşi iubea bărbatul, dar mai mult decât pe bărbatul ei îl iubea pe Hristos. Nu voia să aibă lângă ea un bărbat apostat şi hulitor. Dar femeile de astăzi îşi aud bărbatul înjurându-L zi şi noapte pe Hristos şi nu doar că nu-l ceartă, ci sunt şi mândre de el. Există şi o cântare, ce se cântă la mandolină, în care se spune că una din calităţile pe care le caută femeia la bărbat este să înjure!...

Dar să ne întoarcem la mucenicia martirilor. Adrian s-a întors la închisoare. în ziua următoare, soldaţii i-au scos afară din temniţă pe cei douăzeci şi patru şi i-au dus la locul muceniciei. Acolo, pentru ultima oară, i-au întrebat dacă se leapădă de Hristos. Cu glas ca de tunet s-au auzit douăzeci şi patru de „nu” din gurile lor. Soldaţii au aprins atunci un foc şi au început să-i arunce pe mucenici unul câte unul în foc. Ultimul a fost aruncat Adrian. în apropiere de locul muceniciei o femeie se ruga continuu şi-L implora pe Dumnezeu pentru mucenici. Era Natalia. Ea, în urma muceniciei, când de-acum focul s-a stins, sa dus şi a adunat ce-a mai rămas din trupuri, oasele arse. Şi aceste sfinte moaşte le-a adus într-o altă cetate din Asia Mică, în Arghiropole din Pont, şi acolo s-au păstrat sfintele moaşte şi făceau minuni. în această cetate, Natalia a rămas până la sfârşitul vieţii şi şi-a dat duhul Părintelui Ceresc.

Creştinii mei iubiţi! Este foarte mişcătoare istoria celor douăzeci şi trei de martiri şi îndeosebi mucenicia Sfântului Adrian, precum şi dragostea faţă de Hristos a sfintei lui femei natalia. A murit ca mucenic Sfântul Adrian; dar şi Natalia, care a mai trăit, a avut mucenicia ei. Pentru că văduvia pentru o femeie credincioasă şi afierosită este un fel de mucenicie. Dar
101
femeile distante şi indiferente, dacă le moare bărbatul, nu trece multă vreme şi caută un alt bărbat.

Vă întreb: Există astăzi, în secolul nostru, femei, care dincolo de bărbat au idealurile de mai sus? Slavă lui Dumnezeu! Există. Puţine, dar alese. O astfel de aleasă femeie a murit cu puţină vreme în urmă. Moartea ei a emoţionat pe toţi elinii patrioţi, dar îndeosebi pe macedoneni. Se numea Natalia. Era originară din Macedonia. Rămurea a marii familii Dragumi. De soţ l-a avut pe eroul luptei macedonene pavlos Melas. Şi-a iubit bărbatul, dar mai mult şi-a iubit patria şi pe Dumnezeu. De tânără a rămas văduvă. Şaptezeci de ani a trăit văduvă. Şi a arătat că în societatea de astăzi există femei care trăiesc cu idealuri mai înalte. Nataliei, soţiei pururea pomenitului Pavlos Melas, aleasă elinidă şi creştină, care a imitat-o într-un fel pe Sfânta Natalia, care este sărbătorită pe 26 august, veşnică pomenire.
102

PREDICĂ LA TĂIEREA CAPULUI SFÂNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL - 29 august -

Marcu 6,14 - 30:

“14. în vremea aceea a auzit regele Irod vestea despre Iisus, căci numele lui Iisus se făcuse cunoscut, şi zicea că Ioan Botezătorul s-a sculat din morţi şi de aceea se fac minuni prin el.

15. Alţii însă ziceau că este Ilie şi alţii că este prooroc, ca unul din prooroci.

16. Iar Irod, auzind zicea: Este Ioan căruia eu am pus să-i taie capul; el s-a sculat din morţi.

103

17. Căci Irod, trimiţând, l-a prins pe Ioan şi l-a legat în temniţă, din pricina Irodiadei, femeia lui Filip, fratele său, pe care o luase de soţie.

18. Căci Ioan îi zicea lui Irod: Nu-ţi este îngăduit să ţii pe femeia fratelui tău.

19. Iar Irodiada îl ura şi voia să-l omoare, dar nu putea,

20. Căci Irod se temea de Ioan, ştiindu-l bărbat drept şi sfânt, şi-l ocrotea. Şi ascultându-l, multe făcea şi cu drag îl asculta.

21. Şi fiind o zi cu bun prilej, când Irod, de ziua sa de naştere, a făcut ospăţ dregătorilor lui şi căpeteniilor oştirii şi fruntaşilor din Galileea,

22. Şi fiica Irodiadei, intrând şi jucând, a plăcut lui Irod şi celor ce şedeau cu el la masă. Iar regele a zis fetei: Cere de la mine orice vei voi şi îţi voi da.
23. Şi s-a jurat ei: Orice vei cere de la mine îţi voi da, până la jumătate din regatul meu.
24. Şi ea, ieşind, a zis mamei sale: Ce să cer? Iar Irodiada i-a zis: Capul lui Ioan Botezătorul.
25. Şi intrând îndată, cu grabă, la rege, i-a cerut, zicând: Vreau să-mi dai îndată, pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul.
26. Şi regele s-a mâhnit adânc, dar pentru jurământ şi pentru cei ce şedeau cu el la masă, n-a voit s-o întristeze.
27. Şi îndată trimiţând regele un paznic, a poruncit a-i aduce capul.
28. Şi acela, mergând, i-a tăiat capul în temniţă, l-a adus pe tipsie şi l-a dat fetei, iar fata l-a dat mamei sale.
29. Şi auzind, ucenicii lui au venit, au luat trupul lui Ioan şi l-au pus în mormânt.
104
30. Şi s-au adunat apostolii la Iisus şi I-au spus Lui toate câte au făcut şi au învăţat."

DEPRAVAREA MORAVURILOR

„în vremea aceea...". Aşa începe, iubiţii mei, Evanghelia pe care aţi auzit-o, ca aproape toate citirile evanghelice.

Expresia „în vremea aceea" îndată ce o aud unii, îşi bat joc — poate aţi auzit şi voi asta — şi zic cu dispreţ „în vremea aceea!... ", în sensul că Evanghelia s-a învechit deja, este antică, şi că astăzi avem nevoie de o altă „Evanghelie". Cu toate acestea expresia „în vremea aceea..." îşi are locul ei. Aşa cum vom vedea, Evanghelia nu s-a învechit. Este o carte care nu se învecheşte. Este ca soarele. Este soarele duhovnicesc al omenirii. Soarele, stelele, galaxiile, aşa cum zice Scriptura (vezi Evrei 1, 11-12 [Psalmul 101, 27], Apocalipsa 6, 14) şi confirmă ştiinţa, vor trece. într-o zi soarele se va stinge cum se stinge o candelă când nu mai are ulei.

A zis-o Domnul: „Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece" (Matei 24, 35). Evanghelia este veşnică.

Evanghelia de astăzi descrie un episod, un fapt istoric, care s-a întâmplat demult într-un colţ al pământului. Şi deşi au trecut de atunci nouăsprezece veacuri, crezi că această istorie este contemporană. Aminteşte trei-patru nume, care atunci aveau un ecou puternic, dar acum au fost uitate. Dacă, deci, luaţi aceste nume şi le înlocuiţi cu câteva nume din viaţa cotidiană, veţi vedea că Evanghelia devine o istorisire actuală, o oglindă a societăţii noastre. Aşadar, iubiţii mei, ce s-a întâmplat „în vremea aceea..."? în Palestina, într-un palat scăldat în lumină, avea loc un dineu. Dacă vreţi să folosim limbajul actual, avea loc o recepţie, o petrecere party. Cine făcea recepţia? Un împărat, Irod. Care Irod? Nu cel care a ucis pruncii din Betleem,
105
ci fiul lui, copil „demn" ca şi el sau mai degrabă o ediţie îmbogăţită a răutăţii şi stricăciunii tatălui său. Aşadar, acest Irod Antipa a făcut recepţia party.

I-a chemat pe mulţi. Desigur nu din poporul sărac, căci cei mari nu-i cheamă pe săraci.

A chemat crema cu iertare, a se scrie crema de gunoi a societăţii.

Tot ce reprezenta bogăţia şi puterea era acolo. Şi s-au distrat, au mâncat şi au băut. Acolo deci, în acea noapte, s-a întâmplat ceva groaznic. în timp ce ei se distrau, la puţini paşi mai jos (atunci lângă palate erau şi fortăreţele), în beciul temniţei, legat cu lanţuri, se afla un deţinut. Cine? Ioan înaintemergătorul.

Care era crima lui? Ce-a făcut? A ucis? A furat? A necinstit? A distrus? A falsificat?

Nimic din acestea. Atunci care a fost crima lui? A spus adevărul. Desigur, într-o epocă de decădere şi de depravare morală, cine îndrăzneşte să spună adevărul săvârşeşte o crimă. Eşti undeva funcţionar? îndrăzneşte să spui adevărul, tot adevărul, şi în ziua următoare vei fi demis din funcţie.

Ce adevăr a spus Ioan? Ceea ce n-au îndrăznit să spună preoţii şi arhiereii, demnitarii şi generalii care-l înconjurau pe rege. Unul singur a îndrăznit să spună, acesta, care în afară de cojoc nu avea nimic. Nici casă, nici colibă, nici pat. Aşternutul lui era nisipul de pe malul Iordanului. De acolo bea apă cu palmele şi mânca ierburi sălbatice din pustie, „lăcuste şi miere sălbatică", cum zice Evanghelia (Marcu 1, 6).

Aşadar, Ioan s-a suit pe treptele palatelor împărăteşti şi ce spunea? îl mustra pe împărat. Ce făcuse împăratul? Mai întâi, se despărţise de femeia lui. în al doilea rând, luase altă femeie, pe Irodiada. în

al treilea rând, Irodiada era rudă cu el, femeia fratelui său, adică făcuse amestecare de sânge. în al patrulea rând, nu-şi ascundea relaţia cu ea, ci se prezenta cu concubina în
106
public. în al cincilea rând, din pricina acestei femei l-a întemniţat pe Ioan. Pentru că pustnicul, cum am spus, se suia la palatele împărăteşti şi cuvântul său cădea ca un trăsnet. Nu spunea multe nu e nevoie de multe. Nici zece cuvinte: „împărate, nu-ţi este îngăduit să ţii pe femeia fratelui tău" (Marcu 6, 18). Acest adevăr l-au spus buzele înaintemergătorului şi imediat a fost închis în temniţă.

Şi acum, la aceste cinci crime, Irod vine şi o adaugă şi pe ultima. în noaptea aceea, la cheful cu mâncare şi băutură ce-au mai avut? Şi dans, un dans desfrânat. Şi în asta a excelat un ţânc, fiica adulterei Irodiada, care după tradiţie se numea Salomeea. Aceasta i-a dat pe spate pe toţi. Şi împăratul a savurat acest dans în aşa măsură, încât i-a făgăduit să-i dea un premiu. Ce premiu? îi spune: Cere-mi ce vrei până la jumătate din regat.

Şi ea? Ce n-ar fi putut să ceară! Şi argint, şi aur, şi diamante, şi coroane şi orice altceva. Şi ce-a cerut copilul nelegiuirii? O, răutate a femeii! Omul scrutează adâncurile oceanelor, dar adâncurile răutăţii femeieşti nu poate să le vadă. Aşadar, aceasta, după ce i-a cerut părerea mamei sale, care nu suporta mustrarea lui Ioan, a cerut „pe tipsie capul lui Ioan Botezătorul" (Marcu 6, 25). Şi Irod cu mare întristare, pentru că în adâncul sufletului îl preţuia pe Ioan ca pe un bărbat sfânt porunceşte unui detaşament special să se ducă în temniţă. Şi acolo, în miezul nopţii, a fulgerat o sabie şi i-a tăiat capul celui care trăia în lume ca un înger pământesc.

Vedeţi voi, care credeţi că distracţiile sunt nevinovate, cât a costat un dans?!

a, nu-i nimic! Nu fac nimic rău fetele noastre la petrecere, la party. Ce, călugări o să ne facem?... Poftim, deci: un dans a costat capul lui Ioan Botezătorul. Şi, comentând acest loc, Sfântul Ioan Gură-de-Aur spune şi cuvintele lui rămân veşnice: „Unde este dansul, acolo este diavolul" (Omilii la Matei 48, col. gr. Părinţi Greci ai Bisericii 10, 868 - 872). Iată
107
cum tot ce s-a întâmplat „în vremea aceea..." se întâmplă şi astăzi. Cât de actuală este Evanghelia! Este un tablou al vieţii cotidiene.

Aşa cum, iubiţii mei, societatea de atunci decăzuse moral şi religios, iar în viaţa publică dominau Irod, Irodiada şi Salomeea, tot aşa şi în generaţia de astăzi, nu una, ci multe Irodiade şi Salomee domină, şi nivelul societăţii decade pe vertical. Amintesc câteva secvenţe din câte ajung la urechile mele.

Aud la telefon o mamă plângând:

Cineva mi-a luat fata, a dus-o departe, a necinstit-o, şi acum nu vrea s-o ia...

Nu trec două zile şi altă mamă dă telefon:

Fata mea era elevă bună, şi cineva care a aşteptat-o, când ieşea de la şcoală, a luat-o cu o maşină de lux, a dus-o în alt oraş şi după ce s-a distrat cu ea, mi-a adus-o după trei zile ca pe-o cârpă în faţă...

A venit la Mitropolie o femeie de 30-35 de ani, cu patru copilaşi, şi-mi zice: Bărbatul meu a fost bun şi harnic, dar l-a zăpăcit una din cele care vin din alte părţi şi dorm la hoteluri — hoteluri care au devenit în majoritatea lor case de toleranţă şi mi l-a luat....

Alaltăieri, pe lângă o secţie de poliţie, o femeie spunea unui poliţist printre lacrimi: Anul trecut mi-am pierdut fata din cauza drogurilor, iar aseară mi-am pierdut fiul. L-au tăiat cu cuţitele într-o discotecă.

Zilele acestea, un proxenet a luat din zona noastră o copilă necăjită, a băgat-o în maşină şi ticălosul a dus-o undeva, ca să sărbătorească pentru câştigul nelegiuit. Sărmana copiliţă, îmbrâncită în maşină, cum înaintau, a văzut undeva o cruce, a început să plângă şi să-şi facă semnul crucii. Şi acesta a scuipato, strigându-i: Aici nu sunt cruci, aici nu există Kandiotis. Aici mergem pentru comerţ!... Părinţi, care mă ascultaţi, treziţi-vă
108
odată! învăţători şi profesori, fiţi oneşti şi faceţi-vă datoria! Preoţi ai Dumnezeului Celui Preaînalt, îngrijiţi-vă! Şi voi, episcopi, loviţi cu cârjele voastre şi înălţaţi-vă glasul!

Toţi factorii responsabili suntem vinovaţi. Sunt de vină posturile de radio şi canalele de televiziune, şi ziarele, şi periodicele, şi centrele de distracţie şi divertisment, dar mai mult decât toţi statul.

Acestea, iubiţii mei, am avut să vi le spun înaintea Domnului şi a îngerilor şi a oamenilor. Şi cred

că v-aţi convins că astăzi ne aflăm într-o situaţie mai gravă de pervertire decât tot ce făceau Irod, Irodiada şi Salomeea „în vremea aceea".

Ştiu că sunt „un glas ce strigă în pustie" (Marcu 1, 3). Dar să nu deznădăjduim.

Cred că glasului meu i se vor adăuga şi alte glasuri bărbăteşti, încât iubita noastră patrie să nu devină Sodoma şi Gomora, ci să devină o stea a cerului care va lumina Răsăritul şi Apusul.

(Din volumul „Kyriaki", Atena, 1998)

PREDICĂ LA POMENIREA NOULUI MUCENIC ANGHEL - 1 septembrie -

UN SFÂNT AURAR

Iubiţii mei, mulţi, mulţi mireni, dacă îi sfătuieşte cineva că trebuie să trăiască o viaţă creştină, imediat răspund:

nu putem să facem cele pe care le zice Evanghelia. Nu suntem călugări. Nu trăim în pustie. Trăim în societate, cu multe probleme şi suferinţe. Avem femeie şi copii şi întâlnim multe piedici în slujbele noastre zilnice. Şi satana nu ne lasă. Vrem să ne sfinţim, dar nu putem...

Dar acestea sunt pretexte. Dacă ar vrea să trăiască o viaţă creştină şi s-ar nevoi, ar reuşi aceasta cu ajutorul lui Dumnezeu. Şi dovadă sunt Sfinţii. S-au nevoit şi au biruit toate piedicile şi

pe toţi vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi şi s-au arătat sfinţi recunoscuţi, pe care Biserica Ortodoxă îi cinsteşte.

Un astfel de sfânt, care este sărbătorit pe 1 septembrie, este Sfântul Nou Mucenic Anghel. Despre el vom vorbi aici. Vă rog să fiţi atenţi.

Anghel s-a născut în Constantinopol în anii de groază ai stăpânirii turceşti, în secolul al XVII-lea. Meseria lui era cea de aurar. Avea un atelier. Turna aurul şi făcea podoabe frumoase precum brăţări, inele, cercei, lănţişoare etc. Din muncă îşi întreţinea familia, care număra opt membri: el, femeia sa şi şase copii. Era o binecuvântată familie creştină. Hristos împărăţea în această familie. Chiar dacă trăiau în robie, aveau o fericire lăuntrică. Pentru că unde este Hristos, acolo este şi adevărata libertate.

O întâmplare ce a avut loc în viaţa lui a fost un prilej pentru acest om harnic, Anghel, să iasă din anonimat şi să devină mucenic şi ca o stea să lumineze în toată Biserica. Care este această întâmplare?

La o sărbătoare, la Odovania Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, Anghel, împreună cu alţi creştini, a ieşit afară din cetate şi s-a dus într-un loc de ţară, unde era o biserică ce avea hram. După slujbă, cum obişnuiau creştinii atunci, au stat la o masă de obşte. Dar iată că vin la sărbătoarea lor şi localnici, care altădată erau creştini, dar se lepădaseră de credinţa lor şi se turciseră. Au început să se distreze cu creştinii. Trebuie să ştim că turcii purtau pe atunci saric şi prin acesta se deosebeau de creştinii ce erau obligaţi să poarte scufii negre.

Aşadar, acolo unde se distrau, turcii renegaţi, poate pentru că îi mustra conştiinţa, şi-au schimbat în joacă turbanele lor cu scufiile creştinilor. Şi au pus pe capetele creştinilor turbane albe. La acest joc Anghel nu a luat parte. Nu a purtat turban alb.

Dar nu au trecut multe zile şi a izbucnit o furtună. Nişte turci fanatici, care din vorbă în vorbă au auzit că aurarul Anghel la sărbătoare nu a purtat saric, s-au dus la casa lui Anghel şi strigau că, dacă a purtat o dată turban, trebuie şi acum să-l poarte şi să se facă turc. Degeaba protesta Anghel şi spunea: Eu niciodată n-am purtat turban şi nu puteţi să mă obligaţi şi să mă faceţi turc... Turcii insistau, au chemat soldaţi şi l-au dus la cadiu.

Acolo, la tribunal, Anghel a spus adevărul, că se distrau cu turcii, dar n-a purtat nici turban, nici nu a făcut vreo mărturisire. De aceea, trebuie să-l lase liber. Turcii insistau în acuzaţie şi astfel, ipoteza lui Anghel a ajuns la vizir. Anghel a respins acuzaţia. Vizirul, chiar dacă văzu că Anghel spunea adevărul, a vrut să-l constrângă să se facă turc.

fă-te turc, îi zicea, îţi vom da tot ce vrei.

toate bogăţiile să mi le daţi, eu nu îmi schimb religia, a răspuns Anghel.

Atunci, vizirul a început să-l ameninţe, că îl va chinui cumplit, dacă nu-şi schimbă credinţa. Şi Anghel a răspuns:

fă-mi orice vrei. Biciuieşte-mă, taie-mă, junghie-mă, arde-mă în foc, aruncă-mă la fiare, îneacă-mă în mare şi orice vrei fă acestui trup al meu de ţărână. Eu credinţa nu mi-o schimb. Eu turc nu mă fac... Vizirul, când a auzit răspunsul lui Anghel, şi-a ieşit din fire. A poruncit să-l arunce în temniţă

şi acolo să-l chinuiască sălbatic.

Anghel la închisoare. într-o zi, la închisoare, l-a vizitat un turc, vecin de-al său. I se făcuse milă de familia lui, care rămăsese singură şi l-a sfătuit să nu insiste, ci să se facă turc. Şi dacă se va face turc, să-şi adune tot ce are, să-şi ia femeia şi copiii şi să se ducă într-un loc îndepărtat şi necunoscut şi acolo să trăiască creştineşte.

să nu fie!, a răspuns Anghel la sfatul vecinului său turc ca să fac o astfel de crimă şi să mă lepăd de Hristos.

112

Hristos Şi-a vărsat sângele pentru mine şi ce este dacă îmi voi vărsa şi eu sângele pentru dragostea Lui?

După această vizită, turcii au trimis-o pe femeia lui să-l viziteze pe Anghel. Credeau că prin lacrimile femeii, mucenicul se va înmuia, se va împuţina cu sufletul, şi pentru femeia şi copiii săi ar primi să se facă turc. A venit femeia. A început să strige, să-l roage să cedeze pentru a-şi salva familia, dar Anghel nu a fost înduplecat nici de lacrimile femeii lui. Dimpotrivă, prin cuvintele înflăcărate pe care i le-a spus femeii despre credinţă, a reuşit s-o întărească în credinţă şi în loc să plângă, să se bucure că bărbatul ei rămâne credincios lui Hristos.

Vizirul a făcut o ultimă încercare de a-i schimba părerea. Dar Anghel a rămas neclintit în hotărârea lui. Atunci, a poruncit să-l ducă la locul de execuţie. Acolo, lângă Sfânta Sofia, soldaţii turci i-au tăiat capul. Moaştele mucenicului au strălucit cu o lumină dumnezeiască. Şi cum istoriseşte un sfânt episcop din acele zile, trei dintre prigonitorii lui turci şi-au aflat o moarte năprasnică şi dându-şi sufletele, strigau: „O, Anghel, Anghel!”.

Moaştele lui le-au luat creştinii şi le-au dus într-o mănăstire, iar egumenul le-a îngropat în mormântul egumenului ce a fost înaintea lui. Noaptea, egumenul a avut o vedenie. A auzit glasul predecesorului său spunându-i:

ce-ai făcut, egumene? Ai îngropat Sfintele Moaşte ale Mucenicului în mormântul meu? Sunt eu vrednic să locuiesc împreună cu un astfel de mucenic? De aceea, te rog, sau pe el rnută-l sau oasele mele...

Vedeţi, iubiţii mei creştini? Un creştin mirean, cu femeie şi cu copii, cap de familie cu mulţi copii, aurar de meserie, care a trăit în anii groaznici ai stăpânirii turceşti, a izbutit să ajungă la o mare înălţime a virtuţii şi a credinţei, să devină mai presus

113

chiar decât călugării şi asceţii, să devină mucenic al lui Hristos. Şi tu, iubitul meu, care trăieşti în lume, poţi, dacă vrei, să urmezi exemplul Sfântului Mucenic Anghel. Nu te împiedică nici femeia, nici familia, nici meseria.

114

PREDICĂ LA POMENIREA SFÂNTULUI MUCENIC MAMANT - 2 septembrie -

UN COPIL ORFAN

Toate, iubiţilor, toate ţările au sfinţi şi mucenici. Floarea care se numeşte sfinţenie răsare pretutindeni şi îşi răspândeşte parfumul. Dar există câteva ţări, care prezintă o deosebită rodnicie de sfinţi. Când deschidem sinaxarele şi citim vieţile

115

sfinţilor, vedem că acea ţară, care a dat pe cei mai mulţi sfinţi şi mucenici, este Asia Mică. Şi zicând Asia Mică înţelegem şi marea provincie a Pontului.

în regiunea Pontului a existat o cetate, care în primii ani ai creştinismului strălucea prin religiozitatea locuitorilor ei. Este Gangra, care era Scaun Episcopal până la catastrofa din 1922 în Asia Mică. Despre Gangra ni s-a dat prilejul să vorbim într-o predică anterioară, când am vorbit despre Sfântul Ipatie, Episcopul Gangrelor. Acum avem un nou prilej, ca să ne amintim de renumita Gangra. Ni-l dă viaţa unui alt mucenic, care s-a născut şi el în Gangra. Este Sfântul Mamant. Despre acest sfânt, care este sărbătorit pe 2 septembrie, vom vorbi.

Sfântul Mamant s-a născut în Gangra în 260 d.Hr. Nu au trecut multe zile din ziua în care s-a născut şi prigonitorii creştinilor i-au arestat părinţii şi i-au dat morţii. Pruncul a rămas fără apărare. Dar o femeie creştină milosârdă a avut milă şi l-a luat să-l ocrotească. Lângă această sfântă femeie a crescut micuţul. Primele cuvinte pe care le-a spus când a început să vorbească au fost „mama”. Astfel o striga pe femeia care îl ocrotea. Se zice că de-aici s-a numit Mamant. Când a crescut, copilul a

devenit păstor. Dar ce păstor! Păstor care-L iubea pe Dumnezeu. îşi conducea oile la păşuni bogate, la izvoare răcoroase şi le păzea de lupi şi de alte fiare sălbatice. Şi păscând oile, nu uita de Dumnezeu. îşi înălţa ochii la cer, privea noaptea stelele, asculta ziua cântecul păsărilor, respira aerul curat al câmpiilor şi al munţilor şi-I mulţumea lui Dumnezeu pentru toate bunătăţile, şi mai mult, pentru că i-a trimis pe acea sfântă femeie, care l-a crescut şi care l-a învăţat cu cuvântul şi cu pilda să-L iubească pe Hristos.

Mamant era un păstor binecuvântat. Era un păstor ca David, ca păstorii care îşi păzeau oile în noaptea în care S-a

născut Hristos şi au auzit acea prea dulce cântare îngerească: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire!”. Mamant era un păstor creştin. Şi un păstor creştin, care crede în Hristos, are o valoare mai mare decât oricine care are bogăţie, slavă şi onoruri. Mamant era un adevărat principe şi împărat. Bogat ca nimeni altul. Şi era bogat, pentru că îl avea pe Hristos. Şi cine îl are pe Hristos în inimă este superior tuturor. Evanghelia recunoaşte o singură nobleţe, nobleţea pe care o făureşte credinţa şi virtutea.

Sfântul Mamant îşi păştea oile şi era fericit. Dar epoca în care trăia era una foarte aspră. Era epoca prigoanei împotriva creştinilor. Şi aşa cum părinţii săi, pe care nu a reuşit să-i cunoască, au fost martiri şi l-au lăsat prunc, aşa şi acum Mamant era chemat să fie martir pentru Hristos. L-au denunţat că este creştin. L-au prins în staul, acolo unde îşi avea oile, şi l-au dus înaintea guvernatorului. La întrebarea lui dacă crede, a răspuns cu un singur „Da!”.

A început mucenicia. A fost lovit sălbatic. A fost aruncat în mare cu o piatră la gât. A ieşit din mare întreg şi nevătămat. L-au prins din nou. L-au aruncat în foc. A fost împuns cu o suliţă. A fost rănit în pântece. I-au ieşit cele dinlăuntru afară şi, ţinându-şi cu mâinile cele dinlăuntru ale sale, a alergat puţin, a ieşit afară din cetate şi a murit.

Mama lui adoptivă a zidit o biserică cu numele lui în cetatea Chesaria. în această biserică a Sfântului Mamant din Chesaria au liturghisit şi au vorbit doi mari Părinţi despre sfânt: Grigorie Teologul şi Vasile cel Mare. Iar sfintele lui moaşte, care erau îngropate în biserică, au făcut multe minuni.

Iubiţii mei creştini! Este emoţionantă viaţa şi mucenicia Sfântului Mamant. Dar din istorisirea vieţii lui vreau să luăm

aminte la un aspect. Şi acesta este că Mamant, la puţine zile după naştere, a rămas orfan. Ar fi murit, dacă nu s-ar fi găsit acea femeie miloasă care l-a ocrotit. Nu l-a născut ea, dar l-a iubit ca şi cum era propriul ei copil. Oare există astăzi astfel de sfinte femei, care să ia şi să ocrotească în casele lor pe copiii orfani? Unde găseşti astăzi o astfel de dragoste? S-a împuţinat mult şi există pericolul de a dispărea cu desăvârşire. Dimpotrivă, există lipsă de afecţiune, părăsire şi ură faţă de copii. Vă nedumeriţi de ceea ce vă spun?

În Mitropolia noastră nu a trecut multă vreme de când a venit o femeie şi cu lacrimi în ochi mi-a spus, că bărbatul ei a lovit-o, a izgonit-o şi a lăsat-o pe-afară. Ştiţi de ce? Pentru că femeia a rămas însărcinată, iar bărbatul, necredincios şi ateu, o forţa pe femeie să se ducă la doctor să facă avort. Şi pentru că femeia se temea de Dumnezeu şi n-a vrut să facă o astfel de crimă, a izgonit-o şi a venit la Mitropolie, ca să o ocrotim. Iată marea crimă a epocii.

Câte femei, nu numai în marile oraşe, ci şi la sate, nu iau medicamente, ca să nu nască copii, nu fac avort, nu uneltesc o mie-două mijloace satanice, ca să nu vină un copil pe lume! De câte ori mame nemilostive nu-şi aruncă copiii în râuri, în fântâni, în lacuri şi în tinichelele gunoaielor! Mii şi milioane de prunci au parte de o moarte cumplită chiar din partea părinţilor lor!

Dar, Sfinte Mamant, tu, care de prunc ţi-ai pierdut tatăl şi mama şi o femeie milostivă te-a luat şi te-a salvat, roagă-L pe Domnul să aprindă în inimile tuturor flacăra marii iubiri, care ardea în pieptul binecuvântatei tale mame adoptive.

Fie ca prin mijlocirile Sfântului Mamant, Domnul să lumineze şi să miluiască întreaga lume.

(Din volumul „Ta myripnoa anthi”, Atena, 2007)

PREDICĂ LA POMENIREA SFÂNTULUI MUCENIC VAVILA - 4 septembrie uN ÎNVĂŢĂTOR SFÂNT

Spune, iubiţii mei, spune undeva Apostolul Pavel, că apostolii care propovăduiau Evanghelia în mijlocul atâtor piedici şi primejdii se făcuseră „privelişte lumii, şi îngerilor şi oamenilor”. Adică, aşa cum unul care urcă pe scena teatrului se face văzut de către toţi care îl urmăresc, şi uneori îl aplaudă, iar alteori îl huiduie, aşa şi apostolii. S-au arătat în lume ca într-un mare teatru, iar îngerii şi oamenii urmăreau acţiunea lor. Erau o bucurie pentru credincioşi, îngeri şi arhangheli, dar şi o întristare pentru oamenii vicleni şi răi şi pentru duhurile întunericului, pentru demoni. întreaga lume îi urmărea. Veneau clipe în care apostolii erau încercaţi îngrozitor, iar privitorii îşi ţineau respiraţia. Dar ce bucurie simţeau creştinii şi îngerii din cer, când vedeau că apostolii, după o luptă uriaşă, izbuteau să iasă învingători!
119
Dar ce s-a întâmplat cu cei doisprezece apostoli se întâmplă şi cu toţi eroii creştinismului. Sfinţii devin teatru.

La acest teatru universal se va prezenta acum un sfânt, pe care Biserica noastră îl sărbătoreşte pe 4 septembrie. Este Sfântul Mucenic Vavila. Patria lui era Asia Mică. S-a născut în Nicomidia, care era atunci o cetate vestită.

împărat în Răsărit era atunci un groaznic vrăjmaş al creştinismului, Maximian. Prin mintea lui Maximian trecu ideea că ar reuşi să dezrădăcineze creştinismul. Deşartă idee! Pentru că creştinismul nu este o făcătură omenească, ci este un arbore ceresc, pe care l-a sădit aici pe pământ Hristos şi L-a adăpat cu Sângele Său şi nimeni, dar nimeni, nici om, nici diavol, nu va putea să-l dezrădăcineze. Cad frunze, se rup ramuri, arborele pare gol, dar rădăcina lui rămâne robustă şi peste puţin arborele se umple din nou de flori şi de roade. Arbore veşnic verde.

în aceiaşi epocă a acestei prigoane a creştinismului a trăit Sfântul Vavila. Meseria sa era cea de învăţător. învăţător nu închinător la idoli, ci creştin, care încerca să sădească în inimile copiilor pe Hristos. Şi deoarece învăţătura creştină era interzisă, Vavila i-a adunat pe copii într-un loc îndepărtat, în afara cetăţii. Acolo, departe de ochii închinătorilor la idoli, Vavila preda. Această şcoală ascunsă a lui Vavila ne aminteşte de acei ani groaznici ai stăpânirii turceşti, în care şi copiii de creştini de atunci învăţau „carte, lucrurile lui Dumnezeu” de la preoţi noaptea, în mănăstiri şi în biserici, la lumina candelei.

O astfel de şcoală ascunsă întemeiase sub un pod din Nicomidia Sfântul Vavila. Optzeci şi patru erau copiii care studiau la această şcoală creştină a lui Vavila. Şi era foarte emoţionant pentru cineva să vadă aceşti copii pornindu-se să meargă acolo pentru a asculta cuvintele lui Hristos.

Dar un închinător la idoli a trădat această şcoală ascunsă. S-a dus la Maximian şi i-a denunţat faptul. A spus că unul care
120
se numeşte Vavila adună pe ascuns copii sub pod şi îi învaţă săl cinstească pe Cel Răstignit şi să se lepede de zei. împăratul a poruncit să se ducă soldaţi şi să cerceteze locul şi dacă vor găsi o asemenea şcoală să o distrugă, să-l prindă pe învăţătorul creştin şi pe elevi şi să-i aducă înaintea lui. Soldaţii au împlinit porunca. S-au dus, au cercetat şi au descoperit şcoala ascunsă. L-au prins pe Vavila şi pe cei optzeci şi patru de elevi. Şi iată acum, toţi împreună, învăţător şi elevi, în faţa împăratului închinător la idoli. învăţător şi elevi, toţi erau hotărâţi să nu se lepede de credinţa lor.

împăratul se adresează mai întâi lui Vavila şi plin de mânie îl întreabă:

de ce, Vavila, eşti un om atât de rătăcit şi crezi într-un Om, care a fost răstignit şi omorât pe Cruce? De ce nu te-nchini la idolii cărora li se închină întreaga lume? De ce-ţi baţi joc de copiii creştinilor idioţi şi îi înveţi să nu se închine zeilor?... Acestea au fost acuzaţiile. La acestea Vavila a răspuns:

zeii cărora li se închină idolatrii sunt demoni, iar Dumnezeul meu, Domnul nostru Iisus Hristos, este adevăratul Dumnezeu, care a făcut cerul şi pământul. însă voi, închinătorii la idoli, sunteţi orbi şi nu vedeţi adevărul.

în urma acestei mărturisiri curajoase, Maximian a poruncit la patru soldaţi să-l lovească cu pietre pe sfânt peste diferite părţi ale trupului. Trupul s-a înroşit de sânge, dar şi în această stare Vavila a rămas credincios şi îl slăvea pe Dumnezeu cu glas mare şi spunea:

doamne Iisuse Hristoase, îţi mulţumesc, pentru că pe mine, bătrânul şi neputinciosul, m-ai întărit, ca să mă arăt mai puternic decât un împărat care este tânăr şi are atâta putere. Tu, Hristoase, îi întăreşti pe cei mici şi neputincioşi ai pământului, ca să învingă pe cei mari şi tari, ca să se slăvească numele

Tău cel sfânt...
121
Maximian s-a mâniat atunci şi mai mult şi a poruncit să-l arunce în temniţă.

Apoi, s-a întors către cei optzeci şi patru de copii. La început a încercat cu cuvinte dulci să-i facă să se lepede de Hristos.

copiii mei, le-a spus, ascultaţi cuvintele mele chibzuite, jertfiţi zeilor şi eu vă voi lua la palat, veţi trăi împreună cu mine şi veţi avea toate bunurile... La această propunere doi din copii, Amonie şi Donat, au răspuns şi au zis:

noi credem în Hristos şi niciodată nu vom jertfi zeilor voştri, care sunt surzi şi muţi... împăratul, care nu se aştepta la un astfel de răspuns de la copii, s-a mâniat şi a lăsat linguşirile şi a poruncit să-i bată mult şi să-i arunce în temniţă şi să-i lase fără pâine şi alimente, ca să moară de foame. Apoi, a poruncit să-l spânzure înaintea ochilor lor pe învăţătorul lor, să-l bată cu vine de bou şi să-i cheme pe copii unul câte unul, pe rând, să se lepede de Hristos. Dar niciunul din copii nu s-a lepădat de Hristos. La sfârşit, Maximian, văzând marea lor stăruinţă, a poruncit să-i omoare cu sabia. Iar când toţi erau conduşi la locul execuţiei, Vavila cânta: „Iată eu şi pruncii pe care mi i-ai dat, Dumnezeule!”.

Aşa a fost martirizat un învăţător şi împreună cu el optzeci şi patru de elevi şi au lăsat un exemplu pentru învăţători şi elevi. Fie ca toţi învăţătorii şi elevii din patria noastră prin minunatul exemplu al acelora şi în generaţia noastră de astăzi, generaţie a necredinţei şi a stricăciunii, să rămână neclintiţi în credinţa creştină şi în virtute. învăţătorii noştri să fie noi Vavila, iar elevii asemenea cu cei optzeci şi patru de elevi-eroi ai şcolii ascunse din Nicomidia.

(Din volumul „Apola ta epanghelmata”, Atena, 1980)
122
PREDICĂ LA NAŞTEREA MAICII DOMNULUI
Evanghelia Utreniei luca 1,39 - 49; 56:
“39. în zilele acelea, sculându-se Maria, s-a dus în grabă în ţinutul muntos, într-o cetate a seminţiei lui Iuda.
40. Şi a intrat în casa lui Zaharia şi a salutat pe Elisabeta.
41. Iar când a auzit Elisabeta salutarea mariei, pruncul a săltat în pântecele ei şi Elisabeta s-a umplut de Duh Sfânt,
42. Şi cu glas mare a strigat şi a zis: Binecuvântată eşti tu între femei şi binecuvântat este rodul pântecelui tău.
43. Şi de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu?
123
44. Că iată, cum veni la urechile mele glasul salutării tale, pruncul a săltat de bucurie în pântecele meu.
45. Şi fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul.
46. Şi a zis Maria: Măreşte sufletul meu pe Domnul.
47. Şi s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu,
48. Că a căutat spre smerenia roabei Sale. Că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile.
49. Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic şi sfânt este numele Lui.
56. Şi a rămas Maria împreună cu ea ca la trei luni; şi s-a înapoiat la casa sa. ”
PREASFÂNTA ÎMBRĂCATĂ ÎN NEGRU

Astăzi, iubiţii mei, este o sărbătoare de bucurie a Maicii lui Dumnezeu. Sărbătorim Naşterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Care este conţinutul sărbătorii şi ce simţăminte ne trezeşte?

Ca toţi oamenii, aşa şi Preasfânta a venit în lume prin cineva. Cine s-a născut din stâncă? Nimeni. Dintr-o mamă şi dintr-un tată ne-am născut cu toţii. Şi Preasfânta a avut părinţi: mama sa se numea Ana, iar tatăl ei Ioachim.

Erau oameni foarte evlavioşi, dar fără copii. Şi atunci lipsa copiilor era considerată o ruşine. Cine avea copii era considerat fericit. Cel care avea mulţi copii (cinci, şase, şapte, opt...) era fericit de ceilalţi. Acelea erau familii patriarhale.
124
Acum, copiii sunt consideraţi nenorociri. Nasc unul, cu greu doi, mai mult nu, stop! Asta este un blestem. Aşadar, acel cuplu fără copii îl ruga pe Dumnezeu zi şi noapte să le dea un copil, ca să i-L închine Lui.

Unde sunt astăzi astfel de mame?! Nu mai există dispoziţia de a oferi. Peste puţină vreme trei meserii vor dispărea: poliţistul, sora medicală şi clericul. De ce poliţistul să păzească ordinea şi să fie în pericol? De ce sora medicală să înnopteze lângă bolnav şi să nu se ducă să cânte la un club şi să adune bani? Şi e fraier altul care se face preot, pentru că-i fac pe drum gesturi ruşinoase? Nu. Vor dispărea câteva astfel de meserii necesare şi asta va fi un semn de decădere.

Aşadar, Ioachim şi Ana erau înaintaţi în vârstă. Se poate însă ca dintr-un butuc să iasă o floare şi dintr-o stâncă uscată să răsară un crin? în măsura în care dintr-o femeie stearpă poate răsări o floare, care se numeşte copil. Ceea ce este floarea pentru natură, ceea ce este steaua pentru cer, aceasta este copilul pentru familie. Dă mângâiere, bucurie şi veselie.

îl rugau pe Dumnezeu să le dea un copil, ca să i-l închine. Care mamă, când naşte un băieţel, zice: „Dumnezeul meu, învredniceşte-mă să-l închin Ţie, să fie un preot, să fie un călugăr”? Să fie mecanic, medic, avocat. Acestea sunt considerate lucruri mari. Preot?... M-am dus odată în nişte sate, dincolo de Aliakmona, în Hasia, acolo unde erau hoţi în munţi. Acolo, când se năştea un băieţel, vecinele îi urau: „Chira Maria, să-ţi trăiască, să devină căpitan!...”. Dacă însă copilaşul se îmbolnăvea şi era în primejdie să moară, atunci ziceau: „Să trăiască şi să se facă chiar şi preot”. Aţi înţeles? Primul lucru este să devină căpitan, al doilea, cel din urmă era să devină preot. Şi astăzi, care tată sau mamă consideră o cinste să-şi închine copilul lui Dumnezeu?

Ioachim şi Ana însă erau evlavioşi şi de viţă nobilă. De aceea, când Dumnezeu le-a dăruit o fetiţă gingaşă, au numit-o
125
Maria şi au închinat-o lui Dumnezeu. Ce înseamnă numele Maria? Multe femei au acest nume, dar nu ştiu ce înseamnă. Maria este un cuvânt evreiesc şi înseamnă „stăpână”, „doamnă”. Nu doamnă de primar, nu doamnă de procuror, nu doamnă de preşedinte, nu doamnă de şef de piaţă. Nimic din acestea. Ci Stăpână a lumii, Stăpână a îngerilor, cu adevărat Doamnă. Aceasta este Fecioara Maria.

Aşadar, astăzi este o bucurie universala întru Naşterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Cine se bucură de sărbătoarea Preasfintei noastre? Se bucură Sfânta Treime, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, pentru că s-a aflat singura femeie vrednică ca să poarte în cele dinlăuntru ei pe Cuvântul lui Dumnezeu, s-a găsit Vasul cel curat, Preabinecuvântata Născătoare de Dumnezeu. Se bucură şi se minunează îngerii, pentru că văd o făptură de pe pământ înălţându-se mai presus de nori şi de stelele cerului şi se face „mai cinstită decât heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât serafimii”; se bucură în mod deosebit Arhanghelul Gavriil, care a binevestit acesteia: „Bucură-te!” (Luca 1, 28). Se bucură proorocii, de la Isaia care a anunţat-o cu 800 de ani înainte până la cinstitul înaintemergător, care a salutat-o prin săltările din pântecele mamei lui. Se bucură drepţii Vechiului Testament, care au aşteptat-o de veacuri. Se bucură lumea întreagă, păcătoşii se îmbărbătează pentru că văd că le-a venit izbăvirea.

Toţi se bucură. Dar ea, Preasfânta? Ea, Preasfânta nu se bucură. Este tristă. Dacă am putea s-o vedem, am vedea-o îmbrăcată în negru şi plângând, iar lacrimile ei căzând din cer jos, pe pământul păcătos. De ce nu se bucură Preasfânta?

Cum să se bucure? Se întristează mai întâi de toate pentru că există guri necurate şi sinistre, pui de vipere, care-i
126
înjură numele zi şi noapte. Nicio femeie, oricât de păcătoasă ar fi, nu este înjurată atât cât e înjurată Preasfânta noastră de gurile elinilor! Să vă spun un lucru groaznic? Dumnezeu să ne miluiască! Dincolo de Evros mii de turculeţi sunt gata să ne taie cu săbiile, mii de soldaţi turci turbează să ne ucidă cu armele. Dar din toţi aceştia nici unul, nici unul nu înjură de Allah! Să merg mai departe? Vin la biroul meu soldaţi din Alexandrupoli, din Kozani şi din altă parte, copii buni, care cred în Dumnezeu. Şi se îngrozesc şi plâng şi-mi zic: „Ne va pedepsi Dumnezeu. De dimineaţa până seara şi cei mici şi cei mari înjură”. Cum să se milostivească Dumnezeu de noi? Turcul nu-l înjură pe Allah, dar soldatul elin să înjure cele dumnezeieşti şi nimeni să nu protesteze?! îndrăzneşte cineva să jignească pe vreunul din comandanţii respectivi? Cine? A, toţi aceştia sunt mari, iar Hristos este mic! De aceea este îmbrăcată în negru Preasfânta. Se tânguieşte pentru înjurături. Şi nu doar pentru ale bărbaţilor, ci mai nou şi pentru ale femeilor. Până acum ştiam că femeile cel puţin nu înjură. Acum aflu şi mă cutremur, că şi femeile vorbesc vulgar şi înjură. La asta nu mă aşteptam. în felul acesta am ajuns poporul care înjură cel mai mult în Balcani şi-n toată lumea.

Preasfânta mai plânge şi pentru pervertirea genului feminin. Predomină un alt tip de femeie, străin de caracterul elinidei ortodoxe. Este femeia cu pantaloni, goală, cu ţigară, cu unghiile vopsite şi cu părul tăiat, care şi-a lăsat casa şi copiii şi frecventează fără ruşine cluburile. Preasfânta noastră se tânguieşte pentru părăsirea şi destrămarea familiilor, pentru curvii, adultere, divorţuri, pentru toate relele care s-au întins în jurul nostru.

Aşadar, Preasfânta e îmbrăcată în negru pentru blasfemiile bărbaţilor, pentru depravarea femeilor şi încă pentru marea crimă a avorturilor. Dacă aş fi fost procuror şi poliţie, aş fi făcut anchetă în clinicile ginecologice şi aş fi găsit ce-aş fi

găsit? embrionii făcuţi bucăţi, care sunt aruncaţi în canale. Câţi copilaşi? Patru sute de mii pe ani Auziţi? Patru sute de mii! De aceea ne stingem ca popor. în Turcia iată copii, în Albania iată copii... Noi, din cauza avorturilor, avem cei mai puţini copii. Sau îmbogăţit ginecologii atei şi fără frică de Dumnezeu; copilul şi lira, avortul şi lira. Au spurcat pământul nostru cu sânge nevinovat! Plânge Preasfânta pentru ticăloşia noastră.

în sfârşit, Preasfânta este îmbrăcată în negru. — De ce? Pentru că multe din bisericile ei, dincolo, în teritoriile ocupate, ca de pildă Cipru, astăzi nu sunt în funcţiune. Mulţime de biserici de peste tot, din sate, de pe înălţimi, de pe lângă ţărm, minunate biserici, monumente ale artei de secole, ridicate în numele Preasfintei (una la Naştere, alta la Adormire, alta la Buna Vestire etc.) sunt astăzi închise sau sunt dărâmate şi profanate; cu crucile rupte, cu sfintele vase discul şi potirul furate sau aruncate, cu cristelniţele răsturnate, cu icoanele sparte sau desfigurate, cu mormintele necinstite... îmbrăcată în negru, Preasfânta plânge. Plânge pentru noi, plânge pentru Cipru, plânge dulcea noastră Mamă pentru întreaga lume.

Să ne rugăm, iubiţii mei, astăzi. Să ne păstrăm credinţa. Să ne închidem în casele noastre şi să plângem şi noi împreună cu Preasfânta. Noi, ca nişte păcătoşi, să ne tânguim pentru păcatele noastre. Şi să luăm o hotărâre: Să trăim potrivit voii Fiului ei Cel iubit, ca să avem binecuvântarea şi ca persoane, şi ca familie, şi ca neam. Amin.

(Biserica Sfântului Pantelimon din Florina,
7.09.1974, sâmbătă seara)

PREDICĂ LA NAŞTEREA MAICII DOMNULUI ŞI POMENIREA SFINŢILOR IOACHIM ŞI ANA (8 şi 9 septembrie)

UNICA FIICĂ

Pe 8 septembrie, iubiţilor, avem sărbătoare şi praznic. Pe 9 septembrie avem din nou sărbătoare şi praznic. Sfânta noastră

Biserică pe 8 septembrie sărbătoreşte şi prăznuieşte Naşterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pe 9 septembrie sărbătoreşte pomenirea părinţilor Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a lui Ioachim şi a Anei. Ca să înţelegem şi să simţim măreţia acestor două sărbători, trebuie să ne aruncăm o privire în Lumea Antică, de dinainte ca evlavioşii părinţi Ioachim şi Ana să o nască pe Născătoarea de Dumnezeu.

Toţi ştim istoria lui Adam şi a Evei. Au fost primii oameni pe care i-a zidit Dumnezeu. I-a pus într-un loc cu totul minunat, care avea toate bunurile. Se numea rai. Adam şi Eva trăiau acolo fericiţi. Nici foame, nici sete, nici boală, nici moarte nu existau acolo. Răul, care în mii de forme bate astăzi lumea, nu exista. Din păcate, întâi-zidiţii nu au păzit porunca pe care lea dat-o Dumnezeu. Porunca era: Să nu mâncaţi din rodul doar al unui copac. Era grea porunca asta? Nu. Pentru că alte mii de copaci fructiferi, plini de roade dulci, erau la dispoziţia lor. Dacă Dumnezeu le spunea că doar dintr-un copac aveau dreptul să mănânce roade şi din toţi ceilalţi nu, atunci o astfel de poruncă ar fi părut grea. Dar diavolul a invidiat fericirea celor întâi-zidiţi şi a început să-L acuze şi să-L calomnieze pe Dumnezeu pentru această poruncă. A venit şi i-a spus Evei că nu respectarea poruncii, ci încălcarea poruncii îi va face fericiţi. Din păcate, Eva a dat atenţie cuvintelor diavolului, a fost biruită de ispită, a mâncat din fructul oprit şi l-a făcut şi pe bărbatul ei să mănânce şi el.

întâi-zidiţii nu L-au ascultat pe Dumnezeu, ci pe diavol. Şi consecinţa? Din clipa în care au încălcat porunca lui Dumnezeu n-au mai avut nicio linişte. i-a cuprins teama. Păcătuiseră. Nu mai aveau loc în rai. Au fost izgoniţi de acolo. Uşa raiului se închise. Un înger cu o sabie de foc o păzea

şi nimeni nu mai putea să o deschidă şi să intre.
130

Dar cu toată nenorocirea pe care a suferit-o neamul omenesc din cauza neascultării celor întâi-zidiţi, omenirea avea o nădejde, că într-o zi toate răutăţile, toate nenorocirile se vor sfârşi şi va începe o nouă perioadă de viaţă fericită pentru lumea întreagă. Şi nădejdea aceasta nu a fost mincinoasă. A dat-o Dumnezeu. Da, însuşi Dumnezeu, Care i-a izgonit din rai pe Adam şi pe Eva, a spus diavolului, care ca un şarpe pătrunse în rai şi-i rătăci pe cei întâi-zidiţi, acestui întâi-lucrător al răului şi al nenorocirii: Duşmănie va fi între tine şi femeie, între sămânţa ta şi urmaşii ei. Dar un urmaş îndepărtat al Evei, pe care tu ai înşelat-o, va ridica război împotriva ta cu putere. Te va învinge, îţi va sparge capul, iar tu îi vei răni călcâiul, adică îi vei pricinui o mică şi neînsemnată rană (Facere 3, 15). Aceste cuvinte sunt prima profeţie care s-a dat omenirii. Această profeţie a fost o rază de mângâiere. Dumnezeu va învinge, iar nu diavolul.

Şi lumea aştepta să se împlinească această profeţie. Aştepta să vină Cel Puternic, Cel care avea să-l învingă pe diavol şi să dăruiască biruinţă împotriva păcatului şi a patimilor, îl aştepta pe Mesia. Mesia, adică Hristos, avea să se nască din femeie. Dar ce fel avea să fie femeia aceasta? Fecioară, zice Proorocul Isaia (Isaia 7, 14). O fecioară va naşte pe Mântuitorul lumii. Un lucru nemaiauzit!

Au trecut multe secole, lumea aştepta. Mii şi milioane de femei s-au născut. Multe din ele s-au învrednicit să nască prunci aleşi, care au devenit bărbaţi renumiţi, care s-au evidenţiat în meşteşuguri, în ştiinţe, în bogăţie, în putere, în lupte şi în războaie. Dar nicio femeie nu a fost găsită vrednică să-L nască pe Hristos. Femeia, care avea să-L nască pe Hristos, trebuia să fie curată, să fie cu desăvârşire şi pe de-a-ntregul o femeie deosebită. Să le întreacă pe toate în virtute, în curăţie, în bunătate. Să strălucească ca soarele, să fie albă ca zăpada. Să răspândească bunămireasmă ca şi crinul. Să fie mai curată decât strălucirile soarelui, mai înaltă decât proorocii şi patriarhii şi
131
chiar decât înşişi îngerii şi arhanghelii. Preasfânta a fost minunea lui Dumnezeu. Unica femeie din lume a fost Fecioara. Din neîntinatele ei sângiuri a luat trup Fiul lui Dumnezeu.

Ce limbă va putea să laude în cântări după vrednicie pe Preasfânta? Sfânta noastră Biserică în cinstea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a consfinţit multe sărbători. Iar una din acestea este Naşterea, adică ziua în care s-a născut Preasfânta. Luaţi aminte. Pe toţi sfinţii îi prăznuim în ziua în care au închis ochii în această lume deşartă. S-au născut păcătoşi şi au murit sfinţi. în timp ce Maicii Domnului nu doar Sfânta Adormire îi sărbătorim, ci şi Naşterea. Şi astfel, mărturisim că chiar dintru început Preasfânta a fost Cea Curată şi Neprihănită, Vasul strălucitor al Harului lui Dumnezeu, în care s-a sălăşluit Dumnezeiescul Mărgăritar, Hristos. Din ziua naşterii Preasfintei a început să cadă pe pământ ploaia de aur, dumnezeiescul har. Sărbătoarea Naşterii ei este începutul mântuirii lumii.

Dar Biserica nu cinsteşte doar pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Cinsteşte după cuviinţă şi pe părinţii ei, pe Ioachim şi pe Ana. A hotărât ca în ziua următoare sărbătorii Naşterii să se sărbătorească şi să se prăznuiască pomenirea părinţilor ei.

Ioachim şi Ana! Au fost una din cele mai alese şi iubite perechi din Lumea Antică. însă un vierme le mânca inima şi nui lăsa să se bucure de bucuria lui Dumnezeu. Nu aveau niciun copil. Erau sterpi. Era o epocă în care se socotea blestem, dacă cineva nu avea copii. în schimb, acum, în epoca satanică în care trăim, lumea se fereşte de copii mulţi ca de un blestem şi foloseşte toate mijloacele necinstite şi criminale, ca să nu-i aducă pe lume. însă în acea epocă pruncul îl socoteau ca dar al lui Dumnezeu. Şi Ioachim şi Ana se considerau pe ei nenorociţi, pentru că nu aveau niciun copil. Ani la rând se rugaseră lui
132
Dumnezeu să le dea un copil. Şi Dumnezeu a auzit rugăciunea lor. S-a întâmplat minunea. în pântecele Anei, care era stearpă, în cele dinlăuntru ale ei de marmură, a răsărit floarea. S-a născut copila.
Acesteia i-au dat dulcele nume de Maria. Astfel, unei mici minuni, naşterea unei copile din mamă stearpă, îi urmează cealaltă, minunea neasemuit mai mare, Naşterea lui Hristos din Fecioară.

Aşadar, să cântăm cu veselie şi noi: „Naşterea ta, de Dumnezeu Născătoare, bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit Soarele Dreptăţii, Hristos, Dumnezeul nostru, şi dezlegând blestemul a dat binecuvântare şi stricând moartea nea dăruit nouă viaţă veşnică”.

(Din volumul „Ta myripnoa anthi”, Atena, 2007)

133
PREDICĂ LA APOSTOLUL PRAZNICULUI ÎNĂLŢĂRII CINSTITEI CRUCI
14 septembrie -
I Corinteni 1, 18 - 24:
“18. Fraţilor, cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu.
19. Căci scris este: "Pierde-voi înţelepciunea înţelepţilor şi ştiinţa celor învăţaţi voi nimici-o”.
134
20. Unde este înţeleptul? Unde e cărturarul? Unde e cercetătorul acestui veac? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înţelepciunea lumii acesteia?
21. Căci de vreme ce întru înţelepciunea lui Dumnezeu lumea n-a cunoscut prin înţelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii.
22. Fiindcă şi iudeii cer semne, iar elinii caută înţelepciune,
23. însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie.
24. Dar pentru cei chemaţi, şi iudei şi elini: pe Hristos, puterea lui Dumnezeu şi înţelepciunea lui Dumnezeu. ”
CRUCEA - „NEBUNIE” ŞI „PUTERE”
Fraţilor, „cuvântul crucii pentru cei ce pier este nebunie, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Corinteni 1, 18)
Sărbătoare a crucii, iubiţii mei. Prăznuim acel eveniment istoric când Sfânta Elena s-a dus la Sfintele Locuri, a săpat adânc în locul Căpăţânii şi a aflat Cinstita Cruce, şi pentru că astăzi Cinstita Cruce a fost înălţată în timp ce mii de oameni se rugau şi spuneau „Doamne, miluieşte!”.
Despre cruce vorbeşte astăzi Evanghelia, despre cruce şi Apostolul. Dar Apostolul ne spune ceva foarte ciudat şi asupra acestui lucru vreau acum să fiţi atenţi.
„Cuvântul crucii”, zice, adică propovăduirea despre cruce, pentru unii este „nebunie”, iar pentru alţii este „înţelepciune şi putere” (I Corinteni 1, 18). Ciudat cuvânt.
135
Acelaşi lucru este şi dulce şi acru? Cum se poate asta? Cuvântul despre cruce sau va fi nebunie şi nu înţelepciune, sau va fi înţelepciune şi nu nebunie. Şi: sau va fi neputinţă şi nu putere, sau va fi putere şi nu neputinţă. Şi cu toate acestea aceste două lucruri opuse coincid în crucea Domnului. Oare care să fie cauza acestor părute antiteze?
Ca să vă dau o idee a antitezei care se observă în cruce menţionez un exemplu. Este soarele. Răsare soarele. Razele lui cad pe ceară şi ceara se topeşte; aceleaşi raze cad în noroi şi noroiul se face cărămidă. E de vină soarele? Nu. Ceara are însuşirea ca îndată ce se întâlneşte cu soarele să se înmoaie, iar noroiul are însuşirea, ca îndată ce se întâlneşte cu soarele, să se întărească. Depinde de materie şi de însuşirile ei. Aşa şi crucea. Este la fel ca soarele care luminează lumea, pentru unii este nebunie, iar pentru alţii este putere şi înţelepciune.
Crucea este „nebunie”, nerozie, neghiobie. Cine spunea asta? Pentru cine era „nebunie”? Pentru iudei. Iar iudeii nu puteau să-şi imagineze vreodată că un Dumnezeu va ajunge întro atât de mare neputinţă, încât să moară sus pe o cruce şi să devină obiect de râs şi al ironiilor. Elinii, iarăşi, care îşi imaginau pe zeii lor fulgerând şi tunând din vârful Olimpului, nu puteau să împace puterea divină cu neputinţa unui răstignit. De aceea, propovăduirea Celui Răstignit le părea „nebunie”, o nerozie.
Dar şi pentru alţii, până astăzi, propovăduirea despre cruce este nebunie. Există oameni care, dacă văd o fată sau un băiat, un om, în general, că se apropie de Dumnezeu şi de Biserică, că se spovedeşte, că se împărtăşeşte, că deschide Evanghelia, zic ironic: Gata, a luat-o razna, e nebun, prost, neghiob...; tot ce zice astăzi Apostolul. Propovăduirea crucii pentru ei este o nebunie, o tâmpenie, cum era atunci pentru iudei. Dar aceeaşi propovăduire, dacă pentru unii era nebunie, pentru alţii este „înţelepciunea şi puterea lui Dumnezeu”.
136
„Putere a lui Dumnezeu”! Cum este „putere a lui Dumnezeu”? Fiţi atenţi ca să vedeţi. în anii de demult au existat atât de mulţi dascăli antici să nu le spunem numele. Au încercat să salveze lumea. Ce-au izbutit? Nimic, absolut nimic. N-au putut să îndrepte nici pe femeia lor, nici pe copilul lor, nici pe vecinul lor, nici pe ei înşişi. Erau neputincioşi. Ia priviţi acum: din momentul în care s-a înălţat crucea Domnului, ce schimbare se observă! în dreapta Lui este un tâlhar afundat în sângele crimelor

pe care le-a făcut. Nimic nu l-a îndreptat; nici sfaturile mamei şi ale tatălui lui, nici teama de organele de stat, nici închisorile şi obezile, nici biciul şi nici chiar pedeapsa cu moartea, nimic. Cu toate acestea, imediat ce au căzut în inima lui razele cele dumnezeieşti ale Celui Răstignit, s-a schimbat. Soarele-Hristos a înmuiat inima lui învârtoşată pentru că în adânc avea o dispoziţie bună şi pe cel pe care nimic nu putea să-l îndrepte, îl vezi acum pocăindu-se şi devenind sfânt. Da. Puterea crucii l-a îndreptat.

Şi nu este doar asta. Din vremea în care s-a înălţat crucea multe astfel de minuni, morale şi duhovniceşti, au fost consemnate în istorie. Oameni care erau mânioşi şi irascibili au devenit blânzi, oameni care erau iubitori de arginţi au devenit milostivi, oameni care erau egoişti şi mândri au devenit smeriţi, oameni necumpătaţi şi desfrânaţi au devenit înfrânaţi şi cumpătaţi. Aceste schimbări le-a adus cinstita Cruce, care este centrul marilor coeziuni, este „puterea lui Dumnezeu”.

Ca să înţelegem întrucâtva aceste nepreţuite cuvinte ale Apostolului, care se împlinesc până astăzi, că pentru unii propovăduirea Crucii este nebunie, iar pentru alţii este înţelepciune şi putere, proporţional cu dispoziţia omului, ca să înţelegem care este puterea Crucii, aduc un exemplu care s-a întâmplat în Anglia. Acolo, aproape de mare era o stâncă mare, care trebuia să fie mutată. S-au adunat mulţi şi au încercat să o rostogolească, dar nu au reuşit. Atunci au adus o macara.
137

Macaraua a prins stânca şi prin apăsarea unui buton stânca s-a desprins şi a fost ridicată la înălţime ca şi cum ar fi fost o pietricică. S-au minunat toţi cum macaraua a ridicat stânca, pe care nu au putut-o mişca o sută de oameni. în acel moment, unul dintre ei a prins curaj, s-a întors către ceilalţi, care rămăseseră încă uimiţi de ciudata privelişte (atunci pentru prima oară se utiliza macaraua) şi le-a spus: Vă minunaţi de acest lucru? Vă minunaţi că această maşină, macaraua, a luat stânca şi a ridicat-o la înălţime ca şi cum ar fi o uşoară pietricică? Eu am să vă spun un alt lucru mai minunat. mai minunat? mai minunat. Ascultaţi. Pe mine mă ştiţi foarte bine. Ştiţi că până acum puţin timp am fost un beţiv. Mergeam noaptea în crâşme, ieşeam de acolo târziu, mergeam acasă, îmi băteam femeia, îmi tiranizam copiii. Am trăit o viaţă imorală şi necinstită. Şi când intram în la închisoare, când mă suceam în dreapta şi în stânga. Acum, din clipa în care am deschis Evanghelia şi am crezut în Hristos, mam schimbat. Eu eram stânca, şi macaraua este Crucea Domnului!...

Este frumoasă imaginea aceasta. Crucea lui Hristos este o macara atotputernică. Şi precum macaraua se apleacă şi prinde greutăţile, oricât de mari ar fi, şi le ridică la înălţime cu uşurinţă, aşa şi Crucea. Poate să fie un om oricât de îngreuiat de păcate. Puterea lui Dumnezeu, chiar dacă ar fi păcatele lui şi stâncă, şi munte întreg, poate să le ridice cu macaraua Crucii Domnului. Cu aceasta Hristos îi apucă pe păcătoşi şi-i înalţă până în ceruri. Pentru aceasta, la imnele Vecerniei auzim: „Bucură-te, Cruce prin care ne-am ridicat de pe pământ la ceruri” (Stihoavnă).

Voi, iubiţii mei, sper că primiţi propovăduirea Crucii şi cinstiţi profund taina Crucii. Nu sunteţi din cei care batjocoresc taina. Dimpotrivă, sunteţi creştini credincioşi şi binecinstitori. Credeţi în Hristos, pocăiţi-vă pentru păcatele voastre.
138
Mărturisiţi-vă părintelui vostru duhovnicesc, împărtăşiţi-vă cu Sfântul Trup şi Cinstitul Lui Sânge. Lumea, vânătorii de distracţii, modernii clienţi ai cluburilor de noapte şi ai jocurilor de cărţi pot să vă considere proşti. Nu sunteţi proşti, sunteţi inteligenţi. Sunteţi oameni care au înţeles sensul vieţii. Proşti şi neghiobi şi nebuni, care se îndreaptă spre pierzarea cea veşnică, sunt cei care nu cred în Hristos. Prin urmare, dacă oricine, fie soţ, fie rudă, fie vecin, fie vecină vă spune: De ce nu participaţi la viaţa lumii, pierdeţi prilejurile de a vă bucura şi vă petreceţi vremea inutil, crezând în Hristos, voi nu luaţi în calcul aceste vorbe. Această caracterizare s-o aveţi drept laudă şi medalie. Pentru că vedeţi, din epoca Apostolului Pavel cuvântul Crucii pentru unii era „nebunie”, iar pentru alţii era „înţelepciune şi putere”.

Fie ca cinstita Cruce să ne întărească, aşa încât să înaintăm continuu din putere în putere şi din virtute în virtute până ce vom ajunge în împărăţia lui Dumnezeu, căreia fie ca toţi să ne învrednicim prin jertfa izbăvitoare şi prin învierea Domnului nostru Iisus Hristos.
(Biserica Schimbării la Faţă a Mântuitorului, 14.09.1974)
139

PREDICĂ LA POMENIREA SFINTEI EUFIMIA - 16 septembrie -
DIN CE ECHIPĂ FACEŢI PARTE?

Şi iarăşi, iubiţii mei creştini, vom vorbi despre Asia Mică. Pont şi Asia Mică! Oriunde am săpa în sfintele noastre pământuri vom găsi moaştele sfinţilor şi mucenicilor, mai vechi şi mai noi, care s-au jertfit pentru credinţa lui Hristos. Una din cetăţile Asiei Mici, zidită în faţa Constantinopolului, a fost şi Calcedonul. în această cetate a avut loc un Sinod Ecumenic, au propovăduit mari Părinţi ai Bisericii şi au fost martirizaţi o mulţime de creştini.
140
în această cetate a trăit şi a fost martirizată în veacul al III — lea d.Hr. Sfânta Eufimia, care este sărbătorită pe 16 septembrie. Care a fost viaţa sfintei şi care a fost sfârşitul ei mucenicesc?! Acestea, în puţine cuvinte, le vom vedea în această omilie a noastră.

În acea epocă, era împărat unul din cei mai sălbatici prigonitori ai creştinismului, Diocleţian. Acesta îşi propusese să dezrădăcineze cu desăvârşire creştinismul. A uneltit diferite mijloace ca să izbutească în scopul său satanic. în Calcedon, unde s-a dus ca să urmărească acţiunile slujitorilor săi pentru nimicirea creştinilor, oamenii îi adorau pe falşii zei ai idolatriei antice, dar în mod deosebit îl adorau pe Ares, zeul războiului. Acestuia închinătorii la idoli îi zidiră un templu vestit. Au zidit uriaşa lui statuie, îi aduceau jertfe şi-i prăznuiau sărbătorile în chefuri şi desfrânări. Erau închinători la idoli şi de aceea sărbătoreau aşa. Dar ce să spunem despre creştinii de astăzi, numiţi ortodocşi, care, deşi zic că cred în adevăratul Dumnezeu şi se închină sfinţilor şi mucenicilor, aceştia la sărbătorile creştine fac destrăbălări şi chefuri mai rele decât anticii închinători la idoli? Creştini cu numele, dar cu viaţa închinători la idoli.

Acolo deci, în Calcedon, s-a dus Diocleţian. Plin de ură împotriva creştinilor, a poruncit ca toţi creştinii, care nu se vor închina statuii lui Ares şi nu vor aduce jertfe, să fie prigoniţi şi să fie pedepsiţi cu chinuri groaznice. Creştinii din Calcedonul de atunci, ca să-şi păstreze credinţa, se adunau pe ascuns în diferite case şi acolo studiau Sfânta Scriptură, cântau cu toţii împreună şi se împărtăşeau cu Preacuratele Taine cu lacrimi în ochi. Casele deveniseră biserici. Iar creştinii din Calcedon, ca să scape de atenţia prigonitorilor, se împărţiseră în mai multe grupuri sau echipe. Fiecare grup îşi avea şeful lui şi toţi ştiau în ce casă trebuie să se adune pentru slujba dumnezeiască.
141
Unul din aceste grupuri, cel mai ales, era grupul care o avea în frunte pe Sfânta Eufimia. 49 erau persoanele grupului ei. Toate persoanele erau strâns legate între ele şi luaseră eroica hotărâre ca, dacă vor fi prinse, să moară muceniceşte pentru Hristos.

Nişte spioni ai tiranului au descoperit locul unde se aduna grupul Sfintei Eufimia. Au fost arestaţi toţi cei 49 şi duşi în faţa guvernatorului din Calcedon. La porunca lui de a cădea să se închine idolului niciunul nu s-a supus. Drepţi îşi mărturiseau credinţa. Imediat a poruncit să-i arunce în temniţă. Au suferit mult. îi băteau cu curele. Trupurile lor se umpluseră de sânge. După 20 de zile, tiranul a poruncit şi i-a scos din închisoare. Spera că chinurile închisorii i-ar face să îngenuncheze şi să se închine idolului. Dar ce lucru ciudat! Trupurile martirilor se vindecaseră de răni! Niciun semn nu se mai vedea pe trupurile lor. Asta era o minune, care ar fi trebuit să-l facă pe tiran să se gândească serios şi să-şi schimbe cugetul. Dar când omul are o dispoziţie rea poate să vadă şi mii de minuni, nici vorbă să creadă. Aşa cum frumos scrie Sinaxarul, precum arapul nu se face alb şi racul nu poate învăţa să meargă înainte, aşa şi tiranul, care a chinuit-o pe Sfânta Eufimia şi pe ceilalţi mucenici, nu şi-a schimbat dispoziţia. Ameninţa că o va arde pe întâistătătoare, pe Sfânta Eufimia. La această ameninţare a tiranului sfânta a răspuns: Eu, o, tirane, nu mă tem de acest foc vremelnic. Mă tem de acel foc, de focul cel veşnic, care îi va arde fără încetare pe cei care se leapădă de Hristos.

Tiranul a poruncit şi s-a aprins un foc ca să o ardă pe sfântă. Doi soldaţi, Sostene şi Victor, n-au îndrăznit să îndeplinească porunca tiranului, pentru că după toate câte văzuseră, crezuseră şi ei în Hristos. Vedem au spus tiranului, un înger care împrăştie focul şi nu-l lasă să se apropie de sfântă, iar pe noi ne ameninţă... Soldaţii au crezut, tiranul nu a crezut. Soldaţii au fost aruncaţi în temniţă, iar tiranul cu alţi soldaţi a
142
continuat mucenicia Sfintei Eufimia. Dar din toate chinurile pe care le istoriseşte Sinaxarul, Sfânta Eufimia scăpa într-un mod minunat. Dragostea ei faţă de Hristos era mai caldă decât focul. Credinţa ei biruia toate ispitele şi chinurile. Prin chinurile ei, Sfânta Eufimia strălucea încă şi mai mult. O stea, care a luminat nu doar cele 49 de persoane ale grupului ei, ci şi pe ceilalţi, închinătorii la idoli, care priveau minunile şi mai ales răbdarea ei în chinuri, credeau în Hristos şi-şi mărturiseau public noua

credinţă. în felul acesta, grupul ei a crescut şi s-a înmulţit. Tiranul nu reuşea în planurile lui. S-a dus să împrăştie grupul, dar în loc să-l împrăştie, a văzut grupul mărindu-se şi pe creştini înmulţindu-se.

Dar a venit ceasul sfârşitului mucenicesc al sfintei. Tiranul a poruncit s-o arunce la fiare sălbatice şi înfometate. Dar imediat ce un urs a muşcat-o pe sfântă, sufletul sfintei a zburat din trupul chinuit şi s-a dus în ceruri, ca să-L întâlnească acolo pe Mirele cel Ceresc, pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Iubiţii mei! Vedeţi ce a izbutit o femeie care a crezut în Hristos? A biruit pe tiran şi toate chinurile. Câte ne învaţă! Dar din toate învăţăturile, vreau să luaţi aminte la una. Sfânta Eufimia a avut un grup din 49 de persoane. Le catehiza, le învăţa şi le sfătuia la frumoasele lupte creştine. Arătaţi-mi, iubiţii mei creştini, un astfel de grup, ca să cad şi să mă închin căpeteniei şi sfinţilor lui membri. Astăzi, în epoca noastră, există grupuri sau echipe, care cu fanatism dau cu piciorul în minge şi adună lumea pe stadioane, dar grupuri sau echipe cu un scop mai înalt, cum a fost grupul sau echipa Sfintei Eufimia, unde? Vai! Cât s-a răcit credinţa creştinilor de astăzi!

Acum, în ultima vreme, în Mitropolia noastră se face o încercare în fiecare parohie, chiar şi în cea mai mică, să existe un cerc de bărbaţi care să studieze Sfânta Scriptură şi un cerc de

143

femei care să studieze Scriptura şi să se roage. Dacă am avea în toată patria noastră astfel de cercuri şi dacă toate aceste cercuri ar deveni ca grupul Sfintei Eufimia, o, atunci, ce propăşire duhovnicească am avea în patria noastră!

Creştinii mei, bărbaţi şi femei, Episcopul Florinei cu lacrimi în ochi vă roagă: înmulţiţi aceste grupuri sau echipe spre slava lui Dumnezeu. Toţi şi toate în cercuri, în echipe ale Domnului!

(Din volumul „Ta myripnoa anthi", Atena, 2007)

144

PREDICĂ LA POMENIREA SFÂNTULUI EVSTATIE PLACHIDA - 20 septembrie -

UN SFÂNT GENERAL

în priveliştea, iubiţii mei, în priveliştea eroilor şi mucenicilor creştinismului se arată acum un sfânt, care provine din armată, ca să demonstreze că şi soldaţii, şi chiar şi ofiţerii, pot să se sfinţească şi să se facă părtaşi ai împărăţiei cerurilor. Sfântul pe care îl vom pune înainte în această predică este

145

Sfântul Evstatie Plachida, a cărui sfântă pomenire Biserica Ortodoxă o sărbătoreşte pe 20 septembrie.

Sfântul Evstatie s-a născut în capitala lumii, Roma, la sfârşitul primului secol d.Hr. De tânăr s-a înrolat în armata romană şi graţie înzestrărilor sale a ajuns până la gradul de general şi s-a distins în multe bătălii. Era căsătorit. Avea o femeie aleasă, Tatiana, şi doi copii. Glorie, bogăţie şi măreţii erau în casa lui. Dar ce să faci cu toate acestea, dacă-ţi lipseşte credinţa în Hristos? Şi generalul Plachida, cum se numea înainte de a se boteza, ca religie era închinător la idoli, şi el şi familia sa, şi trăiau în groaznicul întuneric al rătăcirii. Dar Plachida nu a rămas toată viaţa în rătăcire. A crezut în Hristos. Cum?

Într-o zi, Plachida a ieşit la vânătoare. Acolo, în timp ce vâna, i-a apărut în faţă un mare şi minunat cerb, care îl privea în ochi. A încercat să se apropie de el şi să-l prindă viu. Chiar dacă îl vâna călare pe cal, nu putea să se apropie de el. Şi la un moment dat cerbul a sărit peste o prăpastie şi s-a aflat de partea cealaltă. Calul lui Plachida nu mai putea să înainteze. Deodată, Plachida vede între coamele cerbului o cruce, care strălucea ca soarele, şi a auzit un glas: plachida, de ce mă prigoneşti? Eu sunt Hristos. Şi pentru că ai dispoziţie bună, de aceea mă arăt ţie, ca să te prind în mrejele iubirii Mele de oameni. Trebuie să cunoşti adevărul şi să încetezi să mai adori idolii, cei surzi şi fără simţire.

După această vedenie, Plachida a crezut, s-a botezat şi a primit numele de Evstatie. împreună cu el s-au botezat soţia şi copiii lui. Tatiana s-a numit Teopisti, iar copiii săi Agapie şi Teopist. Erau de-acum o familie creştină. A auzit şi glas din cer, care îi vestea de mai-înainte că va îndura multe necazuri, dar Domnul îl va slăvi.

146

Nu a trecut multă vreme şi iată că necazurile şi ispitele au venit una peste alta. Ai crede că citeşti Cartea lui Iov, citind viaţa lui Evstatie. Prima ispită: Slujitorii au fost loviţi deodată de o boală şi au murit toţi. A doua ispită: Caii şi animalele lui au murit toate. A treia ispită: Nişte hoţi au intrat în conacul său când el lipsea şi i-au furat toate averile. Şi dacă la început era cel mai bine-aşezat, cel mai înstărit, a devenit sărac şi vrednic de plâns.

în această situaţie în care au ajuns, Teopisti i-a spus: ce mai stăm în acest loc şi suntem ruşinea

lumii? Să plecăm, să mergem în altă parte, ca să nu ne cunoască nimeni... Sfântul a primit şi au pornit să meargă departe, la Ierusalim. Dar în călătorie l-au aflat noi ispite. Femeia lui a căzut roabă pe mâini barbare. Cei doi copii ai săi, după ce cu mare efort i-a trecut peste un râu năvalnic, doar ce ieşiseră la uscat, pe unul l-a răpit un lup, iar pe celălalt un leu şi au dispărut.

Când Evstatie a văzut această groaznică privelişte, a început să se întristeze şi să zică: dumnezeul meu, ajută-mă în această clipă grea! Tu, care l-ai ajutat pe Iov, ajută-mă şi pe mine...

Prin rugăciunea pe care a făcut-o, Evstatie s-a uşurat şi sa întărit în hotărârea de a rămâne statornic în credinţă până la sfârşitul vieţii. Astfel, pentru încă o dată, s-a auzit cuvântul lui Iov: domnul a dat, Domnul a luat. Fie numele Domnului binecuvântat.

Sfântul Evstatie, de-acum necunoscut în lume şi părăsit, sărac şi zdrenţuit, s-a dus şi s-a făcut paznic într-o vie.

De atunci au trecut mulţi ani. Evstatie fusese aproape uitat. Dar când barbarii au lovit din nou Imperiul Roman şi oştile romane erau învinse, mulţi care-şi aminteau de eroismul

lui Plachida, au zis împăratului că doar cu generalul Plachida în frunte ar putea să învingă. împăratul a primit propunerea lor şi a trimis să-l caute pentru a-l găsi şi a-l aduce înaintea lui. Doi vechi prieteni ai lui Plachida antioh şi Acachie, căutându-l au ajuns în cetatea Berit. Când Evstatie i-a văzut, i-a cunoscut. Dar ei, cum să-şi închipuie că sub acea îmbrăcăminte săracă era gloriosul general de odinioară? Evstatie s-a apropiat de ei şi i-a rugat să rămână la el să le ofere ospitalitate. Ei i-au spus lui Evstatie scopul lor. Cei doi prieteni au înţeles din anumite semne că generalul pe care-l căutau în tot imperiul era el. Şi când s-au convins, l-au întrebat: tu eşti marele general Plachida? Evstatie nu a mai putut să ascundă şi şi-a dezvăluit identitatea şi cu lacrimi a căzut pe prietenii săi şi-i îmbrăţişa. Prietenii săi l-au condus la palat. A fost primit cu mare onoare. A primit din nou demnitatea de general. A alcătuit o oaste aptă de luptă şi a ieşit la război. între soldaţii din oastea sa erau şi cei doi copii ai săi, despre care ştim că au fost răpiţi de fiarele sălbatice şi erau consideraţi pierduţi, dar nu se pierduseră. Nişte ciobani izbutiseră să-i salveze, iar ei au crescut fără să-şi cunoască tatăl. Dar acum, în armată, în urma unui episod emoţionant, pe care nu putem să-l istorisim aici, Evstatie s-a cunoscut cu copiii săi, iar bucuria lui a fost de nedescris. Dar şi femeia lui, Teopisti, şi ea fusese salvată şi păzită de barbari şi a fost găsită şi recunoscută de către bărbatul ei.

Astfel, întreaga familie, după groaznice peripeţii, s-a reîntâlnit şi a cunoscut din nou zile de glorie şi de măreţie. Şi după cum Iov, în urma multor încercări, a cunoscut zile de bucurie şi de fericire, aşa şi Sfântul Evstatie. Dumnezeu a binecuvântat cele din urmă mai mult decât pe cele dintâi.

Dar împăratul Traian, care-l preţuia şi-l iubea pe Evstatie, a murit. Noul împărat s-a arătat a fi Adrian. Acesta l-a persecutat pe Evstatie. Evstatie împreună cu femeia şi cu copiii lui au fost prinşi şi, pentru că toţi şi-au mărturisit credinţa în

Hristos, au fost condamnaţi la moarte mucenicească. I-au aruncat într-un vas de aramă, care avea forma unui bou. Au aprins focul

Astfel a mărturisit întreaga familie.

Sfântul Evstatie a fost ofiţer, un ofiţer cu grad mare. Dar un ofiţer care a crezut în Hristos, a trăit o viaţă creştină, iar Dumnezeu l-a cinstit şi l-a slăvit. Fie ca exemplul credinţei şi răbdării acestui erou al creştinismului să fie urmat de toţi ofiţerii patriei noastre. Fie ca toţi să devină Evstatie ai zilelor noastre.

PREDICĂ LA POMENIREA SFÂNTULUI MUCENIC FOCA

- 22 septembrie uN SFÂNT GRĂDINAR

Iubiţii mei, la începutul omiliei mele vom vorbi despre Pont. Nu pentru că suntem originari din Pont, nici pentru că vrem să subestimăm alte regiuni, care toate au a prezenta o cultură remarcabilă, ci pentru că istoria Pontului, dată fiind poziţia lui geografică, se împleteşte cu mari evenimente ale Neamului.

În Pont au trăit şi au activat marii Părinţi şi Dascăli ai Bisericii, precum Vasilie cel Mare, dar şi monahi şi asceţi. în Pont a înflorit o viaţă creştină. S-au construit biserici deosebite. în vremea persecuţiilor din primele veacuri martirii din Pont au fost nenumăraţi. Dar după încetarea persecuţiilor, în timpul lui Constantin cel Mare şi a urmaşilor lui, Pontul a fost organizat şi mai bine

în mitropolii şi multe episcopii. Mai târziu, s-au zidit renumitele mănăstiri, precum cea a Maicii Domnului de la Sumela, a Sfântului Ioan Vazelonos şi a Sfântului Gheorghe Peristereota.

Dar au venit peste Pont vremuri foarte grele, anii stăpânirii turceşti. Turcii au împilat mult Pontul, ca să-şi schimbe credinţa. Câţiva şi-au schimbat credinţa. Dar atât de mare era influenţa, încât şi cei care-şi schimbaseră credinţa îşi păstrau limba, moravurile şi tradiţiile greceşti. Pontul, cu
150
excepţia câtorva renegaţi, a rămas credincios şi afierosit închinării în faţa Celui Răstignit. în martirologiul Pontului s-au adăugat noi mucenici. Aşa a trăit Pontul până când a venit marea catastrofă din 1922, când întregul Pont a fost dezrădăcinat, iar martiricul său popor a fost împrăştiat în toate părţile patriei şi mai ales în Macedonia.

Un mucenic din Pont vom prezenta acum dragostei voastre. Să-l primim cu bucurie şi veselie ca pe un frate al nostru mai mare, care a trăit în vremurile trecute. în groaznicii ani ai primelor persecuţii a mărturisit pe Hristos şi s-a învrednicit să primească cununa cea neveştejită a slavei. Este Sfântul Foca grădinarul, a cărui sfântă pomenire Biserica Ortodoxă o sărbătoreşte pe 22 septembrie.

Sfântul Foca s-a născut în una din cele mai minunate cetăţi ale Pontului, în Sinope, o cetate la mare, ale cărei ţărmuri se scaldă în valurile sălbatice ale Mării Negre. Era căsătorit. Avea femeie şi copii. îndeletnicirea lui era de grădinar. Reuşise prin hărnicia sa să prefacă un loc sălbatic într-o grădină foarte frumoasă. O cultiva cu grijă, iar din roadele grădinii îşi întreţinea familia. Dar aşa cum el era iubitor de oameni, o parte din zarzavaturile grădinii o împărţea vecinilor săi săraci. Astfel, grădina lui Foca devenise un centru misionar. Sfântul Foca le spunea celor care îi vizitau grădina câte ceva despre Hristos. La umbra copacilor Foca învăţa. Şi, desigur, prilej de învăţătură lua de la apa cu care uda grădina, de la copacii fructiferi, de la florile multicolore, care răspândeau bunămireasmă. Dar Dumnezeiescul învăţător, Iisus Hristos, nu lua şi El prilej din frumoasele Lui făpturi pentru a învăţa minunatele Sale parabole? Cele văzute sunt o icoană a lumii nevăzute. Dacă grădina cea materială este frumoasă, cu cât mai frumos va fi raiul, această grădină a lui Dumnezeu!
151

Aşa se gândea Sfântul Foca şi aşa trăia. Şi aşa trebuie să gândim şi să trăim şi noi. Şi mai ales cei care au fericirea să nu trăiască la oraş, ci în frumosul mediu natural şi să respire aerul curat, privind frumuseţile pământului şi ale cerului. Ajunge o floare a pământului, ajunge o stea a cerului ca să demonstreze că există Dumnezeu.

Sfântul Foca trăia o viaţă liniştită cu familia sa. în sudoarea cinstită a feţei sale îşi mânca pâinea şi îi mulţumea lui Dumnezeu şi-L slavoslovea pentru binecuvântarea pe care o avea în casă. Era un om atât de fericit, încât nu poate niciun bogat să-şi imagineze. Pentru că fericirea omului nu stă în bogăţie, ci în liniştea conştiinţei. Dar peste puţin timp acest sălaş pământesc al fericirii s-a dărâmat. Grădina s-a pustiit. Centrul misionar a fost distrus, iar Foca din grădinar a devenit mucenic al lui Hristos. Şi din grădina pământească s-a mutat în cea cerească. Cum?

Se decretase o persecuţie sălbatică împotriva creştinilor, închinătorii la idoli năvăleau ca nişte lupi şi sfâşiau oile, pe creştini. Oriunde descopereau creştini, îi persecutau, îi prindeau şi îi executau fără judecată. Şi pentru că grădinarul Foca era cunoscut pentru activitatea sa creştină, conducătorii au trimis soldaţi ca să-l prindă, să-l execute şi să-i aducă al său cap. Soldaţii nu-l ştiau personal pe Foca. Au ajuns în acea parte unde locuia. Foca i-a primit pe soldaţi cum primea pe orice străin. Nu ştia scopul lor. Nici ei nu i l-au arătat imediat. Foca i-a găzduit creştineşte. După câteva zile, soldaţii i-au spus că au venit în acel loc cu porunca de a prinde şi a executa un creştin, care se numeşte Foca.

te rugăm, i-au spus, să ni-l arăţi...

Foca, auzind aceste cuvinte, nu s-a tulburat, ci cu linişte le-a răspuns soldaţilor, zicându-le:
152

acum vă voi arăta cine este Foca... S-a retras într-un loc deosebit şi I-a mulţumit lui Dumnezeu că venise ziua să arate prin fapte că este creştin şi rob adevărat al Domnului. După aceea, s-a dus şi şi-a săpat groapa, unde avea să fie îngropat. S-a îngrijit cu deosebită atenţie de soldaţi în acea ultimă noapte şi apoi le-a spus soldaţilor, prefăcându-se oarecum:

iubiţii mei prieteni, aflaţi că eu cu multă grijă am cercetat şi l-am găsit pe criminalul pe care-l căutaţi. Vânatul pe care îl căutaţi este acum în capcană... Şi când soldaţii l-au întrebat cine este, Foca a răspuns:

nu este departe, este foarte aproape de voi. Este cel care în acest moment vorbeşte cu voi...

Când soldaţii au auzit acest cuvânt, s-au tulburat. Au fost emoţionaţi până la lacrimi şi nu voiau să împlinească porunca pe care au primit-o, după atâta îngrijire şi găzduire. Dar Foca îi ruga să nu ezite, ci să facă ceea ce li s-a poruncit. Soldaţii, chiar dacă erau sălbatici şi duri şi obişnuiţi să verse sânge, cu toate acestea ezitau mult. Un astfel de exemplu de lepădare de sine, de abnegaţie şi spirit de sacrificiu nu mai văzuseră.

deci o aşa putere are creştinismul asupra sufletelor simple, ca să facă din ele eroi şi mucenici? se întrebau soldaţii.

După multe ezitări şi o luptă lăuntrică cu ei înşişi, soldaţii au împlinit dispoziţia.

L-au decapitat pe Foca. Sfântul lui suflet a zburat în cer, iar sfintele sale moaşte au rămas în Pont izvor de deosebite binecuvântări şi minuni. Se spune că marinarii, care călătoreau pe Marea Neagră şi erau în primejdii, chemau ajutorul Sfântului Foca şi erau salvaţi, iar în corabia lor aveau icoana sfântului Foca.

Un mucenic grădinar!

153

I.

PREDICĂ LA POMENIREA SFINTEI MUCENIŢE TECLA - 24 septembrie -

LOGODNE

Iubiţii mei creştini, în această omilie vom vorbi despre o logodnă care s-a desfăcut. Şi, mai întâi de toate, trebuie să spunem că nu este un lucru bun ca logodnele să se desfacă. Un tânăr sau o tânără care se logodeşte trebuie ca mai întâi să se gândească serios. Pentru că desfacerea unei logodne îl expune

154

pe tânăr, dar mai ales pe tânără în ochii lumii. Desigur că logodna nu este o legătură care nu se desface, cum este Nunta. Pentru că Nunta este o taină care nu se desface după învăţătura Bisericii, în timp ce logodna este o făgăduinţă ce se face, în înţelesul că se va face Nunta. Dar cuvântul care se dă pentru Nuntă nu trebuie să fie încălcat atât de uşor. Doar dacă pe perioada logodnei se întâmplă ceva grav, care zdruncină dragostea şi credinţa celor logodiţi.

În anii de demult desfacerea logodnei era un lucru rar. Desigur, avem exemple în care fetele s-au logodit, logodnicii lor au fost nevoiţi să plece în străinătate, dar tinerele rămâneau credincioase logodnei lor, şi după ani, când logodnicii lor se întorceau din străinătate, avea loc Nunta. Dar acum, tinerii nu consideră a fi ceva rău să se bage în case străine, să întreţină relaţii, să facă oficial logodna, să înceapă să trăiască în nelegiuire cu logodnicele lor, şi apoi, fără ruşine de oameni şi fără frică de Dumnezeu, să desfacă logodna şi să părăsească fetele pe care le-au necinstit în mâinile părinţilor nefericiţi. Câte astfel de drame familiale nu se întâmplă în patria noastră! Desigur, sunt vinovaţi tinerii. Dar sunt vinovaţi şi părinţii fetelor, care înainte de a avea loc Cununia îngăduie fetelor lor să trăiască împreună cu logodnicii lor. Logodna nu înseamnă Nuntă. Logodna este o pregătire pentru Nuntă. Este o scurtă perioadă, în care logodnicii trebuie să se păzească pe ei înşişi curaţi de orice păcat trupesc, şi feciorelnici trupeşte şi sufleteşte să se apropie de Taina Nunţii. Nuntă, în care mireasa merge la biserică însărcinată, gata să nască, nu este Nuntă, ci batjocură a Tainei Nunţii. Şi iarăşi, strig şi rog: Fete, care vă logodiţi, păstraţi-vă trupurile şi sufletele voastre curate până va avea loc Nunta. Părinţi, care aveţi fete de măritat, nu le îngăduiţi niciodată fetelor voastre, dacă s-au logodit, să trăiască în casa voastră în mod nelegiuit, ca şi cuplu. Păcatul este mare. Veţi rămâne neîmpărtăşiţi doi ani pentru păcatul acesta.

155

Astăzi se desfac logodnele şi Nunta pentru nimic. Dar logodna despre care vom istorisi constituie un caz excepţional. Deoarece motivul pentru care s-a desfăcut nu a fost unul din motivele obişnuite, din cauza cărora se desfac astăzi logodnele, ci un motiv care provoacă o profundă emoţie, pentru că arată cum dincolo de erosurile trupeşti există şi un alt eros, un eros dumnezeiesc, erosul lui Hristos.

În Iconiu, o cetate din Asia Mică, în primele secole ale creştinismului, trăia o tânără cunoscută pentru bogăţiile părinţilor ei şi pentru frumuseţea ei deosebită. Se numea Tecla. O mireasă foarte căutată. Părinţii ei au logodit-o cu un tânăr ales, care se numea Tamir. Dar în timp ce toţi aşteptau să aibă loc Nunta, ceva neprevăzut s-a întâmplat şi Nunta s-a zădărnicit. Cum? în Iconiu a venit Apostolul Pavel. A fost găzduit în casa unui oarecare creştin, pe nume Onisifor. în această casă, în fiecare zi se aduna multă lume, ca să-l asculte pe Pavel. La una din aceste adunări a fost şi Tecla în

auditoriu. Tecla era o închinătoare la idoli şi pentru prima dată auzea de numele lui Hristos. Felul în care a predicat Pavel a impresionat-o mult. Cuvintele lui ieşeau din inimă. Descriau viaţa şi patimile lui Hristos. în inima Teclei, s-a aprins un eros nou, erosul lui Hristos. în faţa ochilor ei sufleteşti strălucea Hristos în toată măreţia lui, ca şi cum L-ar fi văzut şi L-ar fi auzit că-i spune: Tecla, urmează-Mi.

Tecla îl iubea pe Tamir. Dar Tamir, cu toate calităţile lui,
în comparaţie cu Hristos nu mai strălucea ca mai înainte. Ce strălucire să aibă o lumânare în faţa Soarelui? Soare este Hristos.

......

Un Soare al frumuseţii, un Soare al virtuţii şi al bunătăţii. în strălucirea Lui toate luminile se sting. Tecla a luat hotărârea pe care o luaseră Apostolii şi femeile mironosiţe: Să părăsească

toate şi să-L urmeze pe Hristos, să fie şi ea apostol al lui Hristos, să propovăduiască şi ea în lume dragostea lui Hristos.

Tecla devenise de acum credincioasă şi ucenică dedicată a lui Pavel. Trecuseră zile întregi de când nu-l văzuse pe Tamir. Tamir se neliniştea. Căuta să afle care era motivul pentru care dragostea Teclei s-a răcit. Şi când a aflat că pricina pentru care s-au schimbat sentimentele ei erau predicile înflăcărate ale lui Pavel, Tamir l-a urât pe Pavel, l-a denunţat guvernatorului cetăţii ca vrăjitor şi seducător, iar Pavel a fost prins şi aruncat în închisoare. Tamir spera că în felul acesta Tecla îşi va schimba părerea şi se va întoarce lângă el. Dar s-a întâmplat contrariul: Tecla şi-a vândut bijuteriile ei cu diamante, a dat bani paznicilor şi a izbutit să-l viziteze pe Pavel în celula lui şi să fie întărită în noua ei credinţă. Şi când Pavel a ieşit din închisoare şi şi-a continuat călătoria sa şi-n alte părţi, Tecla, după tradiţia Bisericii, l-a urmat în călătoriile lui apostolice.

După sfârşitul mucenicesc al lui Pavel, Tecla a dezvoltat o mare activitate misionară. S-a dus în diferite cetăţi din Asia Mică, L-a propovăduit cu putere pe Hristos şi a făcut minuni. Femei multe, dar şi bărbaţi credeau în Hristos. Tecla a fost izgonită şi persecutată de vrăjmaşii credinţei, întemniţată, chinuită, a trecut prin cătuşe, gheare, roţi, a fost aruncată în focuri şi la fiare, în râuri şi în lacuri, dar marea ei credinţă le-a biruit pe toate. Hristos, prin mijlocirea Teclei, pentru încă o dată biruia şi triumfa.

Iubiţii mei! Poate că cineva dintre voi, care citiţi această omilie despre Sfânta Tecla, se va scandaliza şi va zice: Prea mult o lăudaţi pe Sfânta Tecla, care şi-a lăsat logodnicul şi L-a urmat pe Hristos. Ce vreţi?! Ca şi fetele noastre să-şi lase astăzi logodnicii şi să se facă monahii şi persoane misionare ca Sfânta Tecla? Nu vă temeţi, iubiţilor. Lumea de astăzi nu arde după erosurile dumnezeieşti. Doar eros trupesc, doar sexul stăpâneşte

astăzi. Este foarte rar cazul în care se mai găseşte o fată care să urmeze exemplul Sfintei Tecla. Poate o fată la zece mii se va găsi să le lase pe toate, să se dedice în întregime lui Hristos şi să lucreze misionar în poporul nostru. Şi cu toate acestea, pentru acest caz rar se va răscula lumea întreagă. Părinţi, rude, prieteni, consăteni vor începe să strige şi să-i acuze pe predicatori, pe teologi şi pe episcopi, că aceştia prin predicile lor sunt vinovaţi pentru marea... crimă, ca o fată, o copilă să-L urmeze pe Hristos. Însă nimeni din aceşti domni nu strigă şi nu protestează că mii de fete sunt atrase de curentul necinstirii, al dezonoarei şi al stricăciunii şi se distrug. O, lume, ce vorbeşti aiurea!

(Din volumul „Ta myripnoa anthi”, Atena, 2007)

PREDICĂ LA POMENIREA SFÂNTULUI APOSTOL ŞI EVANGHELIST LUCA - 18 octombrie -

EVANGHELISTUL LUCA

Astăzi, iubiţii mei, pe 18 octombrie, Sfânta noastră Biserică, Biserica Ortodoxă, sărbătoreşte pomenirea Sfântului Luca. Dar cine este Sfântul Luca?

Era elin după origine şi patrie. în ceea ce priveşte religia, era închinător la idoli, cum era întreaga lume atunci. Era şi el în întunericul dens al idolilor, pe care îi adorau anticii. întuneric era în sufletul lui. Dar întunericul s-a prefăcut în lumină. Asta o arată şi numele său: latinescul „luca” înseamnă „luminos”. A fugit din întuneric şi a cunoscut lumina. întuneric era închinarea la idoli, lumina, soarele

care străluceşte în vecii vecilor este Biserica Hristosului nostru. A crezut în Hristos prin predica apostolilor şi în mod deosebit prin înflăcărata predică a Apostolului Pavel. S-a botezat şi a devenit creştin. Şi nu a fost un membru ocazional al Bisericii, ci unul de seamă.

Meseria sa era cea de medic. îşi oferea gratuit serviciile sale fraţilor ce pătimeau ca mai apoi Sfinţii Doctori fără de arginţi şi Sfântul Pantelimon. în felul acesta, el constituie o pildă pentru medicii care vor să se dedice ştiinţei lor şi să slujească cu entuziasm celor bolnavi.

Ca medic şi-a oferit serviciile sale şi Apostolului Pavel, pentru că şi acesta avea nevoie.

curios lucru, va spune cineva. Dacă era sfânt, de ce era bolnav?

...Noi, când vedem pe cineva că se îmbolnăveşte, credem că este păcătos. Dar nu sunt loviţi de boli doar cei păcătoşi. Sunt bolnavi şi sfinţii, şi cei mai mari sfinţi, precum Iov, care a suferit de lepră. Aşa şi Apostolul Pavel avea boli, neputinţe.

Luca a fost deci medicul Apostolului Pavel. Şi nu doar medic, ci şi credincios următor şi colaborator al lui. L-a urmat pe Apostolul Pavel în toată cea de-a doua călătorie apostolică a sa şi a ajuns împreună cu el până la Roma. Şi dacă ceilalţi l-au părăsit „iubind veacul de acum” (II Timotei 4, 10), Luca a rămas lângă el credincios până la sfârşit. Şi atunci când Nero l-a

160

aruncat pe Apostolul Pavel în beciul închisorii, chiar şi acolo i-a oferit serviciile sale „Luca, doctorul cel iubit” (Coloseni 4, 14).

Spun unii că după moartea mucenicească a dascălului său, Luca a străbătut multe cetăţi şi sate şi a propovăduit cu inimă înflăcărată numele lui Hristos.

Şi tradiţia mai spune că era şi zugrav, pictor mânuia nu doar bisturiul, ci şi pensula în chip minunat şi că zugrăvea

161

icoane. în mod deosebit a zugrăvit icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, aşa cum zice Canonul Paraclisului: „Mute să fie buzele păgânilor, care nu se-nchină cinstitei tale icoane, celei zugrăvite de Sfântul Apostol Luca, ce se numeşte Povăţuitoare” (Megalinarie).

Aşadar, a ţinut bisturiul şi s-a sfinţit, a ţinut pensula şi sa sfinţit. Dar în afară de acestea două a mai ţinut şi altă pensulă, care a oferit descrieri vii şi aceasta a fost peniţa, cuvântul său. Şi a rămas Luca nemuritor prin Evanghelia sa, a treia în rândul Evangheliilor (prima este a lui Matei, a doua a lui Marcu, a treia a lui Luca), scrisă într-o frumoasă limbă elină. Cine o citeşte, crede că priveşte icoane pictate: icoana înaintemergătorului, icoana Născătoarei de Dumnezeu, icoana Apostolilor, dar în primul rând minunata icoană a Domnului nostru Iisus Hristos. Multe, pe care Matei şi Marcu nu le zic, ni le păstrează Evanghelistul Luca.

Multe pilde a spus Hristos. Care este cea mai frumoasă? Este Pilda fiului risipitor, pe care a consemnat-o Luca (vezi Luca 15, 11-32). S-a spus că dacă Hristos n-ar fi zis nimic altceva, fără numai această pildă, aceasta ar ajunge să demonstreze că Cel care a zis-o este Dumnezeu. Pentru că doar Dumnezeu cunoaşte adâncurile inimii omeneşti. în această pildă, vedem în ce punct de decădere, dar şi la ce înălţime poate să ajungă omul. Arată firea omului, uneori la înălţime, alteori în adâncuri, şi ce putere are pocăinţa, care dărâmă fortăreţele diavolului.

Evanghelistul Luca a mai scris şi Faptele Apostolilor, care istoriseşte lucrarea Bisericii apostolice şi în mod deosebit a dascălului său, Apostolul Pavel.

162

Acesta a fost Apostolul şi Evanghelistul Luca. Şi este cinstit în Răsărit şi în Apus. Mulţi poartă numele lui; şi chiar şi oraşe şi sate se numesc „Sfântul Luca”. Lamia, marele oraş din Elada Continentală, îl are ocrotitor. Şi noi ne-am hotărât să construim în Florina o biserică a Sfântului Luca la spital. Pentru că bolnavii au nevoie de dumnezeiască întărire.

Desigur, bolnavii au nevoie de medici. Şi nimeni nu neagă serviciile pe care le-a oferit, le oferă şi le va oferi medicina omenirii necăjite. Şi Scriptura spune: Cinsteşte pe medic, pentru că Dumnezeu l-a dat; şi primeşte medicamentele, pentru că şi acestea ies din plantele pământului (vezi înţelepciunea lui Sirah 38, 1, 4). Aşadar respectăm ştiinţa medicală. Dar trebuie să subliniem că şi pentru medicină, cu toate progresele ei, vin clipe în care se opreşte. Şi cel mai bun medic nu mai poate oferi nimic altceva, decât să-şi înalţe mâinile la cer şi să cheme ajutorul lui Dumnezeu. De aceea, din epoca antică şi până astăzi, pe reţetele lor medicii scriu: „CUM DEO”, cu Dumnezeu, împreună cu Dumnezeu. Şi e un adevăr că bolnavi, pe care cei mai buni medici din exterior, din alte ţări, iau deznădăjduit, s-au

vindecat cu ajutorul lui Dumnezeu. Am multe exemple din timpul slujirii mele în Atena vreme de 15 ani ca predicator. Bolnavi fiind, au fost luaţi şi duşi la Londra, la New York, în Moscova etc. şi au deznădăjduit. Medicii le-au spus: Nu există vindecare. Dar s-au făcut bine prin credinţa în Dumnezeu.

Da! Credinţa este un mare factor în vindecarea bolilor. Şi Preasfânta şi Sfinţii fac minuni. Nu e o minciună. Aşadar, omul aleargă la credinţă în ceasul bolii, în clipele de durere. Nu există, da, nu există alt medic mai mare decât Domnul nostru Iisus Hristos. Şi nu există un alt medicament mai mare decât credinţa. Mare lucru este credinţa. Carrel, un mare medic filozof, a spus că credinţa este unul din factorii vindecării; când bolnavul îşi pierde speranţa şi credinţa în Dumnezeu, se decepţionează şi

163

moare. Iarăşi, un alt celebru medic a scris o carte care a fost tradusă şi în elină cu titlul „În spatele nostru stă Dumnezeu", adică în spatele tuturor este puterea lui Dumnezeu.

Mă adresez către medicii şi bolnavii care cinstesc pomenirea Evanghelistului Luca. Vă voi da astăzi un canon. Şi cred că, aşa cum cu osârdie îl cinstiţi pe Sfânt, cu aceeaşi osârdie veţi împlini şi canonul. Un mic canon va fi. Nu vă voi spune să ridicaţi un munte ca Olimpul. Vă cer ca toţi să ridicaţi ceva ce puteţi, ceva foarte uşor, două pietricele vă voi da.

O pietricică este ca de astăzi, din seara asta, vă rog, să deschideţi Evanghelia lui Luca şi să citiţi Evanghelia după Luca. Şi apoi, a doua pietricică, să citiţi şi cealaltă carte a lui Luca: Faptele Apostolilor. Se va veseli inima voastră. Ce lucruri frumoase există acolo! Televizor, televizor duhovnicesc sunt cărţile de-Dumnezeu-insuflate. în timp ce la celălalt televizor, la care lumea pierde atâta timp, acolo sunt lucruri ruşinoase şi de nenumit; avem din nefericire cea mai rea Televiziune. Dacă vrei televizor duhovnicesc, dacă vrei să vezi stelele cerului şi galaxiile, pe Preasfânta şi pe Apostoli şi pe Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeul Cel viu, dacă vrei să vezi toate aceste frumuseţi, deschide aceste cărţi evanghelia după Luca şi Faptele Apostolilor, cărţi de care s-au minunat marii bărbaţi ai istoriei.

Din nefericire, mulţi, cei mai mulţi, încă nu le-au citit. Cred că Dumnezeu vă va ajuta să arătaţi osârdie şi astfel, pentru mijlocirile Sfântului Luca, să avem toţi binecuvântarea lui Dumnezeu în vecii vecilor. Amin.

(Biserica Sfântului Pantelimon din Florina, 18.10.1983)

164

DESPRE PAPISM

(Predica este transcrisă după o înregistrare; ea a fost rostită în sala Asociaţiei „ Trei Ierarhi" din Atena, Menandrou 4, duminică, 28-6-1959, seara)

Vă voi spune adevărul. Nu vă voi linguşi. N-aveţi decât să plecaţi toţi şi să rămână stranele goale. Nu-mi pasă.

Am o plângere împotriva voastră a tuturor. Pentru că nu sunteţi aproape de predicatorii care se luptă. îi părăsiţi şi rămân singuri strigând şi ţipând pe aceste ruine ale patriei.

Iau un cântar şi cântăresc, iau cântarul Ortodoxiei şi văd că cel mai rău din toate relele, pentru mine, este ceea ce nu a adus nici o tulburare sufletească în poporul elen. Este un lucru despre care nu a scris niciun periodic religios. Este lucrul faţă de care doarme întreagă Ierarhia noastră. Este sărutarea mâinii papei.

sărutarea mâinii papei?

Desigur. Aceasta este mai rău decât toate. Eveniment nemaivăzut pentru patria elenă.

Este vorba despre vizita la papă şi sărutarea mâinii lui de către cei ce în 1959 erau împăraţii Pavlos şi Frideriki.

167

Cui le spui acestea, Augustine? Munţilor, văgăunilor, mormintelor? Greşit. Cui vorbesc? Copiilor Ortodoxiei vorbesc.

Va spune cineva:

of, of! ne-a adunat popa ca să ne vorbească despre sărutarea mâinii papei! Un purece în paie! întârziat predicator. E în urmă cu secole.

Sărutarea mâinii

Nu este nimic sărutarea mâinii papei?

Cine eşti tu care zici asta? Asta ne-a mâncat: „Asta nu-i nimic, cealaltă nu-i nimic". La urmă ce

va rămâne?

Ştiţi cu ce seamănă asta? Ca şi cum aş lua cuţitul şi ţi-aş tăia urechea, şi tu să zici: Asta nu-i nimic. Să-ţi tai şi nasul şi să zici: Nu-i nimic. Să-ţi scot cu cleştii cărnurile şi nervii şi să zici: Nu-i nimic. Să-ţi scot perii [capului] şi pielea şi orice altceva din care este constituit omul, şi să spui: Nu-i nimic. La urmă ce va rămâne din trupuşorul vostru? Doar scheletul. Hidos şi respingător lucru.

Aşa deci? Asta nu-i nimic, cealaltă nu-i nimic. La urmă va rămâne un schelet şi un lucru prin care să sufle vântul — Ortodoxia.

Cine eşti tu, falsule teolog şi falsule preot şi falsule episcop din secolul 20, care îmi spui că nu este nimic sărutarea mâinii papei? Vino aici în faţă, ca să discutăm clar şi pe şleau.

Dacă nu-i nimic, iubitule, să iei radiera pe care o ţine diavolul şi să deschizi Istoria şi să ştergi „isprăvile" papei dacă poţi să le ştergi. Dar dacă mâna ta poate să le şteargă, mâna mea tremură şi nu le şterge. Să mergi apoi în biserică şi să răstorni icoanele: a Sfântului Atanasie, a Sfântului Ioan Damaschin, a Sfinţilor Fotie, Ghenadie, Grigorie Palama, Cosma Etolianul, ale tuturor acestor sfinte chipuri, şi să le dai foc dacă vei putea să le dai foc; pentru că toţi aceştia s-au luptat împotriva papismului (romano-catolicismului). Şi după ce le vei şterge pe toate acestea, să ştergi şi sărbătorile tuturor acestor sfinţi. Şi după aceea să-mi spui că nu-i nimic sărutarea mâinii papei.

Vrei explicaţii? Foarte bine. îţi voi explica în seara asta în puţine cuvinte şi

De ce nu suntem de acord cu papa?

Dacă vă veţi întâlni cu un catolic[1] care îşi laudă „biserica" sa dreptul lui!, voi să-i spuneţi un cuvânt:

1. Lit. franc (n. tr.)

Scurtul psalm aliluia. Voi, catolicii, judecaţi Biserica Ortodoxă şi spuneţi că „biserica" voastră este prima şi că noi suntem în înşelare. O întrebare vreau să vă pun, „sfinţilor" catolici:

Vă dăm sfintele noastre cărţi, Ceaslovul, Mineiele, toate cărţile Bisericii noastre, să le citiţi o lună şi un an. Şi după ce leaţi citit, dacă puteţi, să ne găsiţi şi să ne dovediţi că noi am adăugat sau am scos măcar o iotă. Neprihănita noastră credinţă nu primeşte nici adăugare, nici ajustare (scoatere). Ea este ca şi Acropole[2].

Spun [oamenii] că Parthenonul este un lucru perfect şi nu este permis nici să adaugi ceva peste el, nici să scoţi ceva. După cum deci, în Parthenon nu se permite unei mâini profanatoare să adauge sau să scoată ceva, aşa şi Ortodoxia noastră este Parthenonul Duhului, este monument desăvârşit şi nemuritor; şi nu poate nimeni să adauge sau să scoată ceva!

Aşadar, puteţi voi, catolicilor, să ne dovediţi, că noi ortodocşii am adăugat sau am scos măcar o iotă din credinţa pe care ne-au predat-o Apostolii şi Părinţii Bisericii?

În timp ce catolicii nu pot să ne dovedească că noi în marea comoară a Ortodoxiei am adăugat sau am scos ceva, noi

2. Monument al culturii antice greceşti în Atena, astăzi complex muzeal (n. tr.)

însă putem să le dovedim, că ei au şi adăugat, şi au şi scos multe. Cum?

Filioque-e

Mai întâi de toate au luat desăvârşitul Simbol al Credinţei noastre, pe care l-au alcătuit Părinţii la Sinoadele Ecumenice, la primul din Niceea şi la al doilea din Constantinopol, şi a adăugat catolicismul[3] celebrul „Filioque", care este un cuvânt latin şi înseamnă „şi de la Fiul".

Adică, mai clar. Noi în Dumnezeire recunoaştem o singură cauză şi nu două cauze. în Dumnezeire cauză este Tatăl şi din această cauză se naşte Fiul şi se purcede Duhul Sfânt. Catolicii, acolo unde Simbolul Credinţei zice „... Care de la Tatăl purcede", au adăugat: „şi de la Fiul", [cuvinte] care nu au existat nicăieri în primele veacuri.

Şi chiar însăşi „biserica" papală sub Leon al III-lea, pe la anul 830 d.Hr., a condamnat această adăugire. După cum în Atena, deasupra Areopagului, pe o placă de aramă este scrisă cuvântarea Apostolului Pavel, aşa şi la Roma: Leon al III-lea a

3. lit. papismul (n. tr.)

poruncit să se scrie pe două plăci de argint Simbolul Credinţei. Pe o placă, cu litere de neşters, a scris

în greceşte, iar pe cealaltă, în latineşte, fără această adăugire, fără „Filioque Şi a poruncit ca aceste plăci să se pună în afara porţii Vaticanului.

însă să adaugi ceva în simbolul Credinţei noastre sau să scoţi este o erezie şi asta a doborât „biserica papală” în cercul ereziilor condamnabile.

în loc de afundare, stropire

Dar nu este numai asta diferenţa, nu este numai „Filioque”. Sunt şi altele, nu mă voi referi astăzi la toate şi nu voi face analiza diferenţelor noastre cu „biserica” papei. Doar puţine vă voi spune.

Altă diferenţă: Noi botezăm copilul tot în cristelniţă, în aşa fel încât întreg trupul lui, şi capul său, măcar pentru o clipă, să se afunde în apă. Ceea ce fac câţiva preoţi şi nu afundă capul în apă, nu este botez. Trebuie ca întreg trupul, întreg omul, să se îngroape în apă, în cristelniţă, ca să fie botezat ortodox. Da, acesta este botezul. „în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh”. Ei, popii catolici nu afundă copiii, ci îi stropesc.

172

Doar ostie

Atreia diferenţă: Noi ortodocşii după o veche tradiţie, cu toate că suntem păcătoşi şi nevrednici, ne împărtăşim cu Trupul şi cu Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Catolicii nu se împărtăşesc cu amândouă. Se împărtăşesc doar cu „trupul”, doar cu ostia, fără „Cinstitul Sânge”.

Sunt şi alte multe diferenţe care ne despart, însă cea mai importantă este „Filioque”.

Nu ne înţelegem în ceea ce priveşte botezul, nu ne înţelegem în ceea ce priveşte Simbolul Credinţei, nu ne înţelegem însă nici în ceea ce priveşte modul de administrare a Bisericii.

Trei sunt diferenţele noastre din punct de vedere administrativ. Nu ne înţelegem în ceea ce priveşte „dreptul la recurs”, nu ne înţelegem în ceea ce priveşte „infailibilitatea” (negreşelnicia papei) şi în cea ce priveşte „primatul”.

173

„Dreptul la recurs”

Ce să însemne „dreptul la recurs”? Papa, zice, are „dreptul la recurs”. Am s-o v-o spun simplu.

Când există un diferend de natură politică sau economică între doi oameni, merg la judecătoria de pace ca să-şi rezolve diferendul. Şi când judecătoria de pace nu poate să rezolve diferendul, se duc la tribunal: fac recurs. Şi când nici tribunalul nu poate, se duc la Curtea de Apel. Şi când nici Curtea de Apel nu poate să rezolve diferendul, ajung până la Curtea Supremă de Justiţie (Areopag). Şi acolo stop. A spus-o Areopagul. Nu există altul.

Aşadar, după cum pentru neînţelegeri există „Recursul”[4], adică de la un tribunal mai mic ajungem la unul mai mare, întrun mod asemănător, pentru neînţelegerile religioase, există „recursul”, această scară gradată. Adică: Atunci când există vreo neînţelegere, vom merge la preot. Când preotul nu poate să rezolve neînţelegerea noastră, care va fi totuşi o chestiune de natură duhovnicească (nuntă, divorţ ş.a.), vom merge la episcop. Când episcopul nu poate să dezlege neînţelegerea noastră, vom merge la arhiepiscop[5]. Dacă nici arhiepiscopul nu poate să dezlege neînţelegerea noastră, vom merge la Sfântul Sinod, care este alcătuit din 12 sau 15 sau 20 de membri nu are importanţă numărul. Şi când Sfântul Sinod nu poate să dezlege neînţelegerea noastră, vom merge la Sinodul Local. Şi când nici Sinodul Local nu poate să o dezlege, atunci este Sinodul Ecumenic. Dincolo de Sinodul Ecumenic stop. Sinodul Ecumenic este într-un fel Areopagul sau Curtea Supremă de Justiţie.

4. gr. Etpeoiţ

5. Grecii nu au patriarh, ci arhiepiscop (n. tr.).

174

Ce spun catolicii? A, spun: Mai sus de Sinodul Ecumenic este papa! Şi dacă nu este papa în cadrul Sinodului Ecumenic? Nu există Sinod Ecumenic!

Mai presus de Sinoadele Locale şi Ecumenice îl au pe papa.

Un astfel de regim noi nu cunoaştem. Pe ce întemeiază catolicii asta? Cum au dat unui om o astfel de autoritate? L-au transformat într-un fel de Dalai Lama al creştinismului.

„Infailibilitatea”

îl consideră apoi pe papa infailibil. Ce este infailibilitatea!

Aveţi puţină răbdare până vom trece de această temă dogmatică. Eu vă dau arme, vă înarmez, ca să puteţi să vă războiţi cu catolicii.

Spun că, atunci când papa este în scaun, îl are pe Sfântul Duh monopol şi orice spune din scaun

este adevărat.

Această teorie este falsă, pentru că noi în creştinătate una gândim: că oameni suntem şi toţi greşim. Suntem oameni şi toţi greşim. A te rătăci este omeneşte. Doar unul nu a greşit niciodată. Doar Domnul nostru Iisus Hristos şi Sfânta Biserică împreună cu Sinoadele ei Ecumenice. Persoana nu este niciodată infailibilă. Este greşită această teorie.

Dar de vreme ce voi spuneţi că papa nu greşeşte, atunci să deschidem cartea Istoriei să vedem. Ar trebui ca, din vremea în care a apărut Biserica, nici un papă să nu fi greşit. Ce zice Biserica? Nu au greşit papii?

Deschidem Istoria şi vedem că Sinodul al şaselea Ecumenic a condamnat şi a anatematizat un eretic. Pe cine? Vreun preot? Vreun călugăr? Nu. Pe cine? Pe papa Honorius l-a condamnat şi l-a afurisit, pentru că a rostit blasfemii şi lucruri eretice împotriva lui Iisus Hristos.

175

Unde este deci „infailibilitatea” (negreşelnicia)?

Şi doar pe papa Honorius l-a condamnat Sinodul al şaselea Ecumenic? A condamnat şi alţi papi. L-a condamnat pe Iulius, l-a condamnat pe Niverio, l-a condamnat pe care altul credeţi? Aaaaa, pe unul groaznic...

Hai, catolicule, tu care te lauzi că papa este infailibil, hai aici să-ţi arăt papi eretici, care au devenit stârvuri ale diavolului! Hai, ereticule, să-ţi arăt, ca să te mândreşti cu papii tăi! Hai să vezi unul...Măi, măi, măi!

Acest papă se numeşte Marcel. în timpul lui Diocleţian, când până şi copiii şi pruncii deveneau mucenici, în Roma, un papă, Marcel, când l-au ameninţat, s-a dus şi s-a închinat idolilor Afroditei şi a jertfit şi s-a lepădat de creştinism. S-a făcut apostat şi idolatru, ca să-şi salveze trupul. Aşadar, unde este infailibilitatea papei?

Apoi, deschidem Istoria şi ce vedem? Cincizeci de papi auziţi? Nu unul, cincizeci de papi au semnat decrete. Ce decrete? Măi, măi! Trebuie ca această Romă să verse un fluviu de lacrimi ca să spele păcatele papilor. Cincizeci de papi cu creionul roşu au semnat condamnarea la moarte a mii de oameni, deoarece nu se închinau papei. Este înfricoşătoarea epocă a Sfintei Inchiziţii, care îngrozeşte duhul omului, şi trebuie, după cum am spus, să verse multe lacrimi catolicii ca să spele păcatele papilor. Şi apoi ne spuneţi că papa are „infailibilitatea”.

Dar nu au greşit numai în dogmă papii. Au greşit şi în ceea ce priveşte moravurile. Avem aici un papă care s-a dus în munţi şi o făcea pe tâlharul. în aceste zile a circulat o carte măi, măi!, eu cel puţin nu sunt de acord, o condamn. Are titlul „Papa Ioan al XXIII-lea” şi a scos-o un publicist oarecare.

Acest papă, Ioan al XXIII-lea, prin marile urgii pe care le-a făcut în Roma, l-a întrecut pe Nero, l-a întrecut pe Sardanapalo, pe sub rasa şi tiara lui de papă. Atât de mult a

176

păcătuit, încât ce au făcut vicleni papi? Deşi acesta a fost papă 4-5 ani, catolicii au luat radiera şi l-au şters din catalog. L-au şters şi nu apare nicăieri. Este o persoană istorică, a avut activitate şi a făcut ce a făcut, dar mai apoi catolicii, pentru că au teoria „infailibilităţii”, l-au şters.

Iar pe actualul papă (1959), când a devenit papă, l-au întrebat: „Ce nume vrei să-ţi pună?”, şi spre a sa cinste, desigur, a zis: „Eu vreau să iau numele celui mai păcătos papă al veacurilor; vreau să iau numele lui Ioan al XXIII-lea”. Astfel credea că va putea să şteargă groaznicele păcate şi crime pe care le-a făcut acela. Actualul papă are acelaşi nume (Ioan) şi acelaşi număr (al XXIII-lea) pe care le-a avut acel criminal care a înscris în istorie o pagină neagră şi respingătoare.

Aşadar, când avem de-a face cu astfel de fapte, voi îmi mai vorbiţi despre infailibilitate? Unde-i „infailibilitatea”?

„Primatul”

Nu cădem de acord în ceea ce priveşte „dreptul la recurs”, deoarece papa nu este mai presus de Sinodul Local şi Ecumenic. Nu cădem de acord nici în ceea ce priveşte teoria că papa este

177

infailibil (fără greşeală). Dar pe ce se întemeiază infailibilitatea papei? Pe „primat”. Ce vrea să însemne primatul?

„Primatul” acesta se întemeiază pe o răstălmăcire sau mai degrabă pe o falsificare a unui text din Sfânta Scriptură. Pentru că toate ereziile se întemeiază pe texte ale Sfintei Scripturi falsificate şi rău interpretate.

Au găsit deci ei un text din capitolul 16, versetele 13-18, din Evanghelia după Matei. Acolo zice că a luat Hristos pe ucenicii Săi în pustiu şi sub stele, în noapte, le-a pus cea mai mare întrebare: „Cine zic oamenii că sunt?”. Acum, zice, când umblăm prin sate şi pe câmpuri şi prin cetăţi, ce zic oamenii despre Mine?

Vedeţi, Hristos se interesează. Noi zicem: „Nu mă interesează”. Greşeşti. Hristos însuşi se interesa ca să afle ce zice poporul despre El.

Le pune aşadar ucenicilor cea mai hotărâtoare întrebare:

- „Cine zic oamenii că sunt?”, ce zice poporul despre Mine?

unii zic despre Tine răspund ucenicii că eşti Ioan înaintemergătorul, alţii că eşti Ilie, Ieremia, iar alţii Isaia.

voi, cei doisprezece, zice, mă interesează, ce idee aveţi despre Mine? Mă interesează ce idee are poporul, dar mai înainte de toate mă interesează ce idee aveţi voi, cei doisprezece.

Atunci Petru cel înfierbântat, corifeul Petru, se ridică şi spune:

- „Doamne, Tu eşti Fiul Dumnezeului Celui viu”.

Iisus a fost mişcat şi în tăcerea nopţii a zis:

ceea ce ai spus, Petre, nu om ţi-a descoperit-o ”, nu ai învăţat-o în şcoli teologice, „ nu trup şi sânge ţi-a descoperit ţie aceasta”, un om oarecare. Aceasta ţi-a descoperit-o Cerul, Duhul Sfânt, Părintele meu cel Ceresc. „Şi îţi zic ţie: Tu eşti Petru, şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea, şi porţile iadului nu o vor birui pe ea” (Matei 16:18).

Cuvinte veşnice! Nu există cântar să le cântărim.

Vin acum catolicii papistaşi şi ce zic? Toate acestea le răstălmăcesc. Ce a zis Hristos? „ Tu eşti Petru”. Nu a zis Hristos „pe tine, Petre”, deasupra ta, pe Petru voi zidi Biserica. Nu. Ce-a zis? A zis „pe piatră”. Pe care piatră? Deschidem Scriptura şi vedem că celălalt apostol corifeu, Pavel, îl numeşte „piatră” pe Hristos: „iar piatra”, stânca, „era Hristos” (I Cor. 10: 4). Ai văzut cum este stânca în mare? Cad valurile deasupra ei, dar ea rămâne neclintită. Sunt dintr-o insulă şi ştiu ce înseamnă stâncă. Sunt câteva stânci care au trecut de 100, 200, 1000, 3000 de ani, şi vezi aceste stânci neclintite. Spumegă valurile şi se sparg de stâncă, dar ea nimic.

Există o stâncă neclintită şi deasupra ei este o biserică. O cruce aruncă raze de lumină în cele patru zări, iar noaptea un far luminează marea. Este stânca veacurilor, de care toate ciocanele diavolului se vor sparge şi nu vor putea nici cel mai mic rău să-i facă. Nu vor putea să stânjenească Piatra veacurilor. Iar Piatra veacurilor nu este papa. Este o blasfemie să spună cineva asta. Piatra veacurilor este Domnul nostru Iisus Hristos, pe care voi, copii ai elinilor, lăudaţi-L şi preaînălţaţi-L!

Iată blasfemia catolicilor papistaşi! Omul nu este piatră; piatră este credinţa, neclintita credinţă că Iisus Hristos nu este doar om, ci este a doua Persoană a Sfintei Treimi. „Aceasta este credinţa ortodocşilor”, această credinţă mântuieşte lumea.

Pe această denaturare se sprijină catolicii.

Prinde un catolic[6] şi spune-i: Pe ce sprijiniţi aceasta? Şi îţi va răspunde: Petru a mers la Roma şi pentru că a mers la Roma trebuie ca urmaşii lui să aibă autoritate peste Biserica întreagă...

Dar ia stai! Petru doar la Roma a mers? A mers şi la Ierusalim. A mers şi în Antiohia. A mers şi în alte cetăţi. Aşadar,

6. în original „franc” (n. tr.)

oare trebuie ca şi ceilalţi episcopi să spună aceleaşi? Şi episcopul Ierusalimului să vrea „primatul”? Ei, nu chiar aşa.

Aşadar, este greşită ideea despre „primatul” papei.

Apoi încă ceva. Petru când trăia nu avea „primatul”.

Dar să presupunem că acest lucru este adevărat şi că Petru este stăpânul Bisericii. însă nu stă. De ce? Care dintre voi o va spune? Răspunsul este în Sfânta Scriptură. (Ar trebui să facem lecţii speciale; acum, acestea le spunem „zvârlind trestia”[7]).

Aşadar, atunci când s-a ivit o neînţelegere asupra temei „tăierii împrejur”, atunci a avut loc primul Sinod, numit Sinodul Apostolic. S-au adunat toţi Apostolii. Apostolul Petru avea o părere greşită, pe când Apostolul Pavel avea părerea cea corectă. Şi Pavel l-a mustrat pe Petru. Şi Petru n-a zis: a mea este adevărată. Nu. „Al meu” şi „al tău” nu există la oamenii sfinţi! Voia lui Dumnezeu, voia

cerescului Părinte, aceasta este părerea[8] cea nemuritoare. Şi atunci Petru s-a supus şi a spus că adevărul este cu toţi apostolii. Şi a semnat şi Petru. S-a supus, a cedat dreptul său în favoarea adevărului acestui Sinod local Apostolic.

Şi totuşi papa nu se lasă. El, piuliţa cea pisăloagă.

Eu sunt dintr-o insulă care are catolici şi de mic mă preocup cu temele acestea. Şi la Gimnaziul din Siros, unde mergeam, aveam ca profesor un francez pe nume Sigala, episcop al catolicilor. Şi de sus, de la catedră, mereu ne arunca vorbele ce-i conveneau, pentru că voia să ne facă papistaşi (catolici) — şi eram atunci copii mici.

Auzi colo, stat grec să aibă în gimnaziu profesor catolic, ca să ne facă papistaşi (catolici)!

7. în treacăt, sumar (n. tr.)

8. în gr. i8ea = idee, gând, opinie (n. tr.)

180

Nu se schimbă ei. Piuliţa lor cea pisăloagă. Şi acolo insistă. Ştiţi cât insistă?

Auzi ce idee au despre papa. Au scos un canon catolicii papistaşi şi zic: Cel ce nu primeşte că mai presus de Sinodul Ecumenic este papa, cel ce nu primeşte că papa este urmaşul apostolului Petru, cel ce nu primeşte că papa deţine cheile raiului, cel ce nu-l consideră pe papa mai presus decât toţi, acesta, zic în actele lor, să fie afurisit de acum şi până-n veac!

Doi de „Tatăl nostru...”

Auziţi ce altceva au descoperit:

Când facem rugăciune, noi spunem „Tatăl nostru...”, după cum ne-a învăţat Hristos (Matei 6, 9-13). Un singur „Tatăl nostru” avem.

Spunem: „Tatăl nostru, Carele eşti în ceruri...”. Tatăl nostru, Tu care eşti deasupra galaxiilor şi stelelor şi toate le chiverniseşti, Dumnezeule, aruncă o privire spre noi viermii pământului. Şi vierme este şi papa şi noi toţi.

Catolicii l-au schimbat. Şi ce zic ei? Auzi colo lucruri. Au descoperit o rugăciune, care are doi de „Tatăl nostru”! Doi de „Tatăl nostru” au catolicii. Unul către Tatăl cel ceresc şi unul către cel pământesc. Şi sunt călugăriţe care cad jos în nas toate, ca nişte găinuşe, sărută faţa pământului şi se roagă papei. Şi îi zic papei rugăciunea lor: „ Tatăl nostru, Carele eşti pe pământ"! Trebuie să fi văzut această înfricoşătoare privelişte. Să cadă călugăriţele jos şi să-i spună papei: „ Tatăl nostru, Carele eşti pe pământ”.

Noi ne plecăm genunchii doar înaintea Tatălui ceresc, iar înaintea omului nu ne plecăm genunchii. Către Tatăl ceresc spunem „Tatăl nostru, Carele eşti în ceruri...”.

181

Crucea cu... patru degete

Şi altceva au descoperit aceştia. Ia auziţi:

Noi ortodocşii, câţi suntem ortodocşi, facem semnul crucii. Ridicăm unite cele trei degete ale noastre sus, la frunte, deoarece din stelele cele dintru înălţime a venit Hristos, ca vulturul care zboară. Coboară, coboară, coboară şi atinge jos pământul. Apoi coborâm mâna şi o punem la pântece, ceea ce înseamnă că Hristos a venit jos pe pământ şi S-a născut din curatele sângiuri ale Preacuratei Fecioare. Apoi o punem la dreapta, care îl însemnează pe tâlharul din dreapta, şi spunem împreună cu el: „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta” (Luca 23: 42). Şi apoi o punem la stânga, ca şi cum am spune: Nu mă zvârli în iad, în focul cel veşnic. Aceasta este rugăciunea noastră. Facem crucea noastră ortodox, nu modem şi emancipat.

Creştinii secolului 20 se ruşinează să-şi facă cruce. Doamna mea, Hristos nu s-a ruşinat să se răstignească, şi tu te ruşinezi să-ţi faci cruce?...

182

Catolicii îşi fac cruce cu patru degete. Cu primul, în numele Tatălui. Cu al doilea, în numele Fiului. Cu al treilea, în numele Sfântului Duh. Şi cu al patrulea, în numele papei.

înţelegi? înţelegi asta? L-au făcut pe papa idol, l-au făcut Dumnezeu!

Idolul papă

Când văd acestea, mintea mi se duce la profeţii. Citiţi capitolul al doilea al celei de-a doua Epistole către Tesaloniceni şi veţi vedea că vorbeşte despre un oarecare om, de „fiul pierzării”, pe care îl vor lua pe umerii lor şi îl vor ridica, îl vor ridica, îl vor ridica foarte sus, ca liftul. Şi vor înălţa tronul lui mai sus de episcopi, de mitropoliţi şi arhiepiscopi şi patriarhi. Şi

183

îl vor aşeza în biserica lui Dumnezeu „ca pe Dumnezeu” (II Tes. 2: 4). Şi va cădea în nas să i se închine întreaga lume.

Aşadar, când le văd pe călugăriţe căzând în nas în nas şi spunând „Tatăl nostru, Carele eşti pe pământ... Când văd că îl fac pe papa idol şi îl îndumnezeiesc - „Să nu-ţi faci idol”, zice Sfânta Scriptură (Ieşire 20: 4) atunci zic: Au dreptate acei tâlcuitori, care au tâlcuit Apocalipsa şi au zis că se înţelege papa.

Citiţi acasă, deseară, capitolul 13 din Apocalipsă. Capitolul 13 din Apocalipsă spune că: vor ieşi două fiare. O fiară va fi mai rea decât cealaltă. O fiară va fi o amestecătură dintre urs, leopard şi leu (vezi Apocalipsa 13: 1-2); şi cutremur şi frică va cădea pe pământ. Această fiară va ieşi din mare. Din care mare, Marmara? Taine! Dumnezeu să păzească lumea. Pe aceasta o-va mânca valul cel din adânc.

După aceea va ieşi o altă fiară de pe uscat. Aceasta va părea blândă şi nobilă. Va avea cornițe de miel, dar în spatele mielului va fi un lup mare şi cenuşiu (Idem 13: 11). Şi va face mare rău lumii. Şi ea va avea un număr straniu, „666” (Idem 13: 18), adică puterea sa aritmetică va fi 666...

Dar las această teorie, care este latura religioasă a temei, şi abordez latura naţională.

Latura naţională

Suntem eleni, ne iubim patria? Nu-mi spuneţi! Vă rog! Aţi citit în istorie ca să vedeţi ce a făcut papa acestui stat elen izolat?

Urgia urgiilor. Nu zic despre actualul papă. Veţi plânge, vă veţi smulge perii capului, vi se va ridica pielea, dacă vă voi povesti ce au făcut papii.

Ce-au făcut? Lucruri înfricoşătoare. Cu cruciadele (1204 n. tr.), în biserica Sfintei Sofia, nici Mahomed nu a făcut urgiile pe care le-au făcut ei. Mahomed a intrat în Sfânta Sofia şi

184

a stat cu atenţie şi a spus: „Cât de înfricoşător este locul acesta!”. A oprit junghierea în biserică. Aceştia ce au făcut? Câte au făcut nu se zic. Trebuie să iasă afară copiii mici pentru a spune ce au făcut...

Au băgat în biserica Sfintei Sofia mulari. Şi au luat toate cele de diamant ale bisericii.

Câţi dintre voi aţi fost la Veneţia, aţi văzut biserica cea mai frumoasă din Veneţia, care este Sfântul Marcu. Are nişte porţi de o mare valoare artistică. Sunt toate sculptate în bronz şi argint. Aceste porţi însă nu sunt italiene. Sunt porţile Sfintei Sofia, pe care le-au luat aceştia şi le-au mutat acolo, la Sfântul Marcu.

Asta, una. Apoi alta, a cărei amintire este mai aproape de noi. Câţiva bătrâni cu părul alb îşi vor aminti.

Nu şi-a revenit sărmana Eladă din 22 când a primit la sânul ei 2 milioane din copiii ei, izgoniţi din Asia Mică ca puişorii, vânaţi de ulii satanei. Nu şi-a şters încă lacrimile sale şi în 1923, armata Italiei a venit în afara Kerkirei şi a trimis ultimatum. Comandantul de flotă, cu vapoarele şi cu tunurile status-quo-ului papal, prin intermediul aparatului de emisierecepţie a trimis de la nava amiral ultimatum primarului Kerkirei cu porunca:

să fie coborât din fortăreaţă steagul elen. Aveţi termen un sfert de oră. După un sfert de oră va începe bombardarea.

Nu a fost coborât steagul elen şi au început să tragă cu tunurile. Au ucis necombatanta mulţime a Kerkirei. Au ucis sute de eleni, pentru că nu au vrut să coboare steagul elen albalbastru. Astfel a avut loc debarcarea cotropitorilor în insulă.

Au ieşit din vapoarele lor „vitejii” Romei, au ieşit marinarii ei cu săbiile lor şi s-a umplut cheiul. Kerkireii s-au închis în casele lor, au închis şi ferestrele. Nici un kerkireu nu găseai. Ştiţi cine s-a dus pe chei şi i-a primit cu flori? Doar Episcopul catolic cu popii catolici.

185

Şi în anii 40-41, când au venit avioanele din Italia şi au bombardat Patra de s-au umplut trotuarele de sânge, catolicii din Patra s-au suit pe acoperişuri şi-i salutau „îngereşte” pe prietenii lor.

Dumnezeu să ne păzească de lucrurile catolicilor papistaşi.

Luptele lui Marcu Evghenicul

Dintotdeauna papii sunt vicleni, sunt vulpi şi exploatează nevoia acestui neam nenorocit. Când Bizanţul se clătina de taifunul mahomedanismului şi avea nevoie de ajutor, papa a spus împăratului Ioan Paleologul:

Vrei ajutor?
Vreau.
Să-l aduci la Roma pe patriarh şi vreo 25 de teologi,
186
preoţi, diaconi, monahi. Să faceţi un acord şi astfel îţi vom da ajutor.

Nefericitul Ioan Paleologul a umplut o corabie cu teologi, monahi, episcopi şi patriarhul Iosif şi după patru luni au ajuns în Apus, la Ferrara şi la Florenţa. Şi ce s-a întâmplat acolo?

La făgăduinţa papei că va ajuta războitul Bizanţ împotriva duşmanilor credinţei, Ioan Paleologul a zis: Sunt de acord şi primesc unirea. A făcut o „tumbă" şi a sărutat papucul papei. După aceea, au venit alţi mitropoliţi, monahi şi teologi, şi s-au supus şi ei. Toţi au cedat şi unul după altul au semnat unirea.

Unul singur nu a semnat. Eroul cel nemuritor, care a ţinut întreaga Ortodoxie pe umerii săi, Marcu Evghenicul, a cărui pomenire este veşnică.

nu semnez, zice. Nu trădez cele cuvioase şi sfinte ale Ortodoxiei. Ortodox m-am născut, ortodox voi şi muri. Papucul papei nu-l sărut. Nu mă închin idolului papei.

Nu a semnat unirea. Şi a rămas singur, Atlas al Ortodoxiei.

Când s-a aflat în Răsărit că au semnat un tratat de unire, s-a ridicat întreaga Cetate. De atunci nu au trecut mulţi ani şi...

începe lupta

Aici şi acum trebuie să mă opresc, să mă duc în chilia mea şi să plâng, ca un om păcătos ce sunt. Pentru că ştiu foarte bine că voi nu sunteţi luptători. Eu predica nu o fac ca să vă mulţumesc, ci pentru că vreau să deveniţi luptători ai Ortodoxiei. Dacă nu deveniţi luptători, nu puteţi fi de folos.

Deci, ce sunteţi? Luptători sau doar ascultători şi admiratori?
187
De aici începe lupta. Nu vorbesc din imbolduri politice, altceva e aici. Dumnezeu care mă aude îmi este martor.

îngeri şi Arhangheli, Apostoli şi Părinţi, Cuvioşi şi Mucenici, mai-mari şi corifei care mă auziţi, adresez un energic protest din această postură, că această faptă a şefului statului este împotriva credinţei noastre ortodoxe şi constituie trădarea Ortodoxiei noastre!

Cunosc foarte bine, că în acord cu Constituţia pe care o acceptă toţi elenii, pentru tot ce face regele, toată sărăcimea [lexical] suntem responsabili; unul este iresponsabil: regele elenilor.

Nu voi examina acum dacă este vinovat sau nu. în orice caz, regele, în mod legal, conform Constituţiei, este iresponsabil. Responsabilitatea pentru tot ce face o au cercurile politice ale patriei noastre, dar mai întâi de toate responsabilitatea o au cercurile religioase...

Doresc ca fiecare dintre voi să nu fie doar ascultător şi admirator, ci să fie şi luptător al unei lupte cinstite pentru credinţa noastră ortodoxă.

Nimeni nu a protestat

Aşadar, dacă avea loc această vizită şi sărutarea mâinii papei înainte cu 50 sau cu 100 de ani, s-ar fi răsculat întreaga Eladă. Acum nimeni nu a protestat.

Mi-a făcut impresie un periodic religios, care are o mare influenţă în poporul elen: nu a înfierat faptul sărutării mâinii, ci tot ce a observat a fost că predica (cuvântul) papei nu a fost atât de bună.

Bravo ţie merci beaucoup! Ştii cu ce se aseamănă asta? Cu cuvântul pe care l-a zis Hristos cărturarilor şi fariseilor: „...[voi] care strecuraţi ţânţarul şi înghiţiţi cămila!" (Matei 23: 24). „Cămilă" este sărutarea mâinii, „ţânţar" este cuvântul papei.
188
„Cămilă" este sărutarea mâinii, dar asta nu o condamni. Ştiu de ce nu o condamni, ci zici taciturn: Nu comentez asta, că s-a dus un conducător ortodox, un rege, să se închine papei. Asta nu o comentezi, dar comentezi cuvinţelele papei, că n-au avut puţină „miere". Asta nu e treabă.

Aşadar, nimeni n-a vorbit.

Trebuie însă să mărturisim că din toate ziarele din Atena, doar un singur ziar de seară a vorbit cu îndrăzneală, cinstit şi ortodox. Nu vă spun numele lui, pentru că dacă vi-l voi spune, îmi veţi face probleme, iar pe mine nu mă interesează latura politică, ci mă interesează doar [latura] ortodoxă.

Eroicul Episcop Gherman Karavanghelis

Dacă avea loc acest lucru înainte cu 50 sau 100 de ani, am fi avut mari rezultate. Trăia atunci un

episcop, care valora cât valorează toţi episcopii Eladei la un loc. Trăia atunci Gherman Karavanghelis, ale cărui sfinte oseminte le-au adus cu
189
avionul de la Viena, iar lumea era panglică de la Tesalonic până la Kastoria ca să primească şi să cinstească pe acest episcoperou. L-au îngropat cu onoruri.

Gherman Karavanghelis a fost dintre primii care s-au luptat ca să se dea libertate macedonenilor. A fost acela care a luat noaptea pe un disc capul lui Pavlos Melas şi cu lacrimi şi cu rugăciuni l-a îngropat în pământul sfânt al Kastoriei. Gherman Karavanghelis a fost un erou al credinţei şi al patriei.

Am căutat în această seară şi am găsit o carte rară, pe care a scris-o despre papa atunci când era de 35 de ani, foarte tânăr, ca episcop de Iliupolis. Foc este împotriva papei. Ce nu spune acolo împotriva acestei vulpi? Era prima carte pe care a scos-o ca episcop, ca apărător al credinţei noastre ortodoxe.

Dacă trăia astăzi Gherman Karavanghelis, vai, vai!... Şiar fi închipuit vreodată neamul nostru eliberat, iar pe regele său ortodox să sărute mâna papei?

Trosnesc oasele lui Karavanghelis, acolo, în lacul Kastoriei, pentru această sărutare a mâinii antihristului veacului nostru, care vrea distrugerea din temelii a credinţei noastre.

Toţi suntem datori să protestăm

Nu sunt profet, v-am spus-o şi altă dată, nici fiu de profet, ca să profeţesc cele ce au să se întâmple aici în acest mic colţ al Eladei. Doar unul din aceste semne ale vremurilor sunt dator să exprim. Frica mea. Mă tem de viitorul patriei mele, în privinţa Ortodoxiei.

Dacă ne-a rămas ceva ca un diamant preţios, pentru care trebuie să ne lăudăm înaintea neamurilor, este Ortodoxia noastră. Şi Ortodoxia noastră este în primejdie. Nu este o figură de stil. Semnele la care ne-am referit sunt deja evidente. Are loc o oarecare subminare a plinătăţii (rcXripopa) ortodoxe. Şi mai
190
mult decât de toate mă tem de cea de-a cincea falangă, care se alcătuieşte din neamul nostru.

A cincea falangă

După cum în anii hitlerismului, fascismului, în neamul nostru au existat elini-spioni ai duşmanului, aşa şi acum în sânul neamului nostru s-a creat cea de-a cincea falangă.

Care este cea de-a cincea falangă? Sunt prietenii papei. Sunt nişte falşi teologi, sunt nişte oameni dumnezeu să ne păzească de ei! Vine cea de-a cincea falangă peste neamul nostru ca să distrugă Ortodoxia noastră. Sunt copiii care se duc la Viena, la Roma, la Paris, la Londra şi studiază la universităţi străine. Nu golesc doar portofelul părinţilor lor, nici doar se distrug şi se depravează, dar se primejduiesc şi sufleteşte. Şi aici în Elada se primejduiesc, pentru că sărăcia lor este mare.
191
Aceasta o văd popii catolici şi îi iau în case catolice, îi iau în internatele lor.

Săraci şi nenorociţi copii! Le arată dragoste şi le dau bani, îi îmbracă şi îi îngrijesc ca să le ia diamantul, ca să le ia Ortodoxia.

Am informaţii că mulţi copii, studenţi, care studiază la Roma, la Milano, la Veneţia, la Viena, părăsesc linia ortodoxă. Şi vor veni aici şi vor conlucra cu uniţii (greco-catolicii) şi vor pune dinamită la casele lor. Vor pune dinamită ca să distrugă Ortodoxia noastră.

Această a cincea falangă este cea mai tristă. Tinerii care o constituie sunt tinerii Visarioni (aluzie la mitropolitul Visarion al Niceei care la falsul Sinod unionist de la Ferrara-Florenţa (1438-1439) a părăsit linia Ortodoxiei, a devenit latino-cugetător şi în cele din urmă papa l-a ridicat la rangul de cardinal n. tr.).
192

Ortodoxia va învinge

Dar avem nădejde. Nu ştiu care va fi sfârşitul meu. Dacă sunt ortodox, voi muri surghiunit pentru credinţa părinţilor mei. Nu ştiu care va fi sfârşitul meu cu limba pe care o folosesc înaintea împăraţilor şi nu este exclus ca această predică să fie ultima. Un singur lucru însă ştiu foarte bine: că în pământul patriei mele există studenţi teologi, tineri care studiază. Pe aceşti copii îi jur în numele lui Hristos şi al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, întru pomenirea lui Vasilie, a lui Gură-de-Aur, a lui Marcu Evghenicul şi a tuturor Părinţilor Bisericii noastre: să lupte şi vor învinge. Să stea înaintea celei de-a cincea falange, să-şi înalţe frunţile şi flamurile Ortodoxiei şi vor învinge.

Nu vor învinge catolicii, nici protestanţii. Va învinge tabăra cea ortodoxă şi va rămâne Elada noastră ţară ortodoxă, „preoţie împărătească, neam sfânt" (I Petru 2:9).

Iar Domnul Iisus Hristos să vă binecuvinteze pe voi, pe toţi, în această luptă a credinţei noastre. Amin.

193

PREDICĂ LA SPITALUL „EVANGHELISMOS", DUPĂ ÎNSĂNĂTOŞIREA SA DIN 1.08.1964

„ÎI MULŢUMIM LUI DUMNEZEU PENTRU TOATE CÂTE NE-A DAT NOUĂ"

Iubiţii mei creştini!

În acest moment sunt profund emoţionat când zăresc feţele voastre iubitoare, pentru că ştiu cu câtă dragoste, cu cât interes, cu câtă agonie aţi urmărit lunga şi dureroasa boală a

194

predicatorului. Desigur că pentru cei care au urmărit îndeaproape zilele dificile ale predicatorului este incredibil că în acest moment apar înaintea voastră viu şi am onoarea de a vă vorbi.

Limba mea nu poate să exprime profundele simţăminte care îmi inundă inima, de aceea voi încerca să spun câteva cuvinte spre lauda şi doxologia Dumnezeului celui în Treime, Care m-a mântuit.

Aici, la Spitalul „Evanghelismos", există o ieşire, care se deosebeşte de celelalte două sau trei ieşiri de la „Evanghelismos". Prin celelalte ieşiri intră şi ies vizitatorii. Ies, de asemenea, cu binecuvântarea lui Dumnezeu, bolnavi care rămân aici şi se vindecă. Dar există şi o altă ieşire, care se deschide într-un moment tragic, există o ieşire care provoacă groaza. Există ieşirea morţii.

Exact deasupra acestei ieşiri, exact deasupra rezervei mortuare a Spitalului „Evanghelismos", în prima cameră, mă aflam înainte de a se înrăutăţi starea mea şi de a fi mutat în camera 420 a spitalului.

în fiecare dimineaţă auzeam un zgomot ciudat. Am auzit de multe ori şi un clinchet al porţii de fier şi mă nedumiream. Oare ce se întâmplă în fiecare dimineaţă, de e acest zgomot? Iam întrebat pe cei care erau în jurul meu, dar ei se fereau să-mi spună realitatea. Apoi am fost informat despre ce se întâmplă acolo. Am aflat că acolo se afla ieşirea prin care ieşeau acei bolnavi, care, în ciuda tuturor încercărilor medicilor de a le prelungi viaţa, mureau. Prin acea ieşire trebuia să ies şi eu.

Şi, desigur, pentru cineva care crede în nemurirea sufletului, pentru cineva care crede că viaţa noastră nu se sfârşeşte cu lopata groparului, pentru cineva care crede în Domnul nostru Iisus Hristos, Care a spus: "Eu sunt învierea şi Viaţa", pentru cineva care realmente crede în Hristos, moartea nu este cea mai mare nenorocire. Cea mai mare nenorocire este

195

doar a se despărţi cineva de Hristos. Cea mai mare nenorocire este doar păcatul. Moartea este pentru cel credincios un episod, ultimul episod al vieţii lui pământeşti, pentru că ţara şi patria pe care trebuie să o iubim este Cerul, este împărăţia Cerurilor. Acolo sunt, potrivit credinţei noastre, bogăţiile noastre, acolo este slava noastră, acolo sunt plăcerile noastre, acolo este mai înainte de toate Iubitul nostru dintre cei mai iubiţi, acolo este Domnul nostru Iisus Hristos, cu sfinţii Lui îngeri şi arhangheli. Dacă acestea pentru alţii sunt o poveste, pentru noi este o preafrumoasă realitate. Şi către această realitate se cuvine să ne întindem ochii sufletului nostru continuu.

Aşadar, de folos mi-ar fi fost să plec din această viaţă deşartă, care pentru noi ieromonahii, nu oferă nicio atracţie pământească, iar, în plus, pe acei predicatori, care sunt cu adevărat mustrători, îi adapă zilnic în această lume a nedreptăţii şi a păcatului cu amărăciuni de nedescris.

M-a învrednicit Dumnezeu să slujesc nu doar în capitală, ci şi în multe alte oraşe ale elenismului vreme de treizeci de ani; şi Domnul meu cunoaşte lacrimile mele, durerile mele şi amărăciunile mele.

Pentru mine era mai folositor să plec. Dar acestui folos, s-a împotrivit voia voastră, s-a împotrivit voinţa unui întreg popor binecinstitor. Ştirea că e bolnav predicatorul s-a răspândit din gură în gură în tot poporul binecinstitor indiferent de culoare şi tabără. S-a răspândit chiar şi în afara Atenei, în toate oraşele elenismului şi mărturisesc cu emoţie că mii de suflete cunoscute şi necunoscute, numite şi nenumite, şi-au plecat genunchiul înaintea Domnului şi cu rugăciuni de foc, pe care le-au adresat Domnului şi Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-au rugat pentru vindecarea predicatorului. Mărturisesc întru zdrobirea inimii şi cu sinceritate că dragostea aceasta m-a cutremurat. Mai mărturisesc că n-am fost vrednic de o astfel de dragoste a poporului elin binecinstitor. Şi încă cred că rugăciunile acestea

196

au făcut minunea. Au împresurat cerul şi puterile cereşti, au sfărâmat porţile iadului, m-au răpit din mâinile morţii şi iată-mă, ca Lazăr cel a patra zi înviat mă aflu înaintea dragostei voastre. Slăvit să fie numele Dumnezeului celui Sfânt.

Acestea zicându-le şi atribuind minunea rugăciunilor creştinilor, nu subapreciem nepreţuitul ajutor pe care ni l-a oferit ştiinţa medicală, care este un ajutor şi o solidaritate din partea lui Dumnezeu faţă de bolile trupului omenesc. în momentul acesta, al Dumnezeieştii Liturghii, consider de datoria mea sămi exprim şi din această poziţie profundele mele mulţumiri către vrednicul de cinste director al clinicii minunatul om de ştiinţă, domnul Apostolos Velveliotis. La fel, şi surorilor medicale, care ca nişte îngeri şi arhangheli au supravegheat pe toată durata bolii mele. De asemenea, medicilor care au constituit personalul ştiinţific al clinicii, care şi ei au făcut totul şi au înnoptat în noaptea Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, urmărind momentele critice ale bolii mele. Dar ar fi o trecere cu vederea în acest moment, dacă aş pomeni toate aceste persoane, care au fost alături de predicator în durere şi în boală, şi nu aş pomeni pe preaevlaviosul preot slujitor al bisericii, pe părintele Ilie, care ca un frate mi-a fost alături pe toată perioada bolii mele. Tuturor acestora, medicilor şi părintelui Ilie şi asistentelor şi tuturor acelora care s-au rugat pentru mine şi mi-au fost alături în boala mea: Să-i pomenească Dumnezeu în acea zi înfricoşătoare în care vor auzi acele cuvinte mângâietoare: „Bolnav am fost şi aţi venit la Mine”. în acea zi în care până şi un pahar pe care-l oferă cineva confratelui său, semenului său, nu va rămâne nerăsplătit.

Şi acum, fraţii mei, la sfârşitul acestei mici şi scurte predici, pe care nu pot să o continui, din cauza profundei mele emoţii la vederea iubitelor voastre feţe, vreau să vă fac o scurtă mărturisire:

Şaizeci şi cinci de zile am trăit în acest sanatoriu, în această colimvitră a Siloamului. Şaizeci şi cinci de zile de dureri

197

şi diferite necazuri. Dar atunci când după şaizeci şi cinci de zile m-a vizitat directorul clinicii şi mi-a spus că astăzi eşti liber să ieşi din clinică, am simţit un simţământ ciudat. împreună cu bucuria, că ies în sfârşit din spital, am simţit un oarecare frison străbătându-mi sufletul, iar acest frison este provocat de faptul că sunt conştient de responsabilităţile pe care mi le-a creat prelungirea vieţii mele pământeşti. Pentru că, iubiţii mei, de la noi predicatorii, poporul elin binecinstitor aşteaptă multe. De la noi, puţinii predicatori care am rămas în neamul acesta ticălos, lucrând în mijlocul unei generaţii dificile şi perverse, în zile rele şi foarte rele, cum spune apostolul, în zile de întuneric şi de groază, în zilele Apocalipsei, de la noi predicatorii, care credem în Domnul nostru Iisus Hristos, poporul nostru aşteaptă multe. Poporul nostru aşteaptă o înfruntare curajoasă a diferitelor chestiuni, care cutremură societatea şi neamul nostru. Aşteaptă îndrăzneală şi curaj. Mărturie nu doar prin cuvântul rostit şi scris, ci mărturie pe care să o pecetluim chiar cu sângele nostru. Aşteaptă să avem hotărârea morţii. Aşteaptă să ne punem în joc viaţa pentru Cel care Şi-a vărsat Sângele pe înfricoşata Golgotă.

Acestea gândindu-le, acestea analizându-le, şi fiind sănătos din nou, mă voi arunca în aventura predicii evanghelice, îmi simt mai mult decât oricând răspunderile şi nu mai sunt de treizeci şi patruzeci de ani; ating al şaizecilea an şi puterile mele duhovniceşti şi trupeşti sunt puţine, dar am hotărâre şi râvnă ca cealaltă vreme a vieţii mele să o închin spre slava Domnului.

Desigur că voi, care sunteţi aici, în biserică, sunteţi cea mai mică parte a unui popor întreg, atât din capitală, cât şi din eparhiile, care urmăresc cu râvnă predica orală şi scrisă a predicatorului.

Aş vrea să vă rog în această zi: Cu acea căldură cu care L-aţi rugat pe Domnul pentru vindecarea trupului meu, să-L rugaţi mult mai mult nu doar pentru mine pentru că nu sunt unicul predicator în neamul meu, există şi alţii infinit mai buni şi

198

mai destoinici decât mine să-L rugaţi pe Domnul pentru Biserica Lui care se clatină din temelii, să-L rugaţi pentru ierarhii ei, pentru predicatori şi teologi. Să-L rugaţi pentru viaţa religioasă a ţării noastre. Să-L rugaţi pe Domnul să vină Duhul Sfânt în Biserica Lui. Să vină Duhul Sfânt în inimile ierarhilor noştri şi în inimile predicatorilor şi teologilor. Să vină o hotărâre ca să trăim o viaţă mai deosebită, mult mai diferită decât aceasta pe care o trăim astăzi, ca să dăm neamului nostru mărturia lacrimilor noastre, să dăm mărturia predicii noastre orale şi scrise. Să fim în stare să-i mustrăm pe toţi fără excepţie de la palate până la ultima colibă. Să fim gata să fim aruncaţi în temniţe şi să suferim orice mucenicie pentru slava Domnului nostru Celui Răstignit. Vă rog călduros un apostol Pavel îi ruga pe creştini să se roage ca să fie în stare „să vorbească lumii cum se cuvine”. Şi dacă un apostol Pavel, îi

ruga pe creştini să se roage pentru el, ca să se poată apăra înaintea împăraţilor şi magnaţilor, noi, care suntem viermi, noi care suntem un zero, un nimic înaintea Apostolului Pavel, cu cât mai multă nevoie avem noi de rugăciunile voastre?!

Rugaţi-vă! Rugăciunile voastre au făcut minunea — şi, deşi de folos îmi era să plec din lumea asta şi cei care au fost lângă mine ştiu cu câtă netulburare am înfruntat ultimele clipe ale vieţii mele vă rog să vă rugaţi mult mai mult, aşa încât cealaltă vreme a vieţii mele, dar şi a vieţii tuturor predicatorilor patriei noastre să fie o tămâie care să ardă în jertfelnicul sufletului nostru şi cu toţii să devenim o chitară armonioasă, să nu avem între noi dezbinări, care distrug unitatea Bisericii noastre, ci toţi cu o gură, toţi cu o inimă, să devenim o chitară care să psalmodieze veşnic cântarea lui Iisus Hristos. Să ne învrednicească Domnul cum zice apostolul să umblăm ca nişte fii ai Luminii.

Suntem copii ai Luminii şi nu ai nopţii; iar dacă fiii nopţii lucrează continuu ca să destemeluiască societatea şi

neamul nostru, noi, fiii Luminii, care într-un fel am cunoscut Lumina cea Neînserată, să lucrăm în aceste puţine zile şi cum zice vrednicul de cinste director al clinicii: „Mică, foarte mică este viaţa noastră, dar în această viaţă mică, putem să facem multe”.

Fie ca Dumnezeu, prin mijlocirile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, să ne ajute pe noi toţi să lucrăm spre slava Domnului, şi să ne învrednicim şi noi de împărăţia cerurilor. Amin.

MANIA STĂREŢISMULUI

(fragment din lecţia biblică la Epistola către Galateni a Mitropolitului de Florina, Părintele Augustin, în „ Casa lucrului manual”, adică în actuala mănăstire a Sfântului Augustin din Florina, pe 11 ianuarie 1991)

„Epistola către Galateni este caracterizată de un duh liberal şi mustrător, de amărăciunea pe care a simţit-o Apostolul Pavel din cauza părăsirii. Ia închipuiţi-vă să aibă două trei sute de creştini şi să plece toţi!...

Ştiţi faptele, să nu le mai spunem. Acum, în ultima vreme, există mania stăreţismului. Voi scrie un articol despre asta. înfricoşător, groaznic lucru! Flăcăul de ieri, pe care doar l-ai hirotonit, vrea să-şi facă adepţi şi admiratori. Să rupă din Biserică şi să strângă..., să se adune creştinii în jurul lui. în felul acesta se risipesc forţele creştinismului. Şi de-acum, fiecare arhimandrit are mania stăreţismului. O mare boală este aceasta în Biserica lui Hristos.

Noi trebuie să ne consolăm; dacă rămâneau toţi am fi avut trei patru sute de preoţi...

Dar iarăşi, şi eu sufăr la bătrâneţile mele de această abandonare, de acest şut, de această părăsire şi mă consolez cu Epistola către Galateni. O citesc adesea şi mă consolez.

Dacă Pavel, care a fost un aşa exemplu, veşnic şi nemuritor, a pătimit acestea, ce să spunem noi?...

Ce să spunem despre părăsire? Au rămas câteva persoane lângă noi, cum este părintele Ierotei, pe care-l mustrăm mai mult decât pe toţi. Cu toate acestea el rămâne credincios şi dedicat alături de noi. Au mai rămas şi foarte puţine persoane, dar nu e exclus să plece şi ele şi să rămân singur în lume şi să spun ca Apostolul Pavel: „Toţi m-au părăsit”. Să se întâmple şi asta, dar „Dacă Dumnezeu este cu noi, nimeni nu este împotriva

noastră” şi „înţelegeţi neamuri şi vă plecaţi, căci cu noi este Dumnezeu”. Asta este esenţial...”.

Există astăzi astfel de persoane în Florina, care nu au doar mania stăreţismului, ci şi a episcopatului? Există. Şi poporul din Florina le ştie. Nu sunt multe. Sunt una sau două, dar profită de toate prilejurile pentru promovarea şi afirmarea lor. Să pună mâna pe mitră, cârjă şi să se închine chiar şi lui Antihrist. De la astfel de episcopi, pe care nu-i alege poporul credincios şi care nu sunt aleşi prin pogorârea Duhului Sfânt, la ce să te aştepţi?

Să vedem cum îi descrie respectabilul şi luptătorul ierarh ortodox al Florinei, Părintele Augustin Kandiotis:

ASCULTAŢI-L: „Hristoforos Kalivas, un prieten de suflet, o personalitate importantă, mi-a spus cu ani în urmă în timp ce discutam: „Bre, Augustine, n-ai înţeles ce se va întâmpla? Satana unelteşte toate mijloacele, ca să distrugă Biserica. Va unelti în vremurile din urmă şi o ultimă armă: Va îmbrăca el preoţi şi episcopi, persoane de sub stăpânirea sa; le va pune la gât engolpioane şi le va da în mâini paterițe! Şi prin aceşti arhierei va distruge Biserica”.

HRISTOS ESTE MIRELE SUFLETULUI.
DUHOVNICUL ESTE DOAR NIMFAGOGUL (CEL CARE CONDUCE MIREASA SPRE MIRE).

Unii teologi, chiar şi arhimandriţi şi părinţi duhovniceşti, îşi confundă rolul. Nu se consideră pe ei înşişi mici lucrători ai Evangheliei, care au fost rânduiţi să conducă sufletele la Hristos, ci îşi numără adepţi şi admiratori şi se comportă ca nişte miri ai sufletelor. Episcopul Augustin al Florinei considera acest păcat foarte groaznic şi nu îngăduia nimănui din fiii lui duhovniceşti să-şi confunde rolul.

202

Vom aminti un fapt, care s-a întâmplat în Kozani în anii 60.

Părintele Augustin, care a activat în acei grei ani ai ocupaţiei în Macedonia, devenise minge de fotbal în picioarele arhiereilor şi a pătimit foarte multe transferuri defavorabile, tocmai pentru că-i mustra. Ajunseseră să nu-i permită trecerea prin oraşele în care a lucrat, dar el şi-a jucat viaţa la cap şi pajură. Lumea însă îl iubea şi-l aştepta. îl aştepta şi un mare grup de fete, persoane misionare din Florina kozani grevena, ca să se spovedească la el. Aceste persoane îl vedeau doar o dată sau de două ori pe an şi pentru problemele lor îl informau prin scrisori. într-o zi, după spovedanie, când Stareţul a plecat, ele au început să plângă. Părintele Augustin a aflat asta de la un colaborator al său, Gheorghios Pafili. Părintele Augustin însă, nu numai că nu s-a simţit adulat sau flatat de dragostea lor, ci s-a întristat şi a considerat lacrimile pe care leau vărsat la plecarea sa un mare păcat şi a spus: Nu eu sunt mirele sufletului vostru, ca să plângeţi când plec. Mirele vostru este Hristos. Pe El să-L iubiţi şi lângă El să fiţi întotdeauna. Eu sunt doar un nimfagog. Lucrul acesta trebuie să-l înţelegeţi bine.

203

Dacă nu-l înţelegeţi, nu veţi mai vedea faţa mea şi nu voi mai comunica nici prin scrisori cu voi.

Părintele Augustin printr-o astfel de asprime respingea orice cult al personalităţii la adresa sa şi învăţa despre rolul duhovnicului în viaţa credincioşilor.

„PeMirele, fraţilor, să-L iubim...!”

Pilda celor zece fecioare

CUPRINS

204

205

206
ÎN TRADUCEREA ACELEIAŞI FRĂŢII MISIONARE, AŞEZATĂ SUB OMOFORUL DUHOVNICESC AL SFINŢILOR TREI NOI IERARHI fOTIE CEL MARE, GRIGORIE PALAMA ŞI MARCU AL EFESULUI aU MAI APĂRUT URMĂTOARELE CĂRŢI:
1) „NOI PAGINI DE SINAXAR", VOL. 1-3 (208 pagini)
2) MITROPOLITUL AUGUSTIN KANDIOTIS, „FLORI ÎNMIRESMA TE" (un mic praznicar, ce conţine 51 de predici la pomenirile sfinţilor) (272 pagini)
3) SERIA "NE VORBEŞTE PĂRINTELE AUGUSTIN, MITROPOLITUL DE 104 ANI" vOLUMELE 1-17 (208 pagini fiecare)
4) „KIRIAKODROMION AUGUSTINIAN", adică 92 de predici ale Mitropolitului Augustin de Florina la duminicile de peste an (448 pagini)
ÎN CURS DE APARIŢIE:
"NE VORBEŞTE PĂRINTELE AUGUSTIN, MITROPOLITUL DE 104 ANI", VOL. 18
„NOIPAGINI DE SINAXAR", VOL. 4
CEI CARE DORESC SĂ PROCURE ACEASTĂ CARTE, PRECUM ŞI ORICE ALTĂ CARTE DIN CELE MAI SUSMENŢIONATE, O POT FACE SCRIIND LA ADRESA DE MAIL orthoierapostolos@yahoo.com SAU SUNÂND LA NUMERELE DE TELEFON 0744 525 131 SAU 0727713470.
207

Arhimandritul Grigorie, Egumenul Mănăstirii Dohiariou din Sfântul Munte Athos: „...Gheronda Augustin a fost o personalitate istorică rară în Biserică. A fost realmente „o piatră de sminteală şi o piatră de poticnire". Cei serioşi îl priveau în glumă, iar cei mici răutăcios. Augustin este întocmai cu apostolii. Şi numai pentru necazurile pe care le-a suferit pentru dragostea faţă de Biserică şi, mai ales, dacă la toate acestea îi vom adăuga şi pe fraţii mincinoşi, era întotdeauna mâhnit şi întristat. Niciodată n-a umblat pe ţărmurile galben-aurii ale mării,
întotdeauna prefera coastele şi potecile stâncoase. De aceea, lângă el rămâneau doar cei ce alegeau vieţuirea purtătoare de cruce. Acest om mic de statură părea pe deoparte leu ce urlă şi berbec ce împunge, dar de aproape era o mare liniştită. Niciodată nu a caterisit vreun cleric şi nici n-a afurisit pe nimeni. Considera asta un lucru foarte grav şi nu l-a împlinit niciodată. Când Sfântul Sinod a afurisit-o pe monahia Magdalena din Mănăstirea înălţării din Kozani, toţi mitropoliţii din regiunile învecinate au citit textul afurisirii în biserici, dar Mitropolitul Augustin nu l-a citit. Augustin a fost un părinte afectuos nu doar pentru copiii lui, ci pentru întreaga lume. Un singur lucru îi lipsea, care lipseşte de la toţi sfinţii: cele ale şefiei sau administraţiei. Ştia ce ar trebui să facă, dar nu punea în aplicare, ca să nu întristeze pe nimeni. Adevărul este că administraţia cere şi puţin tupeu lumesc. Sfântul însă, unde să-l găsească, ca să se folosească de el?! A fost şi asta una din durerile lui ascunse. O, gheronda Augustine, tu cel gârbovit de bătrâneţe şi istovitde neputinţă, întinde-ţi mâinile tale spre noi toţi care cinstim astăzi pomenirea sfântului tău ocrotitor şi onomastica ta şi ne binecuvintează pe noi, precum de demult Isaacpe Iacov!"